

1057-12

10-170

Predikningar

af

E. J. NORDENSON,

Kongl. Hofpredikant.

Tredje Delen.

Andra Häftet.

Stockholm,

trykt hos P. S. Hjerta.

1847.

Innehåll.

Söndagen efter Jul.

Guru Jesus blifwer ett mål för motsägelse . . . sid. 193.

Första Böndagen 1847.

Ett christligt folk, som i bön och betsfärdighet edmjus-
kar sig inför sin Gud „ 205.

Långfredagen (Högmessan).

Jesu offerdöd på korset „ 353.

Aftonsången s. d.

Gravsten, ett hvilorum „ 218.

Tredje Söndagen efter Påsk;

(Jemte Tal till Nativardagsgästerna.)

En christens väg i Jesu spår till fadren i himmelen „ 240.

Bönsöndagen.

Guru själen i bönen finner, håller och behåller Gud.
(Inträdespredikan.) „ 228.

Sjette Söndagen efter Påsk.

De trognas lidanden „ 258.

Måndag Pingst.

Försoningens hemlighet, framställd i de orden: så
älskade Gud världen ic. „ 270.

Andra Söndagen efter Trefaldighetsdag.

Guru ofunnigheten om hwad Guds nådesanbud in-
nehåller förhindrar nådens anammande. „ 281.

Tredje Söndagen efter Trefaldighetsdag;

(Jemte Tal till Nattnavdsungdomen.)

Öfvarigenom berede vi Gud den största glädje? . sid. 294.

Tredje Söndagen 1847.

Den christliga kärleken " 311.

Fjärde Söndagen efter Trefaldighetsdag.

Den egenrättfärdiges och botsfärdiges olika sätt att
bedja " 323.

Opårsdagen.

Våra bortgångna dagars påminnelser att fly till
Jesu namn " 338.
Skriftetal " 367.
Dito " 376.

Söndagen efter Jul.

Salig är den, som icke warder förargad i mig.

Detta war warningen och trösten till den i fängelsset suckande Johannes, då han begärde ett svar af Jesu egen mun på den frågan: Åst du den, som komma skall, eller skole wi förbida någon annan? Salig är den, som icke warder förargad i mig. Matth. 11: 6.

Ofta höre wi Jesus uttala det ordet salig. Och hwad under? Ty det war ju hans brinnande längtan att saliggöra, och deraf hjertat är fullt, deraf talar munnen. I sin bergspredikan, der han inför ett talrikt folk förklarade himmelrikets läror, upprepade han detta ord flera särskilda gånger; men hwar ligger slutpunkten och hufvudvilket för all salighets uppnående om icke just deri, att wi ej stöte oss på eller förargas i honom? Alla hans sköna löften blifwa oss idel tomma ord och löpa utan wälsignelse förbi, såsom om de aldrig funnits, derest wi twifla på honom sjelf, som är all salighets grund och befordrare. Det är icke nog för vår andeliga frid och glädje att endast på spridda punkter af Jesu wäg intagas af beundran och wördnad. Hans mest i ögonen fallande wälgerningar och under draga oss oemotståndligen till honom, men deraf följer icke, att wi helt och hållet tillhöra honom och han oss. Det är allt hans görande och låtande, det är Jesus både i förnedring och upphöjelse, både i höghet och djuphet, som skall wara vår tanke föremål och upptagas i vår själ, såsom det käraste och bästa, om wi skole finna i honom hwad wi så wäl behöfwa, ljuset, kraften, friden. Det högsta och ljuswaste wi kännt wid vår Herras bröst i de högtidliga stund-

der, då han stått såsom förklarad med himmelsk glans framför vår troöblid, kan eljest gå förloxad för den minsta omständighet. En stötesten i det lilla kan beröfva oss allt det stora vi i honom egt och bringa oss ibland deras antal, som förargas i honom. En plötslig omkastning i vår lefnadslucka kan, derest vi icke ege Jesum helt och hållet, tillintetgöra all den välsignelse hans tempel och altare i långa tider sökt meddela. Hade Johannes i fängelset icke egt mera qvar af sin kunskap om Herran, än att han i lyckligare dagar hört honom förklarad för Guds son, så hade han väl icke så lätt funnit sig i sitt öde och afbidat dödsstunden med så mycket lugn. Men just emedan han wiste något mer om honom, wiste att denne Guds son war hans och hela werldens frälsare, att både hans förnedrings- och upphöjelse-tillstånd affåg war salighet och han i rätta stunden fick en ytterligare bekräftelse derpå, derföre kunde han fara hädan i frid och i själwa olyckans mörker njuta en försmak af saligheten. Salig är den som icke förargas i Jesum. Huru noggrannt och säkert har icke detta vittnesbörd bekräftat sig i alla tider? Sågo wi någon kraftfullt kämpa för rätt och rättfärdighet, sågo wi någon lida med tålmod och bära lifwets tyngder utan knot, hörde wi någon förnöjd och glad tacka Gud för motgångsdagen och pröfningen, lika väl som för medgången och lyckan, icke war det den, hvars hjerta genomkorsades af twiifel på sin herre och frälsare, utan den, i hvars inre all strid war upplöst och alla motsägelser häfna. Blicke wi åter på lifwets slut och på dödslägren, der menniskor kämpa sin sista strid och afgöra räkningen med werlden och sina samveten, hwem somnar fridsfullt, såsom hade han aldrig wetat af någon oro, såsom hade han tagit salighetens land i besittning och redan wore försatt i englarnas werld? Icke är det den, som låtit stöta sig tillbaka af sitt eget förstånd hwarje gång han sökt och behöft del i Jesum, icke den, som är owis hwar han skall kasta sin syndabörda och fruktar att Jesu axlar äro för swaga att lyfta henne, icke är det den som letar förgäfwes efter himmelrikets nycklar både i sin egen och sin frälsares hand. Nej

salig är och salig förblifwer, salig lefwer och salig döer endast den, som icke förargas i Jesum. Är detta vår läras grundfanning, stärkt och befastad af lefwande och döende, hwad är då wigtigare än att undfly och afböja alla de anledningar och hinder, som skymma Jesum för vår trosblick och som göra honom till ett mål för motsägelse? Men dessa hinder och stötestenar måste kännas, för att kunna undvikas. Det är åt denna kännedom wi egne denna stundens andakt.

Men, o Jesu, gör dig sjelf derunder känd för våra hjertan, att du må blifwa oss till uppståndelse, tröst och wälsignelse i alla våra lefnadsöden! Dertill är du sänd af kärlekens himmel. Dertill ware oss din andas kraft behjelpig! Hör oss, o Jesu, i din egen bön! Gader war, m. m.

Evang. Luc. 2: 33—40.

I Simeons tempelströjd, då han bar Jesum på sina armar och wälsignade alla dem, som i honom skulle wälsignade warda, blandar sig en dystre aning om mångas misskännande af himmelens största gåfwa, hwarwid han uttalar de sorgliga orden, att Jesus skulle för en stor del blifwa till fall och till ett tecken, hwilket emotsagdt warder.

I anledning häraf och till fortsättning af hwad redan framställt är, wilje wi öfwerwäga och betrakta:

Således Jesus blifwer ett mål för motsägelse.

1.

Jesus blifwer ett mål för motsägelse, då man will fatta honom endast med sitt förnuft.

"Förnuftet är all kunskaps fälla," ropar till oss en wäldig stämma ur de wisas lärosalar, och det är sant så länge kunskapen rörer hwad som ligger inom tidens synkrets och är åtkomligt för dess forskningar. Hvem will förneka eller misskänna denna den ädlaste och ärofyllaste kraft Gud nedlagt i menniskoanden? Hvem will förneka de herrliga skapelser förnuftet fram-

bragt och med hwarje tidens steg frambringar inom den krets der det kan wara herrskarinna? Det allmänna som det enskilda lifwet, hela folk och samhällen, likasom och hwarje den ringaste hydda och hwarje mensklig warelse vittna mer än nog derom att wi icke kunne umbära förnuftet, eller någon sin ostraffadt afhända det des rätt och des talan. Men hwad vill det göra, när det menskliga öfwermodet, som ligger i wiljan mer än i förnuftet, befaller det träda upp öfwer stjernorna och mäta rådslagen i Guds rådkammare? Kan det äfwen från dessa swindlande höjder komma med säkra budskap och tillförlitliga swar? Eller falla ej wingarna ned under den djerswa flykten och hwad som war förnuft på jorden blifwer galenskap i himmelen? Svarer icke Gud förbehållit sig sjelf mycket, som det hwarken är oss gifwet eller medgifwet att utgrunda och beskåda, förrän dagarna hafwa en ända och war dödliga och skumma blick förwandlas i en odödlig och förklarad? Är icke i och med synden en förbistring inkommen i hwarje förnuftsbyggnad, som vill sträcka sig öfwer skyarna, så att den enes tungomål icke blir likt den andras, då frågan är om det ewiga och himmelska? Äro icke tänkarnes tankar skiljaktige icke blott från Guds tankar, utan och sinsemellan, så att man krigar mot hwarannan med dem, såsom man krigar med swärd? Har icke mången beundrad tankekräft, pröfwad och tröttad efter mångårig möda, lagt sig till hwila med den öfwertryggheten: Gud begriper de wisa i deras listighet och gör de klokas råd till galenskap? När så förhåller sig, när wi måste erklänna att äfwen den ädlaste spillran af Guds beläte blifwit genom synden fläckad och förderfwad, när wi wid närmare besinnning finne en djup och obestriddlig sanning uttalad i de ord wi ofta sjungit:

vårt förnuft förblindadt är,

mörker all vår håg betäcker,

så är det icke heller underligt att Jesus med sin försonings hemlighet på förnuftets wäg blifwer oss otillgänglig och ett mål för motsägelse. Med all sin ansträngning kommer det aldrig längre än till ett ökenland, der ofruktbarhet och moln äro

allt hwad ögat ser. Det suckar djupt och känner allt tomt och ödsligt inom samma nejder, der tron öfvergjutes af salighet och betar ibland roser, der tron, lik en Hanna, finner ett ljus och hugswalande tempel, i hwilket hon ständigt vill wistas och tjena Gudi med fasto och böner natt och dag. Det twiflar och tvekar utan lugn och tillfredsställelse på samma ort, der tron sjunger med härfyrdning: jag ser himmelen öppen och människones son stå på Guds högra hand. Vil en blind, som tröttnar att höra de seendes ständiga förtjusning öfwer hwad han icke har förmåga att se, rusar det mången gång otåligt och med skadelust fram, att förstöra de glädjande föremålen och trampa dem i sioftet. Så hafwa liljorna i Saron, ordets högsta sanningar, och blodsdropparna på korset, försoningens underpant, ofta blifwit angripne och trampade, under det tron, lik en moder, som vill frälsa sina barn, med bäsivan och hjelte-mod uträckt sina armar att rädda och bevara, under det den kärleksrike förbarmaren i himmelen utropat då såsom fordom: Sader, förlåt dem! De weta icke hwad de göra.

Så har sjelfwa den stora Guds gåsivan förnustet, då det trädt utöfwer sin gifna gräns, blifwit en herjande eld, i stället för ett vägledande ljus, en förstöringsmakt på det fält, der saligheten allena är till finnandes. Såsom hwarje annan Guds gåsiva kan misbrukas, så äfwen den dyra Guds gåsivan förnustet, och wådorna deraf äro i samma mån stora, som sjelfwa gåsivan är stor; den största som tillfallit oss. Wi förbigå här de mångfaldiga irringar och motsägelser, hwari wi med blotta ledningen af vårt förnuft kunna råka, då fråga är om korsets hemlighet och Jesu person. De båta oss till intet, så framt de icke blifwa oss warnande tuktomästare till Christum och efter att hafwa gifwit oss intet till hugswalelse och tröst, lära oss söka Jesum på en annan väg och i ett annat ljus, än förnustets.

2.

Jesus blifwer ett mål för motsägelser, så länge wi icke tage kännedom om honom der kännedomen bör tagas: i or-

det, hjertat och erfarenheten. Just för att möta människan, der hon rådvill famlade i mörker och ofunnighet, med ett välkommet och behöfligt ljus, just för att rädda den vilseförde wandraren en säker hand, meddelade Gud sitt oförgängliga och ewiga ord. Och undersöke wi hwad som är det wigtigaste ordet i detta ord, hwarmed Herren förnämligast wille gläda och hugswala tidens barn, så finne wi, att det är namnet Jesus, det namnet, i hwilket alla släkten på jorden skola wälsignade warda. På honom syftar allt och wid honom äro Guds wilja och råd om vår salighet fästade. Det gamla testamentet med sina profetiska förebilder, liksom det nya med sina glada tillsägelser och vittnesbörd om den förbidade frälsningens och förlofningens fullbordan, sammanträffa begge i Christo och hafwa honom till ögonmärke och innehåll. Dersöre säger han och sjelfransaker skrifterna, ty de äro de, som vittna om mig. Vi wi till dessa skrifter, å ena sidan oförwillade af Phariseerna med det orena hjertat, å den andra af Sadduceerna med deras stolta förnufts-dyrkan, hwilka båda besmitta wägen och ofärra helgedomen, dit wi ämne of, så skola vittnesbörden om Jesus, de första med de sista, blifwa en helajuten bild af det herrligaste och högsta i himmel och på jord, och ingen annan motsägelse skall möta of, än den, som oförmärkt smög sig med på wägen och låg förborgad i vårt inre. Det flaget går icke heller ut, utan med fasta och bön. Ju mera ödmjukhet och tomhet på egen klokskap och ju mera bön och längtan efter det ljus, som kommer ofwanester ifrån ljusens fader, desto skönare, fullkomligare och älskeligare blir bilden, och wi dragas dertill med en andakt och en wördnad, som människotunga icke beskrifwer, ja som wi sjelfwa icke förmå uttala annorledes än med den innerliga sucken: min Herre och min Gud! Men låte wi något annat än skriftens egna vittnesbörd bestämma vårt begrepp om Jesus, så löpe wi alltid fara att förlora honom såsom han är och will wara för of. Både bland olärda och skriftlärda hafwe wi talrika, sorgliga bewis derpå. Fördom och förwetenhet äro begge lika wilseledande och det är lika lätt att för-

lora Christum genom den ena som den andra. Ännu lättare förloras han, om vi låte ottron och lättjannigheten omkringa oss något betyda och inverka på vårt hjerta. Det ligger gift i deras tunga och falskhet på deras läppar, hwarigenom mången barndomstro blifwit asdagatagen och mången yngling utan Gud i werlden. I ordet allena skole vi derföre söka Jesum, om vi wilje finna honom, och i ordet ofta besöka honom, om vi wilje behålla honom. Ja, de äro så nära förenade, att de snart sagdt kunna kallas ett, hwarpå vi också finne bewis hos Johannes, som säger: ordet war när Gudi och Gud war ordet. Likaledes antyder också Petrus denna nära och oupplösliga förening, då han säger: till hwem skola vi gå? du hafwer ewiga liffens ord. Och samma anda, som utgår af Jesus och vittnar om honom, ligger också i ordet; hwarföre Jesus förklarar: de ord jag säger eder äro anda och äro lif. Denna anda och detta lif äro ej ämnade att stanna inom ordet sjelft, utan meddela sig åt menniskohjertat, att äfwen der må blifwa anda och lif, wäckelse och värma för det heliga, gudomliga och ewiga. Derföre kan också vårt eget hjerta, sedan det blifwit en hydda för det lefwande ordet, blifwa en källa för Christi kunskap och asspegla honom i en sann bild, såsom Guds herrlighets sken och hans wäsendes rätta beläte. Ty i den frid der råder, i den starkhet, som winnes emot synd och orättfärdighet, i den förnöjsamhet med alla lifwets skickelser, som uppkommer och tillwexer med tron, i den kärlek, som tändes till Gud och nästan, i det hopp, som waknar för det tillkommande, ligga ofälsaktiga vittnesbörd om Jesu sanna värde, hans allmakt och kärlek, hans höghet och herrlighet. Sök derföre, christen! först ett pånyttfödt hjerta och döm sedan om din frälsare. Eljest blir han dig ett mål för motsägelse och hela hans wäsende gömmer sig i moln, dem din tankekräft icke genomtränger.

Men lifsom ordet och det omvända hjertat icke så förbigås, när vi wilje bilda oss ett wärdigt och oswifligt begrepp om mensklighetens störste vän och wälgörare, så böre vi icke heller underlåta att kasta en forskande blick tillbaka på flydda

tidehwarf och wid sidan af ordeis och hjertats vittnesbörd ställa dem, som wi kunne upphemta från en yttre genom Christum och hans lära omgestaltad werld. Huru ofta blef icke Jesus missförstådd, motsagd och förgäten derigenom att man icke gaf sig tid att akta på de stora ting och under han gjort och ännu dagligen gör bland sina återlösta? Icke är han nu en mindre undergörare, än i de dagar han lefamligen wistades på jorden och sade: de blinde se, de halte gå, de spetälste göras rene, de döfwe höra, de döde resas upp och dem fattigom warder predikadt evangelium. Huru många andeligen blinde har han icke återgifwit synen sedan det? Huru många maktlösa knän och trötta händer har han icke stärkt och wedergifwit sedan den dagen? Huru mycken själsfrankhet har han icke helat, huru mycken styggelse och barbari har han icke förjagat från den menskliga sammanlesuaden, hwilken lyftning från wildhet och råhet har han icke gifwit folken, der hans lära framgått, huru många öron har han icke öppnat och stärkt för sanningens, rättwisans och menniskofärlighets stämma, huru många döda och slumrande krafter har han icke återkallat till lif och werksamhet för helt andra ändamål, än mat och kläder, bergning och jordiskt lycka? Huru många fattiga har han icke gjort rika i deras fattigdom och gifwit hugswalelse och frid, der man icke wäntade någon frid förrän i grafwen! Altså, en blick tillbaka, christne! på släkter, som kommit och släkter som gått, och wi se med rörelse, huru mäktig och kraftfull den frälsarehanden är, som icke försmär att lägga sig ned äfwen på vårt arma bröst, för att äfwen der skapa nya himlar och en ny jord. De som twifla att nedfalla och tillbedja, de som beundra och wörda många andra namn i tiden, men förgäta Jesu namn och hafwa åt det ingen hyllning och inga offer, hafwa de betänkt att det finnes rundt omkring dem ett samfund, som är större, widsträcktare och waraktigare än något samfund på jorden, en christenhet, som fortgår såsom ett ständigt underverk af Jesu hand och gör alla andra tecken och under öfwerflödiga? — ty sådana ligga der i oräknelig mängd för dem, som hafwa ögon att se och öron att höra

ra — ett samfund, så ordnad och tillhopafogadt, att det öfver-
 lefwer alla menniskowerk, alla hjeltars skapelser, alla jor-
 diska wälden, ett samfund så starkt att det aldrig lider af nå-
 gon förgängelsens åverkan, så befästadt, att sjelfwa helwetets
 portar icke blifwa det öfvermäktige, så lefwande i sin utveck-
 ling, så heligt i sina syften, så oemotståndligt stigande i ljus
 och fullkomning, att det aldrig sjunker, såsom utlefwadt och för-
 åldradt, i någon jordisk graf, utan har himmelen till sitt mål
 och ljusets oförgängliga land till slutpunkt för sin tillvaro? Du,
 som vill bedöma domaren öfwer lefwande och döda, du, som
 med sjelfsädraget märker öfwer dina ögon stöter dig än på det
 ena, än på det andra i din frälsares framträdande, hejda dig
 ett ögonblick och betrakta hans händers verk, hans församling
 och hans herdewård; måt hans tempel och hans altare och de
 som tillbedja derinne, och — du skall icke längre gå döfstum,
 der allt sjunger om hans lof, der allt vittnar om hans ära.
 Det är icke hans kärlek som är för ringa, det är icke hans
 makt som är för inskränkt, eller hans verk som är för litet,
 eller hans wakande öga som är för skumt; det är din kärlek
 som har brister, din tacksamhet som är för knapp, din fattning
 som behöfwer widgas, din synförmåga som behöfwer skärpas.
 Och i den mån dessa brister helas, i samma mån upphör Jesus
 att wara dig ett mål för motsägelse.

3.

En orsak, hwarigenom Jesus blifwer ett mål för motsä-
 gelse, är ändteligen också den, att mången vill hafwa honom
 mera till en frälsare för tiden, än för ewigheten. Wore Jesu
 wälgerningar sammanhopade inom den trånga rymden och de
 hastiga ögonblicken, wärt jordiska lefnadslopp; låge kronan och
 lönen inom tidens gräns, synbara för dödliga ögon, så skulle
 säkert icke så många motsäga honom eller draga sig undan för
 den wäg, den strid och den försakelse, hwartill han kallar. Ansprå-
 ket att se, för att tro, ligger djupare än wi föreställa oss, och
 det utrotas icke utan yttersta swårighet. Är det icke detta an-

språk, som ger sig lust i det knot och den klagan, det misnöje och den misströstan, hwaraf werlden i alla kanter gensjuder? War det icke detta anspråk, som gjorde att Guds egendomsfolk, der Jesus uppträdde, wille påtvinga profetiorna om honom en timlig och sinnlig betydelse och fordrade, att Jesus skulle lyfta det romerska yket af deras skuldror och, när detta hopp felslög, gjorde honom till föremål ej blott för motsägelse, utan också för hat och förföljelse, smärtor och lidanden? Icke blott Jesus själf, men hela lifwet blir också en motsägelse och en oförklarlig hemlighet, om wi icke sträcke våra tankar till ewigheten och lägga Jesu erinran på hjertat: mitt rike är icke af denna werlden. Utsynen af de olika lotterna i werlden, de rättfärdigas ofta mötande motgångar och lidanden under det de ogudsaktige framgå i lycka och wällesnad, de ofta felslagna skördarna af nedlagda mödror och uppehåringar för det rätta och goda, dödens oförtänkta härjningar, der hoppet blomstrade som skönnast och löftet stod skrifwet om mycket godt för många år, förluster der man wäntade sig förnöjelse och glädje, ökade bekymmer och mörknande utsigter der arbetet war som ihärdigast, anletets swett som ymnigast och walorna som trängnast, ofskuldens mångåriga lidanden och den brottoliges ouppdagade illgerningar, och, hwarad begrepp skulle detta allt ingifwa oss om lifwet och om Herren, som har sin hand deri, så framt wi tänkte, att allt skulle stanna wid grafwen? Skulle wi icke hafwa en motsägelse till hands wid hwarje den minsta del af denna förunderliga styrelse-lag och sätta vårt eget förstånd wida högre än det, hwaraf allt beror och allt ledes? Men här skall hwarje frestelse till tveksamhet mötas med den wördnadsbjudande tanken: Gud är icke blott tidens, utan också ewighetens herre. Inför honom äro tusende år såsom den dag i går framgå. Det war för att säga oss detta och lyfta vårt öga upp till en oförgånglig werld som Jesus bodde ibland oss. Såsom han själf sådde, utan att uppsäkra, själf försakade, utan att här finna tacksamhet, själf kämpade, utan att här få någon annan krona, än det sargande törnets, så wille han också, att wi skulle anse detta lif endast såsom

en pröfningsbana, såsom en uppfostran och beredelse för ett annat, der allt skulle jemnas, förklarad, wedergäddas. Göre wi icke denna åsigt till vår åsigt, så skall alltid vår lefnadsdag, äfwen om den räknas ibland de lättare och lyckligare, blifwa en tung dag och vår ande skall aldrig, äfwen med bästa wilja, kunna glädja sig i Gudi sinom frälsare under lifwets mödor eller sjunga honom någon Simeons lofsång wid lifwets grän. Vägen skall blifwa och ständigt dödlig och det så mycket mer, som wi med all vår otålighet och klagan icke i det minsta kunna förändra Guds tankar. Vi skole alltid känna och kufwade och nedtryckte ej blott af det kross wi hafwe att bära, utan aldrig dramest af den känslan: du måste lyda: du kan intet förändra: stoftets knot stiftar ingen lag.

Will du detsför, christen, i dina kommande och gående dagar hwila i din frälsares armar såsom ett lyckligt barn, ega lefnadsmod och lugn i alla tidens skiften, så undwik med omsorg de stötestenar, som göra din herre och frälsare till ett mål för motsägelse, och fastän du ser honom i dag uppträda såsom ett tidens barn och såsom sådant hwila på dödliga modersarmar, så måle du dock taga ewigheten till hjälp, för att fatta honom såsom han är i kärlek och makt, i wisshet och godhet. Du går, christen, i dessa dagar att taga afsked af ett förflutet års mödor och bekymmer. Har du burit dem med glädje eller tvång, det har berott på huru du fattat och förstått din herra. War du ett med honom, då somnade du lugn och wakenade förnöjd äfwen i din sorgedag. Emottog du honom i ditt hjerta icke af förnuftets tomma slutledningar, icke af otrons och lättsinnets läppar, utan såsom han stod förklarad i ordet, i det pånyttfödda hjertat och i de flyddade tidehwarfwen, då war han dig till uppståndelse i mången fara, till lättnad i mången strid och till glädje i mångt bekymmer. Så wille han åtminstone komma och wälsigna. Ty kärlek war alltid hans väg och wälsignelse hans werk. Så will han också komma i ditt nya år och hela din fortsatta lefnadstid, till des han en gång kommer och aflyfter bördan för alltid af dina axlar.

Genom tidehvarfven, både dem som varit och dem som warda, gör han sig känd och förklarad såsom stor, mäktig och tillbedjansvärd. Så må han då äfven under den särskilda tid, den fröjdefulla högtid wi dessa dagar firat, hafwa för en hvar ibland oss blifwit känd och förklarad såsom vårt högsta glädjeämne och vårt hjertas tillflykt i lifvet och i döden. Åh, måtte jordiskt glädje och sinnliga förströbelser icke hafwa inkräktat alltförmycket af den uppmärksamhet och lust, som högtidens rätta föremål af oss begärt! Måtte vårt lif, det inre och yttre, icke hafva varit en öppen motsägelse mot den omskapande, helgande och renande kraft, hvarmed Jesus under himmelska härskarors fröjdeljud nalkats våra hjertan och boningar! Ejuswa, saliga högtid, du ligger redan bakom oss med dina högtidliga budskap och nåderika tillsägelser. Dina fridsfulla sabbatstimmar hafwa sjunkit ned i den graf, dit all vår tid såsom en hastig våg förrinner och du står ej längre framför oss annat än med ditt ansvar. Dina ljus släckas och dina högtidsfröjder återklunga snart i vår själ endast såsom ett minne från det förflutna. Alla dina gäfvor och gengäfvor woro förgängliga utom en, det frälsarenamn du blandade i vår sång och lade på våra läppar. Må den gäfvan warda behållen med tron's fasta händer, under det vår väg framlöper mot okända skiften och ovissa dagar! Med Jesum i vårt hjerta skåde wi utan grämelse tillbaka på vårt försvinnande år och räcke utan oro vår hand till afsed åt dess arbeten och mödor, dess fröjder och smärter. Hvad den ena dagen kraftigt sade till den andra: i Herranom allena är rättfärdighet och styrket, det säger ännu mer det ena året till det andra. Tro på Herran Jesum och fly i hans famn! Må den sista skörden, den slutliga wälsignelsen af ett förgånget års skifte blifwa den erinran och den lärdomen, att Jesus frälsaren allena är värd att eftersträfwas och hans namn att heligt hållas och tillbedjas ifrån tidehvarf till tidehvarf, ifrån släkte till släkte! Amen.

Första Bördagen 1847.

Alt folket gret, då det hörde lagsens ord.

Efter en lång frånvaro från sin fädernebygd och en tryckande fångenskap i fremmande land, fick Judasolket genom Försynens skickelse omsider återvända och i de nesder, der deras fäder lefwat och dött, uppslå sina hyddor, uppbygga sitt tempel, upp-rätta sin gudstjänst. Nehemia war ett af de kraftfulla redskap, som återförde folkets hjertan till deras faders Gud. Han samlade dem i den nyinwigda helgedomen och öppnade för dem den länge tillslutna Mosés lagbok. Wid ett sådant tillfälle kunde folket af glädje och djup rörelse icke återhålla sina tårar. Känslan att hafwa återfunnit ett länge efterlängtadt hem, medwetandet att åter wara ett slutet helt för sig med full frihet att obehindradt få dyrka sina faders Gud, lofsjunga hans namn och betrakta hans ord, det upplifwade minnet af fordna dagar och de talrika wälgerningar Herren af urminnes tid utstrött på den plats, der de nu stodo, och glädjen deraf att samma oför-änderlige Gud i barmhertighet och nåd ännu skådade ned på sitt af många skiften pröfwade folk, den outhärliga hugnaden att, efter mödor och sorger, få andas fritt ut i fridens tempel och från det gamla Zions borg åter få lyfta böga och hjerta mot Guds berg och hus; allt samwerkade oemotståndligt till framkallande af den djupaste rörelse och den heligaste andakt, då boken med de ewiga sanningarna öppnades och förelästes. Tacksamhet och fröjd i förening med känslan af owardighet och ånger öfwer en åsamkad syndaskuld gjorde, att allt folket gret, då det hörde lagsens ord. Wi läsa här om i Nehemiä 8:de kapitel.

Ochuru våra öden, christne! icke äro desamma som Juda-
 folkets, förefinnas dock på en sådan dag som denna många an-
 ledningar till samma högtidliga och heliga känslor, som wak-
 nade inom des bröst. Äfwen wi samlas inom Guds tempel
 att höra hans ord, öfverskåda vår ställning och draga oss till
 minnes så wäl Guds fortsatta faderswård som vår egen synda-
 skuld och vårt oafwislige behof af benådning och frid. En
 christlig öfwerhet har, lik Nehemia, kallat allt folket till Guds
 gårdar, och beredt det tillfälle att under ordets betraktande, en-
 hålliga böner och uppriktiga loffsänger återkomma till sig sjelft,
 taga sin rätta bestämmeelse i sigte och i stillhet öfwerwäga sjä-
 lens angelägenheter, tidens sammanhang med ewigheten och den
 sednares anspråk på vår omtänka och werksamhet. Denna
 dag är helig Herranom och des arbete heter: bot och bätt-
 ring, icke tidens winningar, icke förgängliga flatters fölande,
 icke jordiska sträfwanden. Sorgliga minnen från en längre
 eller kortare fångenskap i fremmande makters, våra andliga
 fienders, wäld, samla sig på denna dag äfwen för vår själ och
 följa oss upp i helgedomen. Heliga erinringar om flydda barn-
 domsdagar, då ingen tråldom i synden ännu war bekant, upp-
 riinna äfwen i vår själ och framkalla längtan efter den frid wi
 då egde och det barnaskap, som då war oss förwaradt i himme-
 len. Den glädjande wissheten att under alla omwexlande öden
 Gud är oföränderlig och nedsänker sin nådehand till oss nu så-
 som fordom, att han ännu bjuder oss sin lag och sin kärlek,
 att han visar oss med fadersgodhet wägen till lifwet och wägen
 till döden, att han ropar till oss med ömhet och alfwär: wän-
 der om, I affällige barn! så will jag hela eder, blandar sig
 dock med det sorgliga och upplifwar vårt mod. Ty wid dessa nå-
 dens och kärleken's maningölsjud från den bäste fadren, den trogs-
 naste wännen, den säkraste ledsagaren, kan ett christligt folk icke
 blifwa känslolöst eller uteslänga andaktsfulla rörelser från sitt
 hjerta. Lifwet återfår sin alfwarlige betydelse; hwarje steg
 blir wigtigare; flärd och fåfänglighet wika undan; det ewiga
 målet klarnar, och hjertat fattas af den brinnande lusten: låt

och bese det goda landet på hinsidan Jordan! på hinsidan tiden, döden och grafven! Lyckligt det folk, som så förstår Guds kallelse och enhälligt beslutar sig för himmelska sträfvanden! Sällt det folk, som icke af tvång, utan af själsbehof, lägger det jordiska å sido, för att fira den dag, som Herren gör, och låter dess uppgångna sol blifwa en morgonsol för en Gudi helgad lefnadsdag! O, låtom oss glömma att det finns tanflösa och förstockade människor, som icke höra Guds röst, människor, som äfwen på denna bot- och bönedag ligga qwar i sin syndasömn och kanhända icke wakna förrän den dag, då bot och bättring icke mera bjudas dem! Låtom oss hellre tänka på de bota-färdige, de om sin frälsning och salighet angelagne, hwilka, nära eller fjerran, besluta en alfwarlig bättring och välkomna den öfver stad och land uppgångna nådedagen med glädjetårar! Låtom oss tänka på de uppriktiga suckar, de af hjertats djup gående böner och förböner, hwilka från olika orter och tempel uppstå denna dag till Guds thron och der sammanträffa! Låtom oss fröjdas åt de frommas beslut och hwila vårt öga wid dem, som anse jorden för ett fremlingeland, men himmelen för sitt rätta hem! Vi wilsse hoppas, att ingen af Herrans nådedagar upprinner förgäfwes, och minst den dag, som i dag framlöper. Ack, wist skall Herren inberga, innan solen nedergår, mången skön kärwa af tro och bättring i sina ewiga hyddor, att förwaras till den stund han dömer jordens fets med rättfärdighet. Måtte äfwen ibland oss, christne, skörden blifwa rik och Herren prisad och ärad efter sin kärlek och sitt tålamod! Måtte Guds ord, som, för hwarje gång det återkommer, är lika nytt och friskt, icke hafwa förlorat nyhetens behag, utan försätta oss i den heliga och alfwarliga finnesstämning, som det med rätta kräfwet! Måtte det i Guds hand blifwa ett säde till ewinnerligt lif och göra oss till ett gudaktigt folk, enhälligt i tron, enhälligt i kärleken, enhälligt i hoppet! Vi besegle denna önskan, med förtröstan på din nåd och hjälp, o Gud! i efterföljande sång: Ps. 385: 6, 7.

Gader wär, m. m.

Den af vår christliga öfverhet förordnade text på denna årets första allmänna Bot- och Bönedag finnes antecknad hos profeten Geseel, 18 kap. 32 v. och lyder sålunda:

Jag hafwer ingen lust till hans död, som dörr, säger Herren, Herren; derföre omvänder eder, så sån I lefwa.

Gud möter oss på denna dag med ett ljust och saligt ord. O, att äfven wi mötte honom med känslor och uppsåt, swarande mot hans kärlek! Detta ware vår omsorg och vår försats! Deruti ligger det fanna firandet af denna högtidliga nådedag. Till uppmuntran och uppbyggelse för oss alla wilje wi betrakta:

Ett christligt folk, som i bön och botsfärdighet ödmjukt sig inför sin Gud.

1.

Ett folk, som i bön och botsfärdighet ödmjukt sig inför sin Gud, erkänner sitt beroende af honom och röres af hans kärlek.

Fastän ingen sanning är mera obestridlig än den, att werlden, med allt hwad deruti är, hwilar i Guds hand, att alla folkslag och alla människors öden styras af honom och att ingen skapad warelse eger något af sig sjelf, utan har sitt allt ifrån en osynlig fader, är det dock en lika sann som sorglig erfarenhet, att många förgäta och, att döma af deras verkliga lif, förneka denna sanning. Gela deras tänke- och handlingsfätt hwilar på sjelfwisshetens grund, och hwad godt de njuta eller utöfwa, tillskrifwa de endast sig sjelfwa, sin egen klohet, sin egen makt och omtänka. Derföre när Herren, den himmelska husbonden, hwars förwaltare och tjenare de äro, kallar dem genom samwetets wäckelser eller ordets uppmaningar att göra räkenkap, fråga de med Pharao: ho är Herren, hwars röst jag höra skall? Se der orsaken, hwarföre många saknas, då det skall offras Herranom, hwarföre äfven en sådan dag som denna för dem framgår utan betydelse och med all sin nåd

och wäckelse icke förmår röra och beweka deras hjertan. I motsats häremot framträder Guds folk med undergifwenhet och klart medvetande af sitt beroende i det minsta som det största. Det känner ingen nämnbar makt, som icke är gifwen ofwanester, det ser ingen skörd hwarken inom den andliga eller lefamliga werlden, som icke wätnas och wärdas af Guds hand. Hur långt och hwartheldst det skådar tillbaka, säger det med Israëls trogna förkämpe, Moses: Herren vår Gud hafwer dragit för oss och stridt för oss i öknen, der wi sett hafwe, huru han burit oss, såsom en man bär sin son, i all den wäg, den wi wandrat hafwe, till dess wi intill detta rummet komne äro: de rum wi beträdt, de tider wi upplefwat, de fröjder wi njutit, de sorger wi öfwerwunnit, de krafter wi användt, det bröd, den bädd, den wedergwälfelse, den helsa, den arbetstyrka wi egt, det war ditt allt detta, o Gud, säger hans trogna folk, och wi äro alltför ringa till all den barmhertighet, som du med din tjenare gjort hafwer. Tempel och andaktstider, gudstjänster och särskilda dagar, egnade till Herrans lof, äro derföre i ett sådant folks ögon af wäsendtlig nödwändighet, och det har aldrig sett något som är förnycket i den wägen, ware sig afseende fästes på hwad Gud har rätt att fordra eller på hwad gudaktighets känslan behöfwer, för att uppeldas och underhållas. Det ser fastmer mycket fattas i den fullkomliga tacksamheten. Mycken glömska smyger sig in i den omsorgsfullaste lydnad, i det noggrannaste afgifwande på Herrans fordringar, och det är känslan deraf, som gör att Guds folk gripes af den djupaste rörelse, då det skådar hans fortsatta trohet och hör de orden af hans mun: jag hafwer ingen lust till hans död, som dörr. Här stannar ett christligt folk med häpnad öfwer djupet af Guds kärlek, då det tänker på alla de gräsliga synder och misgärningar, som i werlden blifwit bedrifna, då det från alla sidor ser så mycken otäck lemnad till swar på den allsmäktiges långmodighet af dem han kunnat trampa till stoft wid den första deras högmodiga tanke, wid det första deras försök att wara något för sig sjelfwa. Både utom och inom sig ser det otaliga

anledningar till den rättfärdiges straffdomar, och hwem hade lidit oskyldig om de gått i fullbordan, om Herren skuddat de ogudaktige såsom stoft af sina fötter i samma ögonblick de lade sig såsom frätande hädelser på hans namn? Men kärleken, den himmelska och oförklarliga, hwaraf en wärmande stråle med Christo Jesu lyfte ned i tidens natt, afwände alltjemt dessa straffdomar, och för denna kärleks skull ljuder ännu den hugswalande stämman till jordens barn: jag hafwer ingen lust till hans död, som döer: jag will ännu förbarma mig. Detta ännu är ett lifgiltigt ord för tanförsäheten, men ett förwånande och till tårar rörande ord för ett folk, som har någon kännedom om sig sjelft och hwad det oundgängligen behöfwer för sin frid och sin ewiga wälsfärd. Då det botsfärdigt och törstande efter nåd frågar med oro: finns det ännu rum för mig i himmelen? så är swaret redan till mötes: se här min fadershand, min famn, min förlåtelse! När den himmelske förbarmaren sålunda upphyller sitt löstesord: förrån de ropa, will jag swara, och medan de ännu tala, will jag bönhöra, drages ett rättfärdigt och christligt folk af wördnad, tacksamhet och genkärlek till honom. Det ser möjligheten att så syndaskulden aflystad, sina samveten lugnade, friden återställd och annammar detta tillfälle med glädje. Det lyfnar till Herrans kallelse såsom en wilsekommen i ödemarken lyfnar till en förlorad ledsagares. Det skyndar till Guds gårdar, att så wälsignelse med fulla händer, tröst för syndasmärtan, upprättelse i sin misströstan, utsigter för det tillkommande. Det räknar för sin högsta njutning och sällhet att följa Guds godhet på spåren och se huru hans hjerta smälter wid tanken på en fallen menniskosläkt, huru han, fastän förgäten och föraktad, bereder en frälsningsanstalt i Christo och så älskar werlden, att han utgiswer sin ende son, på det att hwar och en, som tror på honom, icke skall förgås, utan få ewinnerligt lif. Detta är ett christligt folks högsta fröjdecämne på jorden, lifsom det är englarnas i himmelen.

2.

Ett kristligt folk, som i bön och betsfärdighet ödmjukar sig inför sin Gud, fattar afsky för synden, såsom en väg till döden. Tusende gånger har det blifvit sagdt och upprepadt, i tal som i skrift, att synd är ett folks förders, men endast det folk, vi här beskrifwe, förstår och behjertar denna sanning. Det skådar omkring sig på tidens elände, och i alla jemrens taflor, som upprullas för des öga, läser det den uppskilda domen: när synden hafwer afslut, föder hon döden. Ett kristligt folk frukt- tar derföre hvarje det minsta in- steg synden kan vinna och lå- ter icke dåra sig af den prydliga dräkt, hvar i hon ofta fram- träder. Död och förders ligga alltid i försåt der hon fram- smyger, hurhelt hon benämnes och hur ofskadlig hon än af tanklösheten warder ansedd. Guds folk stannar icke wid den brodd, som uppskjuter, utan betraktar derjemte de slutliga frukt- terna, de fasaväckande skördarna. Och när det så försär, an- tingen öfver den enskildes eller samhällets fortgående lif, anta- ger ingen ting en så fruktansvärd skepnad som synden. Men det är icke blott följderna som afskräcka. Den tanken gör syn- den ännu afskyvärdare, att en kärlekörig Gud förörättas med hvarje det ringaste afsteg från hans vägar, att det gudomliga majestätet begabbas och bespottas hvarje gång hjertat väljer en syndig lust, läpparna ett syndigt ord och själen eller kroppens krafter befatta sig med någon syndig gerning. Ur denna syn- punkt blifwer synden mest förkastlig, förkastligare i samma mån som värdenaden för Gud och kännedommen af hans kärlek är sann och lefwande. Således är icke blott lagen, utan ock evange- lium ett medel att ställa synden i sin rätta dager. Den förre är ett ljus, som upptäcker synden, det sednare ett ljus, som visar oss all des wederskygglighet och väcker vår afsky derför. Ju förtroligare vi derföre umgås med evangelii sanningar och den himmelska kärlek, som i dem alla framstrålar, desto skarp- syntare blifwer vår blick wid syndens bedömande, jemte det de räcka oss det säkraste wapnet till hennes bekämpande. När vi träde in i försoningens helgedom och der se menlöst blod rinna,

när wi på den frågan: hwi lider Jesus så bittra dödsqval? erhålle det swaret: våra synder woro den gidsel, som hudsflängde honom, det mordwapen, som genomborrade honom, först då fatte wi rätt hwad synden är till sin betydelse. Guds folk glömmar aldrig att betrakta synden på samma gång som det betraktar försonaren, och i den mån han winner dess wördnad, tacksamhet och kärlek, i samma mån lifwas det ock till helig nitälstan att motarbete förderswet både inom och utom oss. Det dagtingar icke lätt sinnigt med laster och orättfärdighet, utan wäpnar sig på alswar till deras utrotande, så mycket det förmår. Det känner ingen fiende, hwarifrån det heldre wille befria sig sjelft och sina efterkommande, än synden, förwissadt att alla andra olyckor, som drabba ett folk, äro antingen skenbara och fjörre i inbillningen än werkligheten, eller ock nyttiga och wälgörande pröfningar, tillåtna och tillsända af en allwis fadershand. Det drager sig till minnes huru Gud warnat för syndens wägar, huru han dels med milda lockelser, dels med alswarliga hotelser påminnt om sin wiljas fullbordan. Det ser huru han med alla de lidanden han låtit den enskilde eller det allmänna wedersaras sökt kalla menniskor närmare till sig, sökt wäcka dem ur den andeliga tröghetens dwala, sökt förädla deras sträfwan och ställa det ewiga målet klarare för deras syn. När derföre ett christligt folk i en andäktig stund och på en sådan dag som den närwarande betänker detta, när det öfwerflödar både hwilka förödelser synden anställt i menniskolifwet och den oförrätt dermed tillskyndats fadershjertat i himmelen, och huru hwarje fortsatt hyllning af synd och orättfärdighet är en föröfästelse på nytt för den kärlekörige försonaren, samt ändtligen huru omsorgsfullt och outtröttligen Herren ännu arbetar på allas bättring och bättnad, för att få sluta alla en gång till sitt hulda bröst i sitt ewiga rike, o, då gripes ett christligt folk af helig harm öfwer den oförda frid mörkrets makter blifwit lemnad, öfwer den lifgiltighet, hwarmed djefwulens gerningar blifwit betraktade, öfwer den wårdslöshet, hwarmed farerna blifwit mötta, öfwer de swaga bemödanden,

som widtagits till förderfwets hämmande, öfwer slappheten och lifnöjdheten i ungdomens uppfostran och daning för Guds rike, öfwer de bräckliga och eländiga fästen man bygt mot ondskans härar, den smutliga egennyttan, de nedriga ränkerna, de fräckla lasterna, den oförsyuta gudlösheten, det flärdfulla werldssinnet, den djerfwa stridslystnaden, den grymma orättrådigheten, den tanklösa wällesnaden, den wanärande oordentligheten, den smygande afunden, den blinda högfärden och hwad annan införsel djefwulen lycka införa medan folket sofwer. Allt detta blifwer ett christligt folks egentliga och förhatligaste fiende, då det gör redo för sin ställning inför samwetet och Gud och blickar fram öfwer sin wäg och sitt mål. Det ser sig kalladt af en nåderik Gud till de heligas samfund. Och för att winna detta mål, fattar det wapnen i sin hand och uppsäger synden sin lydnad; ty synd är wägen till döden.

3.

Ett christligt folk, som, i bön och botsfärdighet ödmjukar sig inför sin Gud, fattar beslut till omvändelse, såsom wägen till lifwet. Så säger Herren: omvänder eder, så sån I iewa! Wid detta ord tänker ett botsfärdigt folk: denna uppmaning och detta löfte ljuder till mig i dag, kanhända icke i morgon: jag will derföre gömma dessa ord i mitt hjerta och öfwerwäga, hurudant det lif är, hwartill Herren kallar: jag will från denna stund icke blott låta en flyktig tanke på lifsens wäg genomfara min själ, utan i sjelfwa werket beträda den: jag will heldre lyda Guds röst än werldens, heldre lida bedröfwelse med Christo, än hafwa lust i synden. Omvändelsen skall blifwa mitt arbete från detta nu, och i detta arbete skall jag förblifwa trogen och outtröttlig. Mina öfriga wärf och åligganden skola ingå i detta såsom delar i ett helt: jag skall kämpa för det ewiga lifwets winnande, under det jag kämpar med jordelifwets möder, brister och bekymmer: timliga sorger eller fröjder skall jag uppskatta endast efter den inflytelse de ega på mitt andliga lif: ingen lycka skall jag räkna för

lycka, derest den förminskar något af mina skatter i ewigheten eller fördröjer mina steg på wandringen till de saligas arfslott: ingen ära, ingen höghet skall för mig hafwa någon betydelse, derest de fördunkla den högheten och äran att tillhöra Guds egendomöfolk och göra mig likgiltig för barnaskapet i himmelen. Så sätter ett botsfärdigt folk lifwet i Gud framför lifwet i werlden, hur sält och sorglöst det sednare än kan lefwas i och för sig sjelft. Men denna grundsats är alldeles motsatt den, som följes af werldens barn, och af denna grundsats, att först söka Guds rike och hans rättfärdighet, följer all den försakelseanda, som utmärker ett kristligt folk, och uppenbarar sig i ståndaktighet så i motgång som medgång, i uppoffring, när det gäller Guds ära och bröders wäl, i tålmod och tyst undergiffwenhet, när Herren pröfwar och agar. Det lägger wigt på den wördnadsbjudande samningen, att lifwet på jorden lefwes blott en enda gång och att lifwet bortom grafwen beror af detta första och enda framträdande i tiden, att om Guds wägar här icke begynnas, blifwa de för ewigt slängda och Herrans herrlighet för alltid gömd i ogenomträngligt mörker; att om wi icke lefwe i Gud, komma wi aldrig till någon kännedom om hwad Gud är och med all vår gudsaktighet och våra tempelhögtider icke till någon annan besittning än ett tomt begrepp om Gud, hwaraf ingen wälsignelse skördas. Ett kristligt folk lägger tillika wigt på den samningen att de spår det qwarlemnar, de efterdömen det gifwer, de systemål, för hwilka det lefwer, skola för kommande slägter stå outplånliga och inverka på deras we eller wäl, att föräldrar och föregångare kunna med en falsk lefnadsriktning icke blott sjelfwa förfela sitt rätta mål, utan också öppna förderfwets graf åt sina barn och bestämma deras fall, långt innan de hunnit utveckla sina krafter. Ak, om ändå det onda sjönke med de onda i grafwen! Då wore eländet på jorden icke så stort. Men nu hålla de döda de lefwande liksom wid handen och det finns ingen makt, som förmår söndra dem. Solket, som föregick och folket, som efterföljde, sjöngo begge hosannarepen der Jesus framgick på palmbeströdda

wägar; men de uppstämman och begge korsfästropen, blott det första gifwer tonen dertill.

Blickande alltså dels på sin egen, dels på efterkommandes väg, fattar ett christligt folk djupt och allvarligt omvändelsens nödvändighet. Det vill heldre lefwa försakelsens, mödans och uppoffringens lif, der Herren går med, än flärdens, fåfångans och njutningarnas, der Herren är försvunnen. Det föresätter sig att kämpa mot lustarna och begären, att waka öfwer det förrädiska hjertats alla rörelser och med daglig bön i förening med dagligt arbete anropa om Guds rikets tillkommelse. Det föresätter sig att samverka till endragt och frid, icke inlåta sig i någon annan täflan än den om Guds rike, en lefwande tro, en uppriktig människofärlighet, ett inbördes bistånd, pålitlighet i pligter, trohet i löften, swarefrihet i handel och wandel, redlighet och renlesnad, upprätthållande af människowärde, ödmjukhet och saktmod, fördragsamhet och mildhet, wördnad för Guds ord och oskrymtad gudsfrukta, såsom grundwalen för alla öfriga dygder, grundwalen för enskiltas och det helas wäl. Det uteslänger all egenrättfärdighet, all själförtrostan och öfvermodig lit till egna krafter, och beder till Herran: omwänd du mig, så warder jag omwänd! Det wet att ingen rättfärdighet ännu uppwert på den syndiga människonaturens förderfwade grund, att om Herren icke bygger huset, så arbeta de fåfängt, som derpå bygga. Det förtroer sig derföre till honom, som sade: utan mig kunnen I intet göra, till Jesum, som är werldens ljus och syndens segerwinnare. Wid hans arm säger det: i Herranom har jag rättfärdighet och styrket. Der han är wägen, blott der är lifwet, och fastän han leder de sina genom mången bekymrets dal, ja genom själfwa dödsöfret och grafvens natt, äro hans följeslagare likwäl redan här salige. Ty de som lefwa med honom, de lefwa hoppets lif; de weta att denna tidens wedermöda icke är att förlikna med den herrlighet, som på dem uppenbaras skall; de weta att han leder dem på sistone till ära och de se ju längre deß mer, att det lönar mödan att gå der han går och nedtysta all otålighet,

Då han säger: sade jag icke dig, att om du trodde skulle du så se Guds herrlighet? Denna herrlighet uppenbaras först när ögat kan fördraga dess glans, när förgängelsens mark är genomvandrad och detta förgängliga ikläder sig oförgänglighet. Då begynna hydderna framstymta, der han i förwäg beredt sina trogna rum. Salige äro de, som följa honom dit! Der är lifwets fullkomning, der är mödans lön. Omvändelse hette första anvisningen. Bedröfwelse och strid utgjorde första wägsstiftena, alldeles såsom Herren sagt: genom mycken bedröfwelse måste man ingå i Guds rike. Men icke hindrar dock detta Guds folk, medan det ännu är på wägen, att sända sina tankar i förwäg dit, der lifwet, som här, lik en sluten knopp, war fördoldt med Christo, utslår i blomning och öppnar en ewig sommar. Åh, wi kunne gästa der och wärma oss wid den sol, som aldrig nedergår, i mången högtidlig stund medan wi ännu dwäljas i jemmerdalen, blott tron lefwer i hjertat och wi kunne instämma i de orden:

Jag wet på hwem jag tror,
När mina synders minne
Med ångrens bittra qual
Betungar själ och sinne.
Botfärdig nalkas jag
Min Gud i Jesu namn
Och öppnad ser för mig
En faders hulda famn.

Christne! wi hafwe under denna andaktsstund betraktat ett folk, som i bön och botfärdighet ödmjukar sig inför sin Gud. Wi hafwa uppletat dess hufwudsakliga kännetecken och wisat huru det med ödmjukhet erkänner sitt beroende af Gud, med rörelse slådar hans långmodighet, gläder sig öfwer hans kärlek, fattar affsky för synden såsom en wäg till döden och besluter omvändelsen, såsom en wäg till lifwet.

Men hwar finnes detta folk? Är du, församlade menighet, en af de skaror, som med botfärdighet och bättringsbeslut möta Herran Gud och inviga honom sin framtid? Röres äfwen ditt hjerta af Guds innerliga barmhertighet? Är det äfwen för eder, Christne! en glädje att templen ännu upplåtas, att Guds kärleksröst kallar eder derin, att I fån höra det ordet af himmelen: jag hafwer ingen lust till hans död som dörr, att I fån sluta eder alla i Guds famn, att I fån anförtro både eder sjelfwa och edra barn i försonarens wård? Känner äfwen I smärtan af att wara skilde från Gud genom synden? Längten äfwen I att blifwa ett med honom i en sann omvändelse och begynna wägen till lifwet? Denna bot- och bönedag är ett förnyadt bewis på Guds omsorg för vårt ewiga wäl. Måtte den hafwa uppgått öfwer vårt land med ymniga wälsignelser! Måtte den från alla tempel och alla orter föra uppriktiga ångertårar och heliga bättrings-uppsåt till Guds thron! Måtte den i palats och hyddor slita talrika hjertan från synd och fåfänglighet och göra allt folket lyfeligt i Gud, fridsfällt inbördes och ståndaktigt på wandringen till Guds rike! Måtte den föra många till minnes huru försonaren i denna tid beträder den sorgliga wägen till korset! Måtte de hittills oberwellige wakna åtminstone wid offerstunden och slå sig för sitt bröst af ångers känsla, då de höra hwad Herren lider! Akk, huru länge skall du hafwa tålamed, o Gud! med oss trolösa och otacksamma? Huru länge skall du uträcka din famn och warlunna dig? Wi äro alle syndare inför dig, och du tänker uppå oss, såsom wore wi dig oumbärliga. Din ära, din herrlighet är stor och oändlig äfwen utan oss; himlarna och jorden lofsjunga ditt namn; dock dröjer och bidar du, att äfwen wi skola, wäcke och nåde-hungrande, hinna till dig och lyckliggöras af din kärlek. O tag oss, denna bättringsdag, alla i din famn, och förwara oss genom din starkhets makt ifrån förderfwet och döden! Amen.

Långfredagens Afstonsång.

Si, rummet, der de hade lagt honom!

Så fick då äfwen han hwila, som kämpat en så hård kamp i tiden, som trampat så många trötta fjät, som oastadt all sin möda och allt sitt arbete egde intet, det han kunde luta sitt hufvud till. Långa och smärtsamma woro timmarna på korset. Hatet och förföljelsen hade wäl ännu mångt smädeord uttaladt, men Jesus hade uppfyllt sitt ärende och fullkomnat sin kärlek. I rätta stunden dignade hans hufvud och klippan öppnade honom en samn, mjukare och mildare än de hjertan han welat frälsta. Si, rummet, der de hade lagt honom! Marc. 16: 6.

Churu intet fattades i Jesu försonarekall på jorden, — ty då han utropade från korset: det är fullkomnadt, stod intet offer åter för synderna — war dock hans förnedringstillstånd icke slutadt: ett ytterligare nedlåtande till mensklighetens lott och läge wille han ådagalägga, innan han höjde sig för ewigt öfwer allt hwad jordiskt och menskligt heter. Det war grafwen och döden han med oss wille dela, på det wi ej blott under lifwets mödor, utan också wid lifwets slut skulle ega i honom vår tröst, vårt ljus, vår förhoppningsgrund. Genom dödsöfret, så afsträffande för den naturliga människan, wille han bryta sig wäg, för att åter beghinna utvecklingen af sin gudomsherrlighet. Han tänkte på oss, som skulle aflida och förr eller sednare finna en graf; derföre gick han att upplysa det rummet. Han tänkte på dem, som redan aflidit, ofunnige om honom, som i ljuset framburit lifwet och ett oförgångligt wäsende genom evangelium, på dem som i framfarna tider icke förstått löfterna om frälsning och salighet, utan woro sjelfskrifna offer åt helwetet och den ewiga döden. Derföre nedersteg han till

helfwetet, för att upplysa äfwen det rummet. Han gick bort och predikade för andarna i fångelse, som fordom icke trodde, när Gud en gång bidade och tålmod hade, på det han skulle ådagalägga, att han wunnit seger öfwer djefwulen och all helfwetets makt. Var han af ewighet genom Guds allwisa råd och tillika genom sin kärleksfulla och fria sjelfbestämning utkorad till människors frälsare, hade han en gång nedsligit till en syndig werld, så wille han också besöka det nedersta djup, innan han höjde sig till fadersthronen åter. Och öfwer allt wille han qwarlemnna kärleksfulla spår af sin wistelse. Wi inskränke oss i denna stund blott till en wistelseort, nemligen grafwen, en ort, som hwarthelst wi wände oss alltid är wägens mål och gränsen för alla våra sträfwanden. Wi dröje så mycket heldre wid detta dystra rum, medan Jesus hwilar der, som det just genom hans hwilotimmar i det sköte får en alldeles ny betydelse och alla det fasor förswinna. Gick han en ny graf, så fick också menskligheten en ny åsigt om grafwen genom honom. Äre wi hans rätte bekännare, så behöfwe wi ej frukta och förfäras såsom hedningarna, de der intet hopp hafwa. Döden är uppswulgen uti segren, som Jesus wunnit, och lika litet som wi frukte nattlägret efter dagens mödor, lika litet skall bädden i jorden med den ostörda friden och de tysta gramarna uppväcka vår bäsman.

Det grafwen syntes mörk och kall,
Men det vårt hopp ej flöra skall;
När Jesus läggs i grafwen ner,
Det märker wi ej frukte mer.

Tack ware dig, o Jesu kär!
Som för oss pint och dödad är,
Tack dig, som grafwens mörka port
Har ljus med din begrafning gjort. Amen.

Gader war, m. m.

Alfonsångstexten utgör sjette akten af Christi pinos historia.

Vårt slutliga betraktelseämne på försoningens stora högtidsdag blifve, i anledning af upplästa heliga text:

Grafven, ett hvilorum.

Det är af största wigt att känna icke blott lifwet, utan också döden, om wi wilje framgå vår bana med lugn, frimodighet och ståndaktighet. J, som nu lefwen, och kanhända uteslutande tänken på lifwets wärf, des tyngder eller hugnader, J skolen alla dö; J skolen somna såsom Jesus somnade, J skolen neddigna och blifwa känslolöse för allt, som hållit edra känslor spända och på tusende sätt syhelsatta. Eder lefamen skall ligga liflös och kända eller okända wänner skola, såsom Josef och Nicodemus, ombesörja eder sista dräkt, den hwhita högtidsdräkten. J skolen föras bort från de glädjens eller sorgens hyddor, J bebon, till ett tyst och ensligt rum, derifrån följeslagarne snart skola återvända till lifwets oro tillbaka, men J skolen förblifwa. Hören alltså hwad jag i dag har att säga eder: grafwen är ett hvilorum, icke en ewig tillintetgörelse! Hwad tröst och uppmuntran denna sanning innebär skall bestämma innehållet af mina ord och min framställning.

Var Jesu wäg till korset långsam och smärtefull, kalle wi med skäl den dagen lång, som under outhärliga qual höll honom fastnaglad wid korset och skänkte en hel werld och alla tidschwärf en försoningölära, så dröjde det deremot icke länge förrän de saliga frukterna deraf följde. Grafvens milda sken är den första oskattbara följden deraf. Gingen J på morgonen hitupp, att med beklända hjertan åskåda offringen och arbetet, så sån J nu komma upp att skåda frukterna. Grafven har förändrat betydelse. Salige äro de döde, som i Herranom dö hårefter, Uppb. 14: 13. Jesus dröjer hos de döda, för att säga: du dödd, hwar är din udd? du helswete hwar är din seger? Slyn då icke tillbaka, J dödlige! för det mörker, som omskygger lifwets slut! Mörkret är icke mörkt när Herranom, och natten lyser såsom om dagen. Jesus har ombesörjt, att dödsflymningen icke skall skada och förskräcka eder mer än flym-

nungen i denna afstund, som förbådar krafternas hvila och lifsandarnas wedergäwelse. Blott synden skapar ett mörker, som förfärrar; men lifsom dagen och natten begge äro nyttiga och wälgörande gåfwor ifrån ljusets fader, så är ock hela wärlesnadsdag och den derpå följande nattliga friden helsosamma och kärleksrika anordningar af en allt uppehållande hand, som aldrig öfvergifwer, aldrig förgäter någon. Icke tänker Gud mindre på oss under nattens timmar, än under dagens wärf, fastän de för oss sjelfwa utgöra en fortsatt wexling af glömska och wakenhet. Så äre wi icke heller uteslutne ur hans tankar i döden, fastän sinnen då äro som djupast och glömskan af allt störst och långwarigast. Vort alltså I hedniska tankar, som fyllen hjertat med en onyttig fruktan! Wi stå på Christendomens ljusa höjder och i evangelii läras herliga sken wälkomne wi äfwen grafwen såsom en vän; ty

1.

Den bereder oss hvila efter tidens mödor, oro och bekymmer. Om det erbjödes dig, o menniska! att undkomma grafwen, om du finge dig erbjudet att släpa med denna werlden icke en wanlig lifstid, utan tusende sinom tusende år, under det släp-ter omkring dig komme och ginge, och du stode qwar i jordlifwetis enformighet, en ständig åskådare af och deltagare i dess smärter och fröjder, dess wexlingar och oro, jag är wiß, att du skulle tweska, ja, att du efter något betänkfande skulle säga: jag will ock gå all werldens wäg, samlas till mina fäder och åtnjuta den frid grafwen erbjuder. Så wet då att uppskatta denna hwilostad och gifwa Herranom dina tackoffer för det han förwandlat den dertill och i behaglig tid tager dig ur larmet och striden och försätter dig i frid. Så förwandlar Herren det onda till godt. Det är onefligt att döden är syndens lön, men under Guds kärleksrika hand blifwa sjelfwa falletis och syndens följder styrda till en behaglig utgång. Arbetetis swett och möda, som bles mensklighetens lott, då paradisetis sorgfria dagar woro förspillda och misbrukade, gjorde den domen: du skall dö-

den dö! icke till en ökad tyngd, utan till en lättnad och en behöflig hwila. Det dubbla straffet blef under Guds fortsatta omvårdnad och genom Guds sons uppenbarelse i tiden för mildradt ända derhän, att genom arbetet blef lifwet en uppfostran för ewigheten och genom döden en nödig hwila och återhemtningsstund beredd att ingå i denna ewighet. Lif och död äro således hwarandras fyllnader i en och samma gåfwa, i en och samma affigt. Gåfwan heter kärlek och affigten wisshet, begge för oss omätliga, och wi wete icke om wi skole sjunka ned i större wördnad för Gud såsom lifwets eller såsom dödens herre. Det wete wi, att lifwet är trötande, att själs- och kroppslidanden göra gemensam sak att förtynna våra steg, att när det som bäst warit hafwer, hafwer det möda och arbete warit. Det är ljust dertfore att i bekymrets stunder få kasta ögat på ett fridens rum, dit ingen oro hinner. Den tanken: grafwen är ett hwilorum, bringar styrka till vår försmäktande ande, då den söker efter hwila och finner ingen. Den säger till oss: lid och umgås, såsom en god Jesu Christi stridsman: icke alltid skall du så trötta och jagas af lifwets omwexlingar. Om wägen än går genom den hetaste strid och ihärdigaste oro, skall den dock sluta i frid och stegen dit blifwa med hwarje minut färre. Bemannad och stärkt af denna tanke fattar en christen sina wapen med kraftigare hand att tåligt fortsätta wägen och kämpa med ståndaktighet icke blott mot lekamliga forger och lidanden, utan ock mot synd och frestelser. Ty den samlingen, att grafwen är ett hwilorum, är tröstefull äfwen med afseende på våra andeliga fiender, som aldrig unna oss någon wapenhwila. När man finner, att hwarken böner eller tårar beweka dem till frid, så är det hugnerikt att på förhand ställa sig wid sin graf och der åtminstone kunna säga: härintill skolen I gå, men icke vidare! Dermed werer det christna hjeltemodet och det förnyar för hwarje gång den heliga försatsen: jag will werka Guds werk, medan dagen är. De som icke betrakta grafwen på detta tröstefulla sätt, utan antingen undwika all tanke derpå, eller ock anse

den såsom den tionde plågan, det hemskaste och tyngsta af allt hwad de möta, hafwa kastat ett wapen, en segerkraft ifrån sig, som af intet ersättes, och jag förstår icke, hwarifrån de skola taga lättnad och lugn, när de onda dagar komma och deras krafter sättas på prof. Wäl är det bekant, att många taga sin tillflykt till hwad som är wida sämre än sjelfwa pröfningen, att mången kastar sig i lifgiltighetens armar, i dryckenskapens diwala, i bra och öfwerdådiga sällskapers sköte, när lifwets öden begynna ligga tungt uppå, när syndens följder begynna wisa sig, men detta är att söka fristäder der de icke finnas, att med den seges förtwiflan sjelfmant smida sig fast wid en förbannelse, som icke ens grafwens lugn kan tysta eller intetgöra. Lika långt som seghet är ifrån hjeltemod, lika långt är detta från en christens stridsfäkt. Han släpper icke sina tyngder, för att på hwad fäkt som heldst möta grafwen, utan han lånar af den sednare lugn och kraft att framhärda med de förra. Han dör i sina tankar tusende gånger, innan han dör, för att icke falla bort ur sitt rätta lif. Han trifs gerna hos de döda och gläder sig när han wandrar öfwer deras fridsfulla gårdar. Ty der ser han gränsen på all storm och strid. Korsten hwila ej mer på försdragarnes skuldror, utan qwarstå blott såsom tecken att de äro afslagda. Alla grannarna lefwa i frid och der höres icke klagan och jemmerrop. Der är snart sagdt på hela jorden den enda punkt, der bröder icke lifwas, der oförrätter icke utöfwas, der fridsförbunden äro verkliga. Synd och förförelser, frestelser och brott finna der intet öppet öra. Ungdomen, som der hwilar, är ewigt fredad för alla wådor, mannaåldren för alla stridsuppmaningar, ålderdomen för all ondskans både åsyn och anfall. Huru mycken tröst hemtas icke blott af några få fjät ibland de döda, då man kan säga till sig sjelf: äfwen jag skall hamma i denna hwilostad och blifwa lika fri som dessa från allt, som cupphörligt oroar mig och påkallar min verksamhet, min waksamhet, mina böner! Djefwulen och synden, som wilja bygga sig nästen inom mig och ströfwa rundtemkring mig, hwarheldst jag går, skola

en dag lemna mig en hvila, som icke är inbillad, utan verklig. Jag skall en gång komma i säkerhet och icke såsom nu wara blottställd på alla sidor och behöfwa frukta äfwen hvad som kallas säkerhet. Syndens frö och förderfliga böjelser i mitt hjerta skola en gång asdö, så enträget de än följt mig. Alla felsteg och återfall i synden, som nu så ofta framkalla min afsky för mig sjelf, skola ej mer ligga såsom snaror i min väg. Allt skall gifwa wika och min hvila skall blifwa en sömn så söt, så fridfull och wördnadsbjudande, att sjelfwa ondskans makt skall gå tygt förbi den ort, der jag sofwer, och mångt ondskans utbrott hos de efterleswande skall hejdas genom blotta tanken derpå. Ty grafwens rum är icke blott ett fridens rum för den döde sjelf, utan det håller och mången lefwande qwar på fridens väg och är sålunda med all sin tystnad en ropande röst till bättring och rättfärdighet.

2.

Då jag nämner dessa ord, öfwergår jag till den uppmuntran och warning, som ligger i den sanningen att grafwen är ett hwilorum. Gwila förutsätter ett uppvaknande och en förnyad verksamhet. I gamla tider rörde man ofta på den stenen, som war för grafwens dörr. Men så undanvästad som wid Jesu död och genom hans läras ljus blef han dock aldrig. De mer eller mindre eftertryckliga försöken att beröfwa döden sin udd och grafwen sin seger röjde alltid någon ting halst och ofullständigt, tills Jesus sjelf ingick i grafwen och med ord och gerning förklarade, att den war en öfwergång allena ifrån lif till lif. Huru böre wi alltså möta detta hwilorum? Huru böre wi inrätta vår väg och vår wandel, för att ingå deri med glädje? Wi böre anse detta lifwet endast såsom en tillredelsedag, hvars följder och frukter sträcka sig till ewigheten. Wi böre företaga sådant arbete, som gör hwilan färdkommen och uppvaknandet ljust. Wi böre mindre fråga efter att hafwa godt medan wi här lefwe, än att få det wäl ställt i det lif, som aldrig upphör, mindre bekymra oss om huru många dagar

vi här så räkna, än hur dessa dagar användas. Jesus nedsteg i grafven i sin halftwa dag, men hwad betyder det då man kan säga: fader! jag hafwer förklarat ditt namn på jorden: ditt ärende är fullkomadt? Kanstke har du ännu icke begyunt, o menniska! att göra dig wärdig någon hwila eller lägga handen wid något, som kan kallas Guds werk? Will du weta hwari det består, så beskåda din 33-årige frälsares wäg! Se huru allt hwad han tänkte, talade och gjorde, war för Guds och bröders skull, huru litet han sökte sitt eget pris, sin egen winning, sin egen lycka! Hwad betyder detta annat, än att din sträfwan skall wara kärlek och ditt arbete försakelse, att du skall wara ett medel för andras skull och wälja till lefnadsuppgift att göra många rika och lyckliga, äfwen om du sjelf warder fattig och förtärd, att du bittida och sent skall återfinnas i denna din kallelse och icke låta någon hwispa i ditt öra: se dig sjelf till godo! att du skall wara oförtruten, så länge dagen är, så länge krafterna wara och äfwen då de begynna afstyna, att samla något åt Gud och dina likar, att, när du går en gång till din sista bädd, Guds namn men icke ditt må wara förherrligadt, mensklighetens bördor, icke dina blott, lättade och förekomne, att du skall anse detta wara de stycken, som din himmelske fader tillhöra och i hwilka du både i ungdom och ålderdom bör wara, att du icke skall anse Guds ord för ett och lifwets werksamhet för ett annat, utan såsom ande och fropp tillhörande hwarandra, att du icke seg och modlös skall wika af från din bestämda wäg till maklighet och sorglöshet, utan tänka wid dig sjelf: Herren wet hwad mig göres behof: han kommer wäl med hwilan i behaglig tid: måtte jag icke hafwa förmycket ogjordt, då han kallar! Ty dagen är alltid inskränktare och mindre än pligterna för den, som rätt uppfattar lifwets betydelse. Den kan ock afbrytas förr än man anar det. Du såg mången gå i unga åren bort, och hwilkens wäg är wäl så lång, att der icke ligger mången önskan ouppfylld och mångt werk endast halfgjordt? Detta skulle wara en nedslående syn både för de bortgående och de efterlefwande, om man icke wiste

att grafven wore ett hwilorum allena, och att Herren ser äfwen till hwad tanken förhaft, äfwen om handen icke kunnat utföra det.

Men emedlertid här måste begynnas något, som har wigt och värde för tid och ewighet på en gång. Icke blott wi, tidens barn, inom förgängliga helgedomar besjunga Jesu werk; äfwen ewigheterna lofsjunga det och det warder prisadt utan ända i den helgedom, som med händer icke bygd är. Alla i Gud gjorda gerningar, alla rena uppsåt, alla ord, som burit vittnesbörd om ett helgadt hjerta, äro skatter för ewigheten; men icke hwad du samlar och fiker efter härnere af gods och guld, af makt och ära. Låter du egennyttan släpa dig till grafven, så skall armod blifwa din lott till ewig tid, och fattar du lifwet här i den mening, att det skall tjena dig till en bädd för maklighet, wällesnad, sorglöshet, froheri och wällust, så skall ditt flagorop i ewigheten: mig törstar! blifwa bittrare än försonarens på korset och du skall icke finna en droppa watten att swalka din tunga med. Låt derföre dessa tre ting blifwa rätt förstådda: tiden såsom en tillredelsedag, grafven såsom en hwila, ewigheten såsom en wedergällning! Sätt dessa bokstäfwer öfwer hwarje ditt företag! Det skall då blifwa en annan ordning och en annan riktning i din wandel och din väg. Du skall straxt begynna lägga wigt på en gammal fråga: hwad skall jag göra, att jag må få ewinnerligt lif? Du skall nogare akta på slagen af tidens ur, uppfyllas af wördnad för ditt mål och skaffa med fruktan och båsman, att du salig warder.

Så gif oss då alla, o Gud! i våra dödliga hjertan både tröst och warning af det rum, dit wi i stilla andakt följt vår försonare, och till hwilket wi alla närme oss med hwarje flyende ögonblick! Upplys våra ögon, att wi må skåda grafven i dess sanna ljus och i trone se, att äfwen den är ett heligt rum, inwigt af Herran till en hwila efter tidens mödor och för hans trogna en ingång till ljusets och salighetens land! I det ord,

som består, då himlarna och jorden falla och förgås, har du sagt: den stund skall komma, i hwilken alla de uti grifterna äro skola höra Herrans röst och de som wäl hafwa gjort skola framgå till lifsens uppståndelse, men de som illa hafwa gjort till domsens uppståndelse. Gif oss wäckelse och warning deraf till bättring och omvändelse, att wi en gång må insomna med frid och uppvakna med fröjd! Ingen väg är nu mörk, sedan Jesus helgat och besökt dem alla. Han är vår vägvisare och tröst både i lifwet och i döden. På syndens väg allena går han icke med oss; derföre är den vägen mörker och förtäppelse. Må wi derföre frukta den såsom vårt enda forgeämne och emottaga af Jesu döende lappar den försäkran, att han kusat all helfwetets makt och att wi i hans namn skole utdrifwa djeflar och i all frestelse behålla segren. Det är denna lära han i dag med sin blodspredikan från Golgata och sin tyfnad i grafwen skänkt oss till ett ewigt testamente. Känn då din kraft och fatta ditt hopp, kristen! Begynn din väg och ditt bättringsarbete med mod och tacksamhet: Gudi ware tack, som oss seger gifwit hafwer genom vår Herras Jesum Christum!

Slutad är vår Långfredags-andakt. Så stilla som Jesu lefamen sjunker ned i sin graf, så stilla sjunka också du ned, du försvinnande Långfredag, den sanna sorgens och den sanna glädjens oförgätliga högtidsdag! Måtte du hafwa väckt mången till besinning och heligt alskar att söka efter vägen till Guds rike! Måtte du hafwa gjort mången jordens wandringsman angelägen att i andelig mening, såsom Josef och Nicodemus i lefamlig, nedtaga Jesum af korset och upplåta honom ett hwilorum i sitt hjerta! Måtte den innerliga bönen ut djupet af många själar blifwa uppsänd till den Helige, som allena renar och lugnar:

Gör dig ett tempel i mitt bröst,

Uti mitt hjerta blif och bo,

Så har jag tröst och ewig ro!

Amen.

Bönsöndagen.

(Intrådespredikan i Rosö kyrka 1847.)

Jag fann den min själ får hafwer, jag håller honom och vill icke öfvergifwa honom, till dess jag hafwer honom inuti min moders hus, uti min moders kammar.

I Salomos höga wisa, der en i rika bilder framställd målning påminner om den innerliga föreningen emellan själen och den himmelska brudgummen, läsas dessa ord i 3 kap. 4 v.; och lycklig den, som så kan bekänna! Söka och eftersträfwä är icke någon obekant lott för oss, jordens pilgrimer. Hela lifwet är ett sökande, en längtans suck efter något, som sällan winnes, men merändels flyr undan fortare, än wi hinne följa? För hvars och ens sträfwan ligger någon wis längtan efter ett okänt bättre till grund. Men otalige förwilla sig i walet. Man tror wanligen, att det sökta ligger nära tillhands, i något som har jordiska namn och inrymmes inom hwad synligt är. Så begynner den ene trakta efter hwad som heter rikedom, den andre efter hwad som kallas ära, anseende eller wällesnad. Men mistaget röjer sig snart. Äfwen om detta jordiska winnes, har själen derföre icke wunnit sin tillfredsställelse. Ofta blef oron större efteråt, än förut. Och det är lätt förklaradt. Det är själen, den odödlige anden, som söker, och den kan aldrig mättas af stoft eller tillfredsställas af det förgängliga. Det ewiga inom oss fordrar det ewiga utom oss. Derföre är det alltid en dårskap att stanna med sina begär och omsorger wid det, som mulnar på wägen och följer oss aldraghögst till grafwen. Nej, förstode wi vår egen längtan, så skulle wi alltid lyfta ögat mot ljusets land, der besittningarna äro af ewig natur och glädjeämnena så-

dana, att ingen förgängelse rycker dem ifrån oss. Det är för att hänvisa edra odödliga själar till dessa himmelska och enda eftersträfvansvärda föremål, christlige åhörare! som denna dödliga och svaga stämman höjer sig ibland eder, och icke för sin egen skull, utan för det, hwartill den vill hänvisa, begär att blifwa hörd. Wärdet af det ljud wore platt intet, om den icke hade sådant att förkunna, som mättar andens trängtan och låte eder komma till den lyckliga sinnesförfattningen: jag fann den min själ får hafwer, jag håller honom och vill icke öfvergifwa honom. Till den ende sanne Guden och den han sändt hafwer Jesum Christum är det religionslärarens lufwa kall och uppdrag att föra sina åhörarens tankar och hjertan. I himmelen är målet, hwartill wi skole sträfwa. I himmelen är stödet och wännen, som förtjenar vårt hjertas kärlek. Men det är ej nog att wi wete detta. Det är oss lika angeläget att weta, huru wi skole finna denna vän, så att wi kunna sägas hafwa vår umgängelse med honom, fastän wi ännu wistas på jorden, fjerran ifrån fadershuset. Bönen är en af de saliga och wälsignelserika vägar, hwarpå wi kunna uppstiga till honom, som gjort och gör allt för vår salighet. Ångren gör honom behöflig och tron gör honom känd för vår själ. Men sedan vår själs öga en gång skådat honom i hans kärlek och rika wälgerningar, är det bönen som förnämligast sammanbinder oss med honom i sann förtrolighet och i hwarje lifwets läge låter oss förnimma huru ljuslig han är. Dersöre är bönen en så wäsendtlig del af en christens lif, en så oumbärlig sysselsättning i både glada och sorgliga dagar; och hwem har icke på sig sjelf och i sin egen erfarenhet funnit det värde? Medan från edra tidigaste barnaår lades bönen's tungomål på edra läppar, och jag talar wäl icke om någon ofänd öfning, då jag på denna åt bönen's betraktande helgade dag påminner derom. De wälsignelser, bönen medför, äro utan twiswel af eder alla kända, och äro de kända, så äro de också värderade, och äro de värderade såsom något för själen omistligt, så hören I dem också gerna i dag af en ny lärare's stämman upprepas. Menni-

flor och menniskowerk förvandlas, föråldras och aflösa hvar annan i oupphörlig omvexling; men Guds ord förblifwer ewigt nytt och de tröstemedel Herren skänkt oss på wägen genom jemerdalen äro ständigt lika friska och oförwankliga. Sådana wiljen I hafwa dem, sådana behöfwen I dem också. En Gud, som är med barnen, såsom han med fäderna warit hafwer, är allas vår själs längtan och behof. Till honom närme oss hwarje andaktsstund, till honom lyfte oss äfwen närwarande gudstjenst och den suck wi till himmelen uppsände! Fader vår, m. m.

Evangel. Joh. 16: 23—33.

Dagens namn och dagens evangelium fästa båda vår uppmärksamhet wid den heliga förrättningen: bönen. Låtom oss derföre på denna Herranom helgade stund betrakta och till vår uppbyggelse öfwerwäga:

Guru själen i bönen finner, håller och behåller Gud.

1.

Det är icke någon tom föreställning eller någon den frommas känslans dröm att bönen är en väg till Gud. Wi höre honom i hans eget ord gifwa bekräftelse på denna sanning, i det han säger: söker och I skolen finna, klapper och eder skall upplåtas, beder och eder skall warda gifwet! I bönens ögonblick är det således lika säkert att Herren skyndar emot oss som att wi skynde fram till honom, och det är dessa högtidliga möten med Gud, som utgöra lifwets glanspunkter, förljuswa dess bitterhet och äro för enhwar så wigtiga och wälgörande, att ingen kan umbära dem. Gwem har icke erfarit, att werlden med sina omsorger och sina tusende anspråk på vår warelse aflägsnar själen ju längre dess mer ifrån Gud och försätter henne i samma förlägna och bekymmersamma ställning, som den hwari Maria Magdalena befann sig, då hon gret och flagade: de hafwa tagit bort min Herr och jag wet icke, hwar de hafwa lagt honom? Den frid man i Herranom funnit, det ljus

man i honom egt, de heliga känslor och beslut, hwaraf man inför hans ansigte och i hans helgedom mången gång varit upplifwad, den kraft och den frimodighet man genom hans anda lämnt sig ega till manlig strid mot lustarna och begären, mot synd och frestelser, mot sorg och hårda prof, allt war förloradt, allt hade omärkligen förskingrats under werldsbeflyrens fortsatta gång, och man wet icke hvarn som tagit det bort. Men borta är det och själen känner tyngden af en förlust, som intet i werlden kan ersätta. Då finns ingen ginare väg till det förlorade, än bönen, den alfwarlige och innerlige, som skyndar till Guds thron och klappar på portarna af hans rika boningar, derifrån all god och fullkomlig gåfwa kommer. Då erfäre wi hwad profeten förutsagt: förrän de ropa will jag svara och medan de ännu tala will jag höra. Då känna wi hwad den öfwade bedjaren David kände: jag hade mycket bekymmer i mitt hjerta, men din tröst, o Gud! gladde min själ. Dock bör härwid noga ihågkommas, att bönen skall wara iurättad i Jesu namn, framburen i förtröstan på hans rättfärdighet och allt försonande kärlek; ty eljest kommer icke bönen fram dit hon skulle, emedan intet får inkomma i himmelen, som besmitteligt är. Och hwad är wäl hos oss rent, annat än det som är rentwaget i lambsens blod? Här om erinrar Jesus sjelf i dagens evangelium: santerliga säger jag eder: allt det I bedjen fadren i mitt namn, skall han gifwa eder. Lika wißt som det är att fadren sjelf hafwer oss kär, då försonaren står såsom medlare mellan våra böner och fadersthronens wälsignelser, lika wißt är också, att hwad som kommer allena från våra syndiga hjertan och boningar, wore det äfwen de upprigtigaste ångertårar, är inför den rättfärdige Guden en flyggelse. Här gälla i strängaste mening Josefs ord: I skolen icke komma för mina ögon, med mindre eder broder är med eder! Denne vår broder, som skall wara med oss wid våra böners himmelsfärd, är Jesus, som med blodet på sitt kors tillfridsställt både det i himmelen och på jorden är. Genom honom hafwe wi dristighet och tillgång med all förtröstning, genom

trona på honom, hwarje gång vi böje våra knän till bön och uppsände andaktsfulla suckar till himmelen. Och då bönen sålunda framföres, hwem finner icke den själen får hafwer, den Gud, som wälsignar öfwer hwad vi kunne bedja eller tänka? Gemför din ställning, christen, före och efter bönen! Huru stor är icke skillnaden! Mörkret fläder sig i ljus; känslan af det tryckande fremlingskapet i werldens öfen förvandlas till den outhärliga glädjekänslan af ett barnskap hos den fader, som är öfwer allt hwad fader heter. Glömmet du icke allt hwad tungt och bittert varit för den nya, genom bönen uppväckt tanken: jag är icke allena; Herren är med mig? Wera icke dina krafter på ett otroligt sätt inom korta ögonblick? Möter du icke på alla sidor hugnande swar på ditt hjertas oroliga frågor, hwilka förut lågo obeswarade och derföre utgjorde tryckande bördor för din wanmäftiga warelse? Du får med egen erfarenhet se, att bönen förmår mycket der den alswar är, och att hwarje annan väg till frid och lycka, were han än så lång, aldrig kan mäta sig i wälsignelse och belöning med den korta stigen bönen. Den må wäl heta kort, då Gud och själen mötas inom ögonblick, då inga beswärliga anstalter behöfwa göras, då hwarje rum kan tjena till bönpall, hwarje timma under dagens arbete eller nattens tystnad kan föra dig fram inför Herrans ansigte, så att du närsomheltst och hwarfomheltst kan få utropa med lambsens lyckliga brud: jag fann den min själ får hafwer.

2.

Men har själen en gång i bönen andakt funnit Gud, så öfwerströmmas hon och derwid af en sådan fröjd och längtan, att hon håller honom såsom fången och förefätter sig med Jacob: jag släpper dig icke med mindre du wälsignar mig. Insigten af de tusende egna bristerua framkallar denna känsla. Enkast den, som går till Gud af wana eller tanförlöshet, utan att weta hwarföre han går, utan att öfwerflåda sin wärnlöshet och sitt behof, blott han kan gå likgiltig bort och förblifwa lika

obekymrad om någon wälsignelse, som han war om sin nöd. Men så snart bönen är af christlig natur och icke blotta läpparnas hädiska och djerfwa annalkande, hwaröfwer Herren i sitt ord klagar och ännu mångenstädes har skäl att klaga, gör hon oss så lyckliga i vår sinna fristad, att wi, förgätande allt annat, utrope med den hänryckte lärjungen: här är oss godt att vara och känne hwad David kände, då han sjöng: Herre, när jag dig hafwer, frågar jag efter himmel och jord intet. Bönen's föremål, som själen får hafwer, är så rikt och omfattande, att hela werlden med all sin herrlighet blir fattig inför detta. Man ser att här finnas otaliga springkällor till salighet och att wi aldrig kunna medföra några lidandets sår så djupa eller smärtsamma, att de här icke blifwa helade. Denna bönen's blick in i Guds herrlighet tvingar själen att dröja och sluta sig hårdt till förbarmaren. Hon störes ej af de yttre omwexlande företeelserna; hon ser ingen utan Gud, äfwen om tusende bedja omkring henne och deltaga i hennes lofsånger. Håller hon honom icke så, så är det saliga föremålet ännu icke funnet och hon will icke vara bland dem, som tro sig bedja, men äro fjerran både från bönen och bönhöraren. Inom själen sjelf ligger så mycket, som behöfwer behjertas. Der är en hel world af behof och brister, för hwilken den yttre werlden alldeles förlorar sin betydelse. Själen behöfwer frid och benådning för det förflutna, för de många förebrående minnen från det framfarna, derföre håller hon Herran med andaktens starka armar, tills hon får höra det ljuswa vittnesbördet: war wid godt mod, dina synder förlåtas dig! Själen behöfwer kraft för det tillkommande, att hon icke må duka under i den första fara och blifwa ett offer för de andeliga fiender, som wänta henne; derföre håller hon sig fast wid Herran med den heligaste iswer, tills hon försäkrat sig om hans fortsatta stöd och blifwit bemannad med den troskraft, som fruktar intet och går frimodig ut i striderna. Själen behöfwer styrka äfwen för yttre, timliga pröfningar, att hon icke må sjunka till modlöshet och wanmakt för påkommande sorger och förluster i det jor-

diska; derföre håller hon Herran med barnaödmjukhetens åfals-
lan, att han icke må förgäta det swaga barnet, som så lätt
kan mistrosta och förtwifla, då utsigterna mörkna eller stängas.
Med ett ord: har själen waknat till medvetande af sig sjelf och
gifwit sig af i bönen till sin Herre, nog finner hon ämnen till
samtal med honom, nog finner hon anledningar tillräckligt, att
med de heligaste känslor sluta sig intill hans bröst och qwarhålla
honom med ängslan. Hon ser att allt beror på föreningsband-
et med honom och att derest detta med alfwär icke knytes, eger
hon ingen säkerhet hwarken inom eller utom sig. Under sjelfs-
wa bönen klarnar mycket, som förut war fördoldt; många bri-
ster blifwa kända, som förut varit obekanta, och ingen uppsti-
ger från denna förrättning, der den alfwärligen öfwats, utan
föröklad ödmjukhet och anspråkslöshet både inför Gud och men-
niskor. Så menniskor stolta och högmådiga fram sin väg, icke
seende sin life eller erkännande någon ofullkomlighet hos sig
sjelfwa, så kan man wara wiss derpå, att bönen icke ingår i
deras göromål, utan att Herren är dem fremmande. Bönen
är ett erkännande af beroende och ingen kan erkänna sitt bero-
ende af Gud, utan att på samma gång känna sig närmare
dragen till sina likar och finna i hela menskligheten en enda
brödrasläkt, der den ene bör draga den andras börd och der
alla utan undantag måste erkänna sitt intet inför Gud.

3.

Bönen är också ändteligen ett medel att behålla Gud. Se
wi ibland oss undergifna, tåliga och oförtrutna arbetare i Her-
rans tjenst, se wi någorstädes lugn och förnöjsamhet i motgån-
gen, warsamhet och ödmjukhet i medgången, så har bönen, den
trägna och fortsatta, dertill bidragit. Ty blott genom umgän-
gelsen med Gud kunna dessa egenskaper uppkomma och fortsara.
Men skall Gud bo ibland oss och utgjuta sin anda öfwer oss,
måste wi wara trägne och slitige bedjare. Gud skulle aldrig haf-
wa anwisat oss bönens väg eller lagt dess tungomål på våra
läppar, om han icke sett att wi på den vägen kunnat finna rik

wälsignelse och bäst sammanhållas under hans kärleksrika wård. Och då det är Gud som styrer werlden och icke wi, hwem kan njuta lugn och lycka, utan att stå i det förhållande till sina ödens styresman, att han med barnslig kärlek och tillförsigt säger: hwad Gudi tackes är mig tackt? Genom försummad bön och uraktlåten förtrolighet med Gud uppkommer alltid misbelåtenhet å vår sida. Ty hwilka tankar och planer wi än fatte, hwilka anordningar och omsorger wi än widtage för vår frids och sällhets upprättande, Guds tankar äro dock alltid de, som uppfyllas och hafwa framgång. Wi äro beroende i det minsta som i det största. Denna sanning borde wara nog att lära oss inse bönen's nödwändighet och på hwarje steg af vår wandring anförtro oss åt Gud och hemta wisshet af hans wisshet, och råd af hans rådslag. Man eger icke Gud, om man icke eger förtroende till honom. Det hjälper ej att afgifwa sin trosbekännelse, om man icke genom bönen öfwar sig i tron och tillägnar sig alltmer af Guds herrlighet. Han blifwer den fördolade och stumme Guden, som har intet till vårt hjertas tröst, om wi icke upplåte vårt hjerta för honom och nedlägge allt hwad oss oroar eller gläder i hans sköt. Den som på långa tider icke samtalat med sin Gud, har gjort en förlust, som han i hast icke kan beräkna och som på mångfaldigt sätt skall göra sig kännbar både i lifwet och i döden. Är du derföre angelägen, christen! att din väg skall wara fridens, och din bortgång ett stilla nedsjunkande i Guds faderliga armar, så återtag bönen's dyra gåfwa och gläd dig åt den stora rättigheten att få gå till Gud, såsom till en vän. Du kan aldrig tala med något högre och herrligare föremål. Du kan aldrig uppnå en större ära i tiden än få umgås med honom, som är alla konungars konung och alla herrars herre. Våra fromma fäder insågo detta bättre, än wi. De samlade dagligen sina barn och tjenare, för att lyfta sina tankar och sina böner upp till den osynlige fadren i himmelen, som allt wälsignar och allt uppehåller. Derigenom wanns styrka och mod både mot syndens angrepp och förgängelsens härjningar. Synden och förgängelsen härja

än. Men bönen, som behåller Herran i bröst och boningar, den är förklamad; elden, som ständigt skulle brinna på altaret, är mångenstädes flocknad. O, att den åter upplifvades! Den skulle blifwa ett skönt majregn på det andeliga lifwets förtror-
 lade fält, och skördar skulle uppspira till wälsignelse och fröjd för alla. Ingen skulle förlora, alla skulle winna. Oro och tvedrägt, sorg och ångslan skulle icke finna så lätt infteg, der bönerna dageligen klappade på Guds nådes dörr. Brott och misgärningar skulle icke så lätt inlåtas, der händer knäpptes till andakt och blickar wändes till den helige i himmelen. Verldsfärlek och sinnlig hyra, lågsinhet och jordiska beräkningar skulle icke så lätt smutsa människowärdet och neddraga odödliga själar i neslig trældom, om bönen finge sitt värde igen och blesire ett dagligt bröd för den försmäktande anden. Blott der har Gud sitt trogna folk, der bedjande läppar tala om Guds dräpeliga werk och nedkalla wälsignelse ofwanester. Blott der säger han: jag will bo ibland dem och wara deras Gud och de skola kallas mitt folk. Sliten då icke, O wandringömän till ewigheten! detta sköna samband med himmelen, som bönen knytter och sammanhåller. Brister det, så brista ock alla öfriga band, som trygga och förlystwa människolifwet. Förnöjselsen och friden, trefnaden och sällheten på jorden tillhöra den fördolda ledja, som har sin öfwersta länk i himmelen, och om de skola finnas till, icke såsom tomma drömmar, utan werkliggöras och eqwalde besittas, måste gemenskapen med Gud i bönen troget widmakthållas och wärderas såsom ett oundgängligt wilkor. Ingen, så länge han här wandrar, undgår faran att blifwa en fremling för Gud. Våra andeliga fiender, djefwilen, werlden och vårt eget kött, arbeta ständigt på att rycka oss ur Guds hand och de timliga omsorgerna göra ock sitt till. Då finns intet medel, som lättare och hastigare återför oss till Gud, än bönen, och huru mången har icke att tacka denna heliga förrättning för det han blifwit behållen i trene och i döden kunnat se upp till Herran, såsom sin wän den bäste. Hvem förtjenar vårt hjertas kärlek såsom Gud? Hvad hafwe wi, det wi icke af ho-

nom undfått hafre? Skulle wi då endast njuta gåsivorna, men icke tänka på gåsivaren? Skola wi icke söka honom, till dess wi kunne säga: jag fann den min själ får hafwer, jag håller honom och vill icke öfvergifwa honom, till dess jag hafwer honom in, uti min moders hus, uti min moders kammar? Våra boningar på jorden äro förgängliga boningar och wi få icke dröja i dem annat än till en kort tid. Men i himmelen är ett hus med händer icke byggdt, och dess kamrar äro ewigherliga hyddor. Wi se dit upp såsom till vårt rätta faders hus och vårt sanna hem. Det är dit wi wilje wandra hand i hand med vår själs frälsare och herde och der med honom ewigt förblifwa. Der skall han tala uppenbarliga med oss och icke säga några förtäckt ord. Hans svar på våra böner wero här ofta dunkla och mången gång tycktes de alldeles uteblifwa. Men de rätte bedjarne äro dock salige i hoppet, ty de weta, att werldens twång skall omsider förwandlas till frihet och mörker till ljus.

Jag har påminnt eder, dyre christne! om en af edra ljuswaste och wigtigaste pligter: bönen. Jag har framställt den såsom en wäg att finna, hålla och behålla det käraste själen kan söka och efterlängta. Måtte dessa erinringar medföra den följden, att I sjelfwa pröfwen bönens wälsignelser och erfaren dess frukter! Men inga böner så tänkas eller göras utan förböner. Låtom oss träget gå till Gud med hwarannan och för hwarannan! Här står jag framför eder, såsom eder lärare och ledare. O, hwilken bön skulle jag warmare frambära till min och eder Gud i denna stund, än den att han må wälsigna mitt arbete och ingjuta sin kraft i mina swaga ord, att de måtte upplysa den okunnige, lugna den bedröfwade, wäcka den i synden sofwande, tillrättaföra den förwillade, trösta den lidande och föra en hwar af eder närmare till eder Herre och Frälsare? Göre mig har en rikt begåfwad Herrans tjänare stått på detta rum och upplyst eder om wägen till det rätta fadershuset. Hans flamma höres icke mer i dödligheten. Med förklarade andar

prisar han nu Guds namn i en bättre world. Måtte hans begyunta verk ibland eder fortsättas af mina swaga krafter till glädje för himmelen och wälsignelse för oss inbördes! Jag behöfwer både edert öfwerseende och eder förbön. Skänken mig dem båda, på det jag med glädje må gå i mitt kall och göra en evangeliskt predikares verk! Blifwe lärares och åhörarens sammanvandring en väg till himmelen!

Men då jag icke så ofta som mitt hjerta önskade det kan förkunna eder Herrans ord och leda edra andeliga angelägenheter, så utbeder jag mig ditt broderliga bistånd, du rättfärdige Herrans tjenare! som genom din mångåriga verksamhet i denna församling ådagalagt mångfaldiga prof på en oförtruten nitälskan för Herrans sak och förwärfwat ett lika rättmätigt som enhälligt förtroende! Herren wäglede oss i vårt gemensamma wärf, att en dag, när domaren fordrar våra åhörarens själar ur våra händer, wi icke må hafwa för mycket ouppfyllt, utan befinnas troget och redligt, om ock ofullkomligt, hafwa fullgjort vårt heliga uppdrag!

Warer wise, mine åhörare, om min brinnande längtan att wara eder en hjelpare i trone och ett redskap i Guds hand att frambära till edra hjertan all den frid och tröst, som ligger i det lifsens ord jag har att förkunna! Gud är mitt vittne, huru jag åstundar eder alla af hjertans grund i Christo Jesu. Jag wet förwiso, att såsom det icke gifwes något läge eller någon lycka på jorden, som göra Guds hus och hans läras sanningar och löften öfwerflödiga, det icke heller finns något besymmer så tryckande, någon sorg så djup, att de icke hafwa lättnad och läkedom till sitt möte i det ord, som skänktes oss till en lyfta för våra fötter och ett ljus på våra vägar. Måtte detta ord bo rikeliga ibland eder och wara eder kärt i alla lifwets skiften! Kommer till mig I alle, som arbeten och åren betungadel ropar Herren, och han upplåter sina helgedomar och dukar sina altaren, till wedergwickselse och wälsignelse för alla.

O Gud! en dag i dina gårdar är bättre än eljest tusende. Der glömmas lifwets tyngder, der falla syndasäkerhetens fjäll af våra ögon, der lifwas domnande krafter till helig werksamhet, der ljuda ewighetens röster i vårt öra och säga: du är en gäst och fremling på jorden såsom alla dina fäder; lyft upp ditt hufwud och se in i den herrlighet, som Herren har dig förwarad bortom tidens gräns. Inom ett sådant område har religionsläraren sitt kall. Hans lott är fallen i det lustiga; ty han får hugna sina bröder med hwad jorden hwarken gifwer eller ersätter. Kommen I åldrige! till lefwandes Guds gårdar och eder graf skall kläda sig i ljus och eder aftonskymning skall stråla såsom en middag. Kommen I medelåldrige! som böjen edra axlar under lifwets tyngsta bördor och arbeten i eder anletes swett. Ingen ting svalkar eder så, som släkten af Guds anda och den lifgifwande styrkan ur ordets skattkammare. Kommen I unge! som aldrig kunnen få stöd nog i en werld, den I icke känna, och luten eder i Guds helgedom in till hans bröst, som längst wårdar och trognast wägleder. Hören mig alle, då jag ropar till eder wid tidens flod: si Guds lamb, som borttager werldens synder, och må en gång, när denna stämman förflingat, allas edra själar wara förwarade i Guds hand och på den stora redögörelsedagen möta mig såsom frälste och lyckliggjorde i Jesu blod! Då är min bön hörd och mitt arbete wälsignadt. Amen.

Tredje Söndagen efter Påsk;

(jemte Sal till Mattwardsungdomen.)

Statt upp och åt, ty du hafwer en stor wäg för dig!

Detta war engelens ord till profeten Elia, då förföljelse och hämd blefwo lönen för hans nitiska verksamhet i Guds tjänst och hans kraftfulla strider mot det öfwerhandtagande afguderiet. Afslägsnare nejder och någon undanbömd tillflyktsort nödgades han derföre uppsöka. Men under vägen sjönk hastigt hans mod, då Herrans engel i rätta stunden nalkades med styrka och näring för hans swigande krafter, så att han ännu vidare kunde fortsätta vägen. Och det heter att han gick af den matens kraft allt intill Guds berg Soreb. Wi läse berättelsen här om i sitt sammanhang i 1 Kon. B. 19 kap. — En stor wäg är äfwen dig, christen! förelagd. Wägsfästet mellan waggan och grafven är endast en liten del deraf. Målet är bortom tiden. Guds berg och hus skall äfwen du söka uppnå. Men Herren, som utstakat vägen och utsträckt din bana långt öfwer din synkrets, måste ock tillhandahålla dig styrkan och wederqwickelsen på denna wäg. Ty ofta mörkna utsigterna. De egna krafterna bewisa tusende gånger sin otillräcklighet och ur beklämdt bröst frambräta ej sällan otålighetens och misströjans suckar. Redan det är likwäl i sig sjelft en starkhet och en icke ringa tröst att man fattar vägen så stor som han i sjelfwa verket är; ty ingen kan mindre lämpa en christens kamp i tiden, än den, som mäter sitt lopp efter det dvergsmåttet, en jordiskt lifstid, och ser i grafven slutet både på sina förhoppningar och mödor. Lycklige derföre wi, som af ewighetens härold,

vår försonare och herre, Jesus Kristus, hört de orden: hwart jag går, weten I, och wågen weten I. Tanken derpå utplånar mycket af det närvarande lifwets bitterhet och gör intrycket af des sorgar och öfvergående lidanden mindre märkbart, mindre smärtsamt. Äfwen om största delen af någons jordiska lefnadstid wore en eländes tid och tårar och bedröfwelse wore hans trognaste sällskap, kan han dock, såsom christen, upplysta sitt hufwud med frimodighet och säga: en liten tid, en obetydlig afdelning är detta af min hela lefnadörtymd och min hela wäg. Hwad äro år och timmar för den, som har ewigheten för sitt öga och wet att han har långt qwar, äfwen sedan han nedlagt sin wandringsstaf på jorden? Det är denna stora wäg, som, rätt fattad, gör människan stor och bestämmer hennes värde. Förgäter hon den, så är hon föraktlig och ringa med all sin storhet, sin glans, sin ära. Nödigt är derföre att ifrån första stunden, redan ifrån den tidiga barndomsåldren, höja blickén öfwer tid och graf och ställa sitt mål der det verkligen är, i ett aflägsset fjerran, högt öfwer jordens rämärken. Ålderdom och ungdom må derföre lika lifligt deltaga i den sanningen och den uppmuntran: du skall lefwa, om du än död bleswe. De späda och oerfarna wandringmännen behöfwa tröst deraf i lifwet, de äldre i döden.

Men emedan vår korta och obestämda wandring på jorden är en beredelse för det ewiga och afgör vår lott och wäg i det tillkommande, så är äfwen den en stor wäg, stor genom sin wigt och inslytelse, stor genom sitt ansvar och sina pligter, stor genom sitt arbete och sin möda, om den skall blifwa en lifsens wäg, en wäg i Jesu spår till fadren i himmelen. Huru den skall wandras har Jesus wisat oss, hwilken i dag står wid slutet af sin bana och gifwer sina bedröfwade lärjungar sin afskedshelöning. Gör hwem är icke hans wäg stor och efterföljansvärd? Hwem vill icke sluta såsom han, med det glada vittnesbördet och den fridfulla afskedshelöningen till de fringstående wännerna: jag går till fadren? Men för att kunna sluta såsom han, måste wi också begynna och fortsätta såsom han, i barns-

lig lydnad och undergifwenhet för den himmelske fadrens wilja. Liksom Jesus sade: jag hafwer en mat, deraf I intet weten, så måste wi också bereda oss näringsämnen, hvilka uppehålla och styrka oss på vår förelagda väg. Werlden frågar litet efter och känner föga till dessa det högre lifwets näringsämnen. Men Gudi lof! de finnas likwäl och äro alltid tillgängliga för hwarje själ, som känner sig betryckt i dessa Kedars hyddor och trängtar till fadrens hus. Vi kunna sammanfatta dem alla i det enda saliga namnet Jesus; ty han är lifsens bröd, han är wägen, sanningen och lifwet. Hans ledning är alltid säker, trygg och oswiflig, och wi kunna både lefwa och dö i den gladda wissheten:

Jag går till himlen hwar jag går,
Om Jesum blott jag följer.

Men wi kunna också annorlunda beteckna våra lifsgifwande och uppehållande näringsämnen, om wi tänke på det arf Jesus lemnade oss, innan han bortgick. Ordet, bönen, och nattwarden äro alltid qwarstående bevis på hans broderliga och kärleksfulla omsorger för vårt fortsatta lif i Gudi och för bibehållandet af vår oafbrutna gemenskap med hans och vår fader i himmelen. Statt upp och åt! ropar han oafslåtligen till oss genom sin anda, hänvisande till dessa trenne wälsignelserika minneswårdar af sin kärlek. Och när wi med andakt och uppriktighet framgå till någon af dem, o! är det icke en gång till fadren? Blifwer det oss icke till moders såsom stode han helt nära intill oss och lade sina hulda händer på vårt hufwud? Så skola wi ofta gå till honom i tiden, om äfwen vår hädanfärd skall blifwa en gång till honom. Låtom oss nu enhälligt i bönen nalkas honom, så nalkas äfwen han oss! Hwarje uppriktig bön är en gång till fadren. På osedda stigar skyndar han sitt hjälpbehöfwande barn till mötes, wälsignande och bönhörande; Fader vår, m. m.

Evang. Joh. 16: 16—22.

Betraktelseämne:

En Christens väg i Jesu spår till Fadren i himmelen.

1.

På samma gång som vår frälsare frambar i ljuset lifvet och ett oförgångligt wäsende genom evangelium och utsträckt vårt hopp till en odödlighet, lärde han oss också att i Gud se en fader och sluta oss till honom med barnatrohet. Det war en åsigt, den wi aldrig nog högt kunna uppskatta, emedan det icke finnes något läge i lifvet, som icke deraf hemtar den rikaste tröst och hugnad. Ty hur ljusna icke äfwen de mörkaste utsigter, när wi få säga till hwarannan: wi stå under en himmelsk faderswård och skickelserna wi hafwe att genomgå komma från en huld, fastän osynlig fadershand! Ikke blott Jesus sjelf slutade sin jordiska bana med det vittnesbördet: jag går till fadren; han beredde äfwen oss, sina återlösta bröder, möjlighet dertill, i det han genom sin försoningsdöd upphäfsde skiljemuren, som stängde oss ifrån det himmelska fadershuset. Det är för Jesu skull wi således få benämna Gud såsom fader och tänka oss stadde på wandringen till honom, fastän synden widlåder oss ifrån vårt första steg och lägger tusende hinder för vår fortgång. Men fallets följder må icke afskräcka oss! Wäl skymmer slutligen dödsdmörkret våra blickar, wäl hotar grafwen att uppsluka oss, wäl wilja djefwulen och werlden draga oss af wägen, och vårt medfödda förderf har förlamat och fjetttrat våra krafter, så att wi af oss sjelfwe till intet äre beqwämlige; men en starkare har tillkommit; Jesus har bjudit alla dessa hinder wika och sagt till döden: hwar är din udd? till helwetet: hwar är din seger? Genom hans seger blifwa också wi segerwinnare. Genom hans kraft kunna också wi kämpa för ett barnaskap i himmelen och efter fullbordadt lopp falla i Guds faderliga armar. Så är då wägen möjliggjord, och det är vår egen skuld, om den icke beträdes, eller om den beträdd öfver-

gifsas. Kommer, ty all ting är nu redo! war ropet till oss af himmelen allt ifrån lifwets war, och alla åldrar igenom fortsattes detta rop. Månge begynna i andanem och lyfta i förtet. Månge stodo wid sitt första nattwardsbord fullt beslutsne att göra lifwet till en himmelsfärd, att kämpa en alfarlig kamp för sitt oförgångliga mål och sätta den omsorgen främst bland omsorger, som närmar till Guds rike; men ungdoms-wärman för denna höga sträfwan förbyttes snart till köld och lifgiltighet. Werldens fröjder, sinulighetens njutningar, så fängliga sträfwanden, timliga beräkningar och syndiga lustar togo inom kort de hjertan i besittning, som gifwit himmelen och Gud de högtidligaste löften. Vägen blef afbruten förr än någon tänkte det, och himmelens englar stodo gråtande deröfwer. På detta sätt blifwer den wäg, som alla borde wandra, okänd af mängden. Deß namn himmer knapt fattas såsom öfwerkrift öfwer den tilltänkta banan, förrän riktningen är förändrad och målet neddraget i gruset. Hvad wore billigare, än att de oerfarna wandringmännen, som äro färdige att taga sina första steg på den stora wägen till Gud, hade tillgång till de äldres råd, upplysningar och erfarenhet derom, att, hwarhelst de förspriddes, de alltid kunde påräkna trogna wägwisare och säkra föregångare? Men ad, äfwen de, som äro grafwen närmast, weta ofta intet och bekymra sig föga om det, som hör till det ena nödwändiga. Och de som stå under middagssolens brännande hetta och arbeta i sin anletes frett med hela styrkan af sina förlänta pund och sina gåfwor, hwari upplöser sig deras diktan och traktan, när den rätt skärskådas? Måne icke i ett dåraktigt begär efter tidens winningar och jordiska förmaner? Huru sällan står icke Guds rike såsom ögonmärke för deras håg och längtan, deras oro och omtänka? Så misser ungdomen ett omistligt stöd i dem, till hwilka den så gerna fäster sitt förtroende, och folket, som föregick, kan icke aftrå sin dryga andel i skulden dertill, att folket, som efterföljer, går till sin förlappelse.

Men, lofwad ware Gud! en föregångare står dock alltid trogen och säker framför oss. Hans spår blifwa icke utplånade, om än hans följeslagare äro fätaliga. Jesus är vägen och föresynen. Han har gifwit oss en efterdömmelse, att wi skole wandra i hans fotspår; och den som på allwar frågar efter ewighetligt lif, han skall också finna det och i hans ledning aldrig förwillas. Om den ledstjerna wi i honom ege stundom fördunklas, så att det än i dag gäller hwad han fordom sade: en liten tid J sen mig, och åter en liten tid J sen mig intet, så beror detta icke af honom, utan af oss själswa och den inneboende swagheten i vår natur, den tröttnande uppmärksamheten hos oss, den ofta påkommande misströstan, eller det lika ofta insmygande öfvermodet, som will bryta sig en egen väg och tror sig kunna wandra den allena. Att öfswergifwa Herran, om också för egenblick, straffar sig alltid sjelft med långa dagsleder af såjängt sökande, liksom Josefs och Marias hastiga obetänksamhet följdes af mångdubbelt långvarigare ängslan och bekymmer.

2.

Detta leder våra tankar på de flerahanda mödor och sorger, som äro förenade med den stora och wigtiga vägen till fadren. Sammenligen, sannerligen, säger Jesus: J skolen gråta och jemra eder, men werlden skall glädjas. Den första anblicken på vägen och den milde ledaren är lofwande och upplystande. Det är förnämligast glädjetårar som fylla de unga stridsmännens ögon, då de blicka framför sig och tänka på sin wandring och sitt mål. De se med beundran huru mycket som är gjordt ifrån Guds sida, att allt skall gå wäl. Men man nödgas också taga sig sjelf i betraktande, och denna anblick är lika nedslående, som den förra glädjande. Genast wid ingången märker man behofwet af en fullkomlig omskapning, en ny sinnets danning. Viljan, lusten, krafterna, hwar äro de? Wagnerna, som föregått, böjelserna, som fått sina gifna anspråk och sin bestämde gång, huru skola de brytas och bringas till lydnad för högre lagar? Sambandet med werlden får icke wara

ett samband i synden, utan så lätt och löst, att wi kunna säga brukar världen, såsom brukade wi henne icke. Kanste nödgas därför mången upprisva de flesta af de föreningsband, han redan knutit dermed, och räkna dem för skada, under det världens barn falla honom en förrädare och se ett helgerån i hvarje minskad förtrolighet, der det gällde flärd och fåfänglighet. Det hörer nemligen till världens oböjliga natur, att den icke förändrar sina åsikter, fastän wi förändre våra, att den rusar lika blindt fram på sin en gång begynta bana, fastän ett och annat öga vaknar under tiden och ser att vägen leder till fall och icke får fortsättas. Underligt, suckar mången i sin ensamhet, underligt att alla icke vakna på samma gång som jag, att andra icke inse hvad jag inser och dela en omsorg, som borde vara hela meniskligheten. Nej, wi måste nöja oss med att blifva ensamme om vårt bekymmer och vårt beslut. Det är en lycklig tillfällighet allena, om någon träder på vår sida. Världen skall blifva sig lik, ostörd i sin syndasäkerhet, obekymrad om hvad väg wi tage, och äfven från detta håll nödgas wi känna vår litenhet. Världen skall glädjas, men I skolen gråta och jemra eder. Lyckligt om denna hemiska glädje icke delas af våra närmaste, af dem som blifvit satte till våra flöd och värdare. Smärtan blefve då dubbelt stor och hindren för vår sträfwan mångfaldigt ökade. Går det lätt att vara en spån i världsströmmen, så är det så mycket svårare att taga ett steg emot den. Äfven från den yttre omgifningen beredas oss alltså många ämnen till oro och bedröfwelse. Men de flesta och viktigaste ligga dock hos oss sjelfva. Egenfärligheten, världsfinnet, högmodet, egenrättfärdigheten, otroen, bäfvan för koret och annat mer, som slagit djupa rötter i själen, skall göras till intet och lemna rum för andelig fattigdom och en uppriktig syndasorg, hwilken hungrar och törstar efter rättfärdighet. Denna omvändelse kan icke ske, utan att en hvar med bitter erfarenhet måste känna, att den porten är trång och den vägen smal, som drager till lifwet. Här finner menniskan tydligast, att hon är fjerran ifrån fadershuset, att hon är långt borta i frem-

mande land. Här skall hon stå, för att rätt fatta den förlorade sonens ord och göra dem till sina egna: jag hafwer syndat i himmelen och inför dig och är icke wärd att kallas ditt barn. Men det förunderliga och beundransvärda i Guds kärlek är att han just då är oss som närmast med sin fadersfamili, när wi finne oss som längst afslägnade. Han skyudar fortare än våra böner och är oss till mötes innan wi begynt vägen, innan wi hunnit ut säga beslutet: jag vill stå upp och gå till min fader. Deruti ligger bekräftelsen att syndaångrens sorg är en sorg efter Guds sinne och att vägen är Herrans. Men härvid skulle ingen ting vara dåraktigare än att tilltro sig ega allt, för det man kommit till wäckelse, att inbilla sig något vara för det man insett sin nöd. Andeligt höghmod, om det får ringaste inbrott, skjuter oss dubbelt längre bort än wi förre woro. Här finnes icke en minuts tid för själsbelåtenhet, hwarfen i början eller under fortsättningen af vägen; och samma förkrofnings och förödmjukelse, som wi måste genomgå i den första wäckelsen, möta oss äfwen under den dagliga striden och i det arbete wi kalle helgelse. Helgelsen i tiden får icke förwexlas med helgonens segerlåtar i en högre werld, utan är alltsamt mödans och pröfningarnas tåfvelsamma väg, der wandraren måste framgå med waksamhet, warsamhet och bön, och i samma ögonblick ödmjukheten är borta, är också vägen borttappad och den uträckta fadershanden förlorad. Icke en gång, utan mångtusende gånger måste wandringemannen på lifsens väg döpas i syndasorgens elddöps och sucka till Herran öfwer sin wanmakt, sina åter begångna felsteg, sina lätt förwilla tankar och begär. Och hwarje gång friden återwänder efter den utgjutna bönen och den uppriktiga syndabekännelsen, måste han säga med apostelen: af Guds nåd är jag det jag är.

3.

Denne swaghet å vår sida och dessa talrika wärdor rundt omkring, som så lätt misledda, innebära och förklara tillräckligt den sanningen, att vägen fordrar arbete och ihärdighet.

Något stillastående eget icke rum inom andans werld. Går man icke fram, så går man tillbaka. Den som icke församlar, han förskingrar. Emedan våra andeliga fiender aldrig tillsluta sitt öga, så wi icke heller tillsluta vårt. De waka. Wi måste också waka. De arbeta ständigt på vårt fall. Wi måste arbeta lika ständigt deremot. Häraf inse wi arbetets nödwändighet, och hwari det skall bestå, bestämmes af de hinder och försåt de andeliga fienderna lägga i vår väg. De wilja beröfwa oss det samma ljuset och försätta oss i mörker, så att wi ej wete hwar wi befinna oss. Dersföre måste wi tillägna oss Ordets sanningar och arbeta på vår upplysning deraf, så att wi icke tro oss wara i säkerhet, då wi swäfwä i faror. De wilja slita oss från Guds faderliga hjerta och ingifwa oss mistroende till hans godhet och rättwisa. De wilja skrämma oss bort genom föreställningen om hans stränghet och betaga oss allt hopp om hans kärlek och mildhet. Dersföre måste wi arbeta emot alla deraf uppkommande mörka tankar och tillkämpa oss ewangelii löften och fridöord, som nära och uppehålla vårt förtroende till honom så wäl i mörka som klara dagar. De wilja framför allt fördunkla Jesu försoningsnåd, det skönaste och högsta bewiset på hans wård om vår salighet, den fastaste grundwalen för vårt lugn och vår sinnessstyrka; dersföre måste wi med ihärdighet arbeta på tronens bibehållande och förökelse i vårt hjerta. De wilja blända oss med denna werldens herrlighet och göra oss känsligare för och angelägnare om sällheten i werlden, än sällheten i Gud; dersföre måste wi isfrigt begagna alla de tillfällen, der wi få smaka och se huru ljuslig Herran är, wara flitige i bön och åkallan, uppmärksamme på hans tillsägelser och med begärlighet upphemta nådegåfworna wid hans altare, hwarmed han will styrka och wedergåfwa oss. De wilja binda oss wid tidens förgängliga ting, tills wi hafwe ingen tid öfrig att tänka på skatterna för ewigheten. Dersföre måste wi arbeta derpå, att ewigheten med sin lön och wedergällning alltid står främst i våra tankar och leder våra företag, troget ihågkommande den warningen: tänk på ändan, så gör du aldrig illa!

De wilja stycka vårt omvändelseverk, så att wi icke finne något helt deri, utan snarare räkne alla bemödanden af högre art för fruktlösa försök, och derigenom blifwa modlöse, nedslagne, misströstande. Dersöre måste wi arbeta först emot allt afbrott i vårt andeliga lif och sedan emot all den tröstlöshet, som följer deraf och tillintetgör alla nya ansträngningar. De wilja göra vår nitälskan, att komma i den himmelske fadrens händer, mistänkt i medmenniskors ögon och på samma gång beröfwa oss all uppmuntran och allt stöd i deras omdöme. Dersöre måste wi arbeta oss in i ett förtroligt umgänge med Gud, skärpa vårt öra för hans andas vittnesbörd och söka tillägna oss all den hugswalelse och kraft, som ligger i de orden: mitt vittne är i himmelen och den mig känner bor i höjden. De wilja fästa vårt öga wid förgängelsens härjningar, våra afthnande krafter och vår närbelägna graf, såsom en tillintetgörrelse af alla våra förhoppningar. Vi måste dersöre arbeta med ihärdighet derpå, att vår inwertes människa förnyas hwar dag, under det den utwertes förgås och förlorar alltmer i sjelfbestånd och kraft. Vi måste arbeta derpå att odödlighetens hopp står fast i vår själ och skingrar alla dödens skuggor, så att wi kunna se utan bäfwan emot lifwets slut och säga: om aftenen skall det ljusst wara, och döden endast en gång till fadren. Allt visar, att vägen fordrar oafslåttligt arbete och oförtröttad ihärdighet.

4.

Men icke blott arbete, strider och mödor beteckna vår väg. Äfwen glädjeämnen ligga oss der förwarade i ymnigt mått. Jesus säger väl: I skolen wara hederswade, men han tillägger oss: eder sorg skall wändas i glädje. Detta löfte uppfyller han på sina trogna ej blott wid banans gräns, utan gör dem delaktiga deraf på mångfaldigt sätt äfwen under fortgången. Guds rike är rättfärdighet, frid och fröjd i den heliga Andan. Han låter ingen frestelse oss påkomma, utan den menskelig är. Han lägger oss ingen större börda uppå, än wi förmå draga med den förmåga han alltid skänker. Genom de tätaste

moln låter han sin nådesol framblicka, och det är alltid blott en liten tid wi nödgas känna tyngden af hans främware. Öförtänkt står han wid vårt hjertas dörr och säger: frid ware eder! Så kommer han till oss i hwarje ångrens stund och lägger sin helande hand på vårt oroliga bröst, att der warder stilla lugnt. Så kommer han till oss i alla öfriga pröfningar, och medan wi upplå vårt öga, att mäta storheten af dem, utdelar han i sin fördolda kärlek allsmäktiga befallningar öfver werldens och händelsernas gång och säger: görer wäg! görer wäg! hafwer bort det, som hindrar af min folks wäg! Hwad som war omöjligt, möjliggör han, hwad som war tungt lättar han, hwad som war smärtsamt lindrar han. Och huru många såg icke efteråt att Herren stått nära intill, äfwen då han war förborgad! Denna erfarenhet, flera gånger upprepad, skapar en trosofrimodighet, hvarigenom glädjens källor aldrig uttorfas; den låter oss se idel nya sidor af Guds kärlek och själen sättes i stånd att sjunga glädjesånger öfver denna kärlek äfwen i det mörker, derifrån all jordisk glädje är utelyst. Själen wet, att ingen seger winnes utan strid och hon gläds, att en ny menniska är född, ett renare, heligare och trofastare sinnelag uppkommet af de hårda profwen, och sedan Herren hänvisat henne derpå, kommer hon sin bedröfwelse intet ihåg, förgäter hon den blodswett, de qual och den dödsröanda, som föregått, helst då hon besinnar, att hon ännu är i werlden och att denna nya skapelse förfiggått der allt är wanmäktigt, förfallet, förderfwadt, syndbesmittadt. Ju mer hon förstår werlden och sin låga plats, desto bättre wet hon och värdera hwarje gudomlig kraft, som der uppenbarar sig och äfwen det mindre nådeskenet blifwer henne derföre ämne till stor och ousäglig glädje. Hon behöfwer ingen annan förklaringsgrund för den erinran af sin ledsagares mun: låt dig nöja åt mine nåd! än den att werlden är så djupt sjunken och hon sjelf ett så bräckligt och ringa kär för emottagandet af nådens rikedomar. Hon ser wäl att Gud är rik, fastän wi alla äro fattiga, och denna vår fattigdom och swaghet gör, att äfwen det lilla från Guds sida blir mycket i

hennes ögon. Den glädje den trogne wandraren skördar på sin wäg är derföre alltid ymnig, fastän des källor äro för werlden dolda och omärkliga. Der ödmjukheten går, der uppvälla källor wid hwarje steg. Den som wäntar sitt allt af Herran, får ock allt hwad han behöfwer till sin glädje och sinnesfrid. Den som säger: Herren är min herde, mig skall intet fattas, honom fattas ock intet. Han föres ständigt genom gröna ängar och sjelfwa öfuen blifwer honom fruktibärande. Hwem mäter den fröjd han uppsamlar för sina olika lägen af det ord, som alltid är honom tillgängligt, af de uppriktiga böner han när som helst kan uppsända, af den heliga nådemåltid, som Herran upprättat till ett bord emot våra fiender? Måne jorden har så många sorger, som dessa tillflykter hafwa fröjdestämnen? Nej — den himmelske wägvisaren låter ingen försmäkta. Han hugswalar och belönar redan här på tusende sätt dem som wandra i hans spår. Utom det att hwarje besegrad frestelse är sin egen lön, hwarje god gerning sin egen tack, är det wäl sällan som Herren förnekar oss glädjen att se äfwen här någon hugnande skörd af våra utståndna mödor eller höra någon wälsignelse af dem wi sökt wårda, upplysa och hjälpa. Äfwen dessa uppmuntlingar bidra till en christens glädje i Gud, ehuru de icke utgöra bestämningsgrunder för hans handlingsfätt. De wisa att Herren har mycket godt förwaradt åt sina trogna äfwen i jemmerdalen och göra att äfwen de störste korsdragare sjunka med tacksamhetens rörelse ned på sin dödsbädd och wälsigna Herran för oförtjenta och talrika belöningar. Men när en dag werlden icke mera höres till med sin syndagladje, när den trogne wandraren sluter med allo sitt bra och sitt öga för jordelivets fåfänglighet, då warder hans glädje fullkommen och då kan äfwen det bästa i lifwet räknas för en sorg mot den herrlighet, som på honom uppenbaras och den glädje, som nalkas, för att aldrig återvända. Wi hafwe icke ord och benämningar derför; men wi upprepe med helig wördnad hwad Han, som är herre både öfwer lifwets sorger och ewighetens belöningar, låtit i förwäg förkunna derom: hwad intet öga sett, hwad intet öra

hört och hvad i ingen menniskas hjerta stigit är, det hafwer Gud beredt dem, som honom älska. Då står fremlingen i sin fosterbygd. Då är barnet i sin faders famn, och — intet upplöser famntaget till ewig tid.

Äfve blott med hänfäst till de äldres uppmuntran och uppbyggelse, utan ock i afseende på eder, I unge Jesu bekännare, har jag framlagt dessa ömma erinringar om en christens väg, såsom en gång till fadren i himmelen. I ären i så måtto lycklige framför andra, att I stån wid vägens början och hafwen i eder makt att anlägga den wisare och warsammare, än många af edra föregångare, hwilka wid tanken på det framfarna måste begråta kanske största delen af en hel lifstid, såsom förlorad. I hafwen ef blott fadersfammen, Jesu föresyn och hans andas ledning framför eder, utan ock för det mesta tiden i behåll, såsom en ännu oberändrad väg. Nej, lycklige I, som ännu kunnen wälja; men ännu lyckligare, om I wäljen rätt och blifwen beständande och trogne på eder utstakade wandringöbana till fadershuset i himmelen! Det beror mycket på dessa första högtidliga ögonblick i eder ungdom, huru eder framtid och slutliga bortgång ur werlden skall blifwa, om eder död skall blifwa en gång till fadren och I slutas till hans wälsignade, eller I skolen för ewigt bortkastas från hans ansigte, såsom de förbannade, hwilka det varit bättre, om de aldrig blifwit födde. Med helig bäsran nalkas jag eder dertfore nu med mitt sista lärareord och min ömma afskedshelsning. Wi hafwa talat mycket med hwarannan om det som hörer till Guds rike och wägen dit, der ljuset bor. I hafwen sett och hört Guds wilja och råd om eder salighet, och säkert har Guds anda mången gång klappat starka slag på edra unga hjertan, med wäckelse och uppmaning att I måtten befalla Herran om eder wäg och blifwa i hans förbund intill dagarnas ända. Ja, I hafwen icke blott förnummit Guds utlofwade faderstrohet mot eder, I hafwen ock inför hans församling och

med egna läppar gifwit honom edra warma och högtidliga trohetslöften, såsom en kärlekens gård för hans kärlek, dem I nu wiljen besegla med eder första nattwardsgång, det ljuswaste och skönaste nådetillfälle i lifwet. I hafwen lärt och hört, att allt fört förderfwat sin wäg på jordene, I hafwen med smärta infett, att äfwen eder barndomslig warit smittad af detta allmänna förderf och att I icke saknen många och stora felsteg att begråta och inför Gud afbedja. Måtte eder bön om eder frälsares förbarmande wara så innerlig och uppriktig, som ett barnahjerta någonsin kan utgjuta den, på det han må säga eder alla: jag hafwer hört din bön och seit dina tårar, si jag will göra dig helbregda! Nu, om någonsin, behöfwen I denna frids-helöning från oswan, ty framför eder ligger en werld, full af faror och frestelser, den I icke kunnen möta med frimodighet eller bekämpa med kraft, utan att I hafwen lagt edra händer i Guds händer och blifwit rättfärdiggjerde genom hans blod, som för eder död och uppståndnen är. Älskade ungdom! stätt upp och åt, ty du hafwer en stor wäg för dig! Gläd dig, att du har en vän och ledsagare i Christo Jesu, som icke will lemna dig åt det ansvarsfullare lifwets pröfningar och strider, des obekanta öden och skickelser, förrän han slutit dig till sitt bröst, mättat dig med sina nådegåfwor och räckt segerrika wapen i dina händer! I skolen snart finna huru oumbärligt hans beskydd och hans wakande öga är. Alla edra öfriga skold skola swika eller tröttna. Men den Gud I hafwen swurit trohet blifwer såsom han är och hans är taga ingen ånda. Han skall blifwa eder sista vän, såsom han warit eder första. I skolen återfinna honom lika säkert i nöden som i lyckan, och hwarhelst I förspri dens i werlden, alltid skall han möta eder lika huld och tröstelil som han nu sänder eder ut, blott I hafwen honom i minne och wiljen lyhna till hans röst! Ack, skolen I icke wilja lyhna då han ropar till eder, upplysande och tillrättawisande, då I stån rådwille och ofunnige om hwad eder bäst och nyttigast är, warnande, då I fallen i någon frestelse, tröstande, då I sucken under någon lifwets tyngd eller ären

förkrossade af någon bitter förlust? Skullen I icke, innan lifwets oro begynner brusa omkring eder och medan I ännu hafwen några ögonblicks frid på den lugna barndomsstranden, gifwa himmelen den heliga försäkra, att hwarken lif eller död skall skilja eder från Guds kärlek, som är i Christo Jesu? Icke en half kärlek, icke haltande beslut skola wara eder till något gagn på den stora wäg I hafwen framför eder. Striden skall blifwa alfwarligare än så. Eder barndomstro och eder af Jesus skänkta rättfärdighetsfrud behöfwer wida säkrare skyddsmurar än en flyktig känsla och en ögonblicklig rörelse. I måsten besluta eder till en trohet utan swel, om I icke snart skolen återfinnas på syndens och förtappelsens stigar. Göre eder hafwa många ungdomskaror stått upprörda, såsom det syntes, af liflig andakt wid sitt första nattwardsbord, men ad, deras förbund med Herran war icke nog fast, deras kärlek war icke nog brinnande, deras föresatser icke nog uthålliga, för att tillförsäkra dem lycka på den stora wägen och hålla dem obefmittade af werlden. De blefwo snart till en stor mängd offer för synd och förförelser, laster och orättfärdighet. Icke wiljen äfwen I så swika eder Herra och borttappa eder stora rikedom i Gud? Om I wisten huru alfwarligt jag menat eder med hwarje förmaningsord Herren låtit mig uttala, om I wisten huru innerligt Jesus sjelf beder inför sin och eder fader i himmelen, att eder tro icke må om intet warda, huru warmt både edra synliga och osynliga förebedjare längta, att I måtten eder wäg ostraffeliga gå, blifwa frälste från allt ondt och en gång winna lifsens krona; om I wisten huru starkt werlden och synden skola sätta eder på prof och huru många faror och försåt I hafwen att undwika, för att komma till det mål Herren föresatt, o, I skullen anse denna närwarande föreningsstund med eder Herra och Gud såsom den oumbärligaste och saligaste af stunder, I skullen icke släppa Herran, förrän han wälsignade och I kunden säga med apostelen: jag lefwer icke nu jag, utan Christus lefwer i mig. En sådan stund är eder nu beredd. Det bord är dukadt framför eder, der den mat och den dryck

erbjudes, som närar och styrker till ewighetligt lif. I hafwen en stor wäg för eder. Guds berg och hus är målet, dit I skolen sträfwä. Men misströsten icke! Herren är rik på wälsignelse och kraft. Återkommen i bekymmersamma stunder till detta bord, och han skall styrka eder hwarje gång lika kärleksfullt som han i dag will göra det! Örgäten icke de warningar och råd, som blifwit eder gifna! Wären flitige i ordets betraktande och låten bönen wara eder följeslagare hwarheldst I gå. I hafwen mången hellosam frukt att wänta eder deraf. Wären wakande och warsamme i alla edra företag och wisen werlden, att I blifwit lärde till himmelriket och att I kännen ett fäderne-land oswan molnen, der I afbiden lönen och friden efter tidens mödor! Nedsjunken aldrig såsom föraktliga slafwar i werldskärlek och såfängliga omsorger, utan waren angelagne om edert menniskowärde och höjen eder, såsom christna egnar, öfwer tid och förgängelse, och låten hwarcken jordens sorger eller jordens fröjder komma eder att glömma eder himmelska sträfwan och den wäg, som leder till Gud! Gastän I nu stån i blomman af eder ålder, så tänken ofta på den stund, då allt är wisnadt och I klappen på ewighetens portar med den darrande bönen: Herre: låt upp för oss! Den tanken skall lära eder wärdera dygd och rättfärdighet, medan I här wandren, och räkna allt för skada, som der icke kan hjälpa och hugswala. Kommen ihåg, att wägen genom werlden wandras blott en enda gång, och att hwarje steg är wigtigt för tider, dem I icke kännen! Kommen ihåg hwad Jesus sade till sina första lärjungar: jag sänder eder, såsom får ibland ulfwar: satan hafwer begärat, att han skall sälla eder såsom hwete. Den minsta söndring ifrån Gud, den minsta kallsinighet för hans kärlek — och I ären alle sargade och sällade. Så liten och opålitlig är eder egen kraft. Men i Herranom hafwen I rättfärdighet och starkhet. Förblifwen i hans förbund, och han skall gifwa sinom englom befallning, att de bära eder på sina händer, så att I icke stöten eder fot emot stenen! Samma röst, som nu kallar eder till edert första

nattvardsbord, skall icke tröttna att ropa sitt Kommer! till eder under all eder lefnadstid. Den skall ropa lika kärleksfull som nu, äfwen sedan min dödliga stämma tystnat och edra öfriga wårdare och wänner wandrat all werldens wäg. Sen alltså hwar den enda öfwiliga tillflykten är, och gören eder tidigt bekanta med den wän, som kan ledsaga eder till wägens slut och förmår bewara hwad eder anförtrodt är intill den dag I skolen göra redo för hela edert lefnadslöpp! Med hänvisning till Herran Jesum slutar jag mitt arbete ibland eder, älskade barn! liksom jag och dermed begynte. Att rädja Herrans wäg till edra hjertan war mitt kall och mitt uppdrag. Det är fulländadt och wälsignadt, om I nu sen ingen utan Jesum allena och tillbedjen honom såsom det Guds lamb, hwilket borttager werldens synder och gifwer eder frid och wälsignelse.

Föräldrar, fostersföräldrar och wårdare! Långe hafwa edra hjertan slagit warmt för dessa barn, medan I burit omsorgen för deras barndomsdagar; men så warmt hafwa de wäl aldrig slagit som nu, då I sen dem inför nådens altare samlade att framgå till den bästa ledaren, öfwerlemna sig i hans trogna wård och styrkas af de nåderätter, som så ofta styrkt eder sjelfwa. Både glädje och bäsman fylla säkert edert hjerta wid denna högtidliga syn. I kännen bäst dessa barns swagheter och behof, och hur måste det icke glädja eder att den himmelske förbarmaren tager sig dem an, för att fullborda hwad I endast swagt begynt och mera önskat än fulländat! Men huru bäsman I icke tillika, när I tänken på de många frestelser och faror dem förestå i werlden, när I tänken på de otaliga föräldraförhoppningar, hwilka, lika lifliga som nu edra, gäckats och swikits snart sagdt i sin begynnelse! Den heliga längtan att se eder lycklige i edra barn, den fasta wissheten att de nu stå sin sällhet och sin hjälp närmast, den hemiska erinran af de många förlorade söner och döttrar I warselblifwit på edra stigar, ja slutligen äfwen det smärtsamma medvetandet af mången brist och ofullkomlighet i eder egen föräldrawård, allt, allt uppmanar eder till de varmaste förböner, att de måtte blifwa

behållne i Jesu Christi tro och ofskadde genomvandra lifvets pröfwebana. Så länge edert föreningsband med dem warar och edra ord och exempel ännu icke med allo blifwit dem fräntagna, skynden att gifwa dem de bästa ett föräldrahjerta kan gifwa! J weten ju icke huru länge denna glädje förunnas eder. Led den dem med gudsfruktan, med kärlek och renlesnad, till Herran, att answaret på den stora räkenskapsdagen icke må blifwa eder en förkrossande tyngd, utan att J funnen säga till deras och eder fader i himmelen: här är jag och barnen dem du mig gifwit hafwer; af dem du mig gifwit borttappade jag ingen.

J öfrige chrifne, här församlade, som i dag ären vittnen till denna ungdoms första nattwardsgång och derwid förens i minnet tillbaka till eder egen, uppfänden äfwen J till himmelen en brinnande förbön för denna späda plantering, hwilken nu lofwar så mycket, men så lätt kan blifwa herjad och förtrampad af de ondskans makter, hwaraf werlden är uppfylld! Gån tillbaka, om det ock sker med ångrens och bedröfwelsheds tårar, till edra egna ungdomslöften och påminnen eder wid denna rörande ungdomsfest de högtidliga och heliga föresatser J fattaden, då J sjelfwe stoden der dessa nu stå. Endast barnasinnuet kan eröfra himmelen. Hvad annat J eftersträfwat och wunnit på jorden skall icke hjelpa eder. Utan J omwänden eder och warden såsom barn, skolen J icke komma i himmelriket.

Ja, blifwe allas vår wäg, de ungas med de gamlas, en wäg till Gud, en gång till fadren i himmelen! Amen.

Sjette Söndagen efter Påsk.

Svilken mig efterfölja vill, han wedersake sig sjelf och tage sitt kors på sig hwar dag och följa mig!

Så uppmanar oss Jesus i Lucä evang. 9 kap. 23 vers, och icke blott der, utan också på flere andra ställen i sitt ord upprepar han samma förmaning, hvaras kan slutas, att han lägger stor vikt derpå. Det är också klart, att han, som kom af kärlek och dog af kärlek för vår skull, måste vara angelägen om att vi fattade ett rätt begrepp om vägen och icke förfelade målet. Ty annars wore han förgäfwes kommen, förgäfwes död och uppstånd. Wisserligen wille han, att vi ständigt skulle hafwa hans kors och uppoffring för våra bögon, så att hoppets utsigter om benådning och salighet i himmelen aldrig mörknade; men han wille dock ej, att vi så skulle nedsjunka i denna betraktelse, att vi derwid glömde den sanningen, att äfwen vi hafwe ett kors att bära och att vår väg, såsom en väg i hans fotspår, fordrar en daglig försakelse och ålägger en allwarlig sträfwan att likna honom i tålmod och ihärdighet. Icke blott glädje, utan också möda och arbete, icke blott fröjd öfwer Herran och beundran öfwer hans kärlek, utan också be-
dröfwelse öfwer oss sjelfwa och lidanden af flerehandas slag skulle utmärka oss såsom hans bekännare och wisa att vi hörde honom till, på hwilken tid och i hwilket jordiskt läge han heldst bläckade ned på oss. När man ser uppå sin egen väg och tillika betraktar den allmänna sorglösheten omkring sig, när man finner, att de flestas gudsfruktan och föreningsband med werldens försonare består blott i ett mer eller mindre andefattigt utrop: allt hafwer han wäl beställt, liksom återstode ingenting för oss

att göra och lida, och man derwid förnimmer ett sådant ljud som detta från försonarens mun: hwilken mig efterfölja will, han wedersake sig sjelf och tage sitt kors på sig hwar dag och följ mig, så måste något hwar nedslå sina ögon med blygd och anse en mängd af sina dagar såsom alldeles förlorad. Ty wäl kan man uppleta sorger och bekymmer för hwar dag som gått, men korset, som skulle bäras för Christi skull, upptäckes icke lika lätt. Det war merändels bortkastadt och förgätet. Dock är det detta, som Herren hwar dag will finna på våra axlar, såsom ett vittnesbörd mer talande än våra ord om att han är vår och att wi äre hans. Wi skole noga skilja de lidanden och mödor, som trycka både trogna och otrogna, både hans wänner och hans fiender gemensamt, ifrån det kors och de lidanden, som särskilt bäras för hans skull, för det wi wilje icke blott heta utan ock wara Christi egne och framgå såsom hans vittnen på jorden. Att jemmerdalen har sina tyngder för enhwar, både hedning och christen, ifrån den stunden synden kom i werlden, det wete wi nog och warseblifwe wi lätt; men det finns ock tyngder, som wi hafwe att uthärda för vår tros skull, och hwilka för otrons barn icke komma i fråga. Dagens evangelium är en erinran härom, och då Jesus säger: I skolen vittna om mig, så känner han djupt i sitt kärlekswarma hjerta, att de vittnesbörd han begär ej alltid skola åtföljas af glädje, utan mången gång af bittra sorgetårar och de kännbaraste uppoffringar. Efter tidernas olika beskaffenhet aflöpa dessa vittnesbörd olika lätt. I christenhetens första tider och för Herrans första lärjungar kräfs de wida större offer än af oss, och kunde endast i lyckligare fall afgifwas utan en blodig martyrdöd. Men aldrig blifwa dock tiderna sådana, att korset för Christi skull alldeles förlorar sin betydelse, eller upphör att wara kännbart för den, som har känsla för sin christendom och sina pligter, såsom Jesu Christi stridsman. Derföre sammanband Jesus talet om sina lärjungars förestående lidanden med talet om en hugswalare, sänd af himmelen, att upplysa, lugna och stärka hwar och en, som skulle vittna om honom. Äfwen

vi behöfve denna sanningens ande, om vi vilje kämpa en redlig kamp såsom Jesu bekännare. Ty kommer icke starkhet och hjälp till oss af himmelen, så är det snart ute med oss och vi hafve intet att sätta till motvärn äfven mot de lindrigaste pröfningar vi hafve att utstå för vårt christna namn. Behållen derföre i friskt minne detta Jesu löfordsord om en hugswalares ankomst! Det är ämnadt att med sitt hugnerika ljus upplysa våra tordsdagar, så väl som Jesu första bekännares. Alf Herren sändes aldrig någon nöd, utan att han ställde nåd wid dess sida, som lättar och lindrar den. Derföre kunna vi också med frimodighet öfverslåda de lidanden, hvilka äro oss såsom christna oöndvilliga, och utan bäsivan granska dem. Ty stark är fadershanden derosvan, som håller de trogna wid makt. Warmt klappar fadershjertat i himmelen för barnen på jorden, då de ropa efter bistånd och ur heta striden uppsända sin uppriktiga barnabön: Fader vår, m. m.

Evang. Joh. 15: 26.

I anledning af upplästa heliga evangelium skole vi till fortsättning af vår andakt såsom betraktelseämne framställa:

De trognas lidanden.

Allt Jesus fordrar något ferskilt af sina trogna på jorden visar sig af hans ämma afskedstal, hwaraf vårt evangelium är en del. All vänskap förutsätter, att den ena vännen skall uppoffra och göra något för den andras skull. Jesus har uppoffrat lif och blod för oss och dermed har han för ewigt beseglat sin kärlek. Hvad vi af tacksamhet derför skole bewisa honom tillbaka, benämne vi här: de trognas lidanden. Dessa lidanden äro dels inre, dels yttre. Och ehuru Jesus i dagens text närmast har afseende på de yttre, wilje vi dock nämna några ord äfven om de inre, för att så mycket fullständigare uppfatta bilden af de trognas ställning.

Ingen kan räkna sig till Herrans trogna, utan att han genomgått och känner ångrens lidande. Detta lidande kan icke sägas trycka världens barn och Herrans wedersakare, ty de känna icke något misnöje öfver sig sjelfwa och sina synder. Öro de bedröfwade, så är det icke derföre att de bedröfwat Gud och trampat hans kärlek, utan derföre att de kastat sig i timliga swårigheter eller iråkat något jordiskt betryck, till följe af sin öfwerdådiga lefnad. Gud är dem alltjemt lika fremmande, det må gå dem wäl eller illa. Så är det icke med de trogna. Om ock allting förblifwer sig likt i deras timliga lycka och ingen förminskning märkes i deras jordiska förhoppningar, njutningar och fröjdeämnena, så drabbas de dock af en djup sorg och en bitter oro, när de besinna huru de med sin synd förelämpat den Gud, som förtjent hela deras hjertas kärlek och bordt bemötas med en ständig tacksamhet och lydnad. De hafwa hört Guds andas straffande röst i sina samveten och de hafwa ej mod att, såsom världens barn, qwäfwä denna röst. Derföre blifwer hela deras bekymmer fästadt wid den olycksaliga söndringen från Gud och intet lugnar eller tillfridsställer dem, wore det ock all världens guld och herrlighet, förrän söndringen är upphäfwen och de stå såsom benådade barn inför den himmelske fadrens nådastol och deras sorgetårar blifwit förvandlade i hopp och frid för det menlösa blodets skull, som flutit för världens synder. Ångrens mörka dal måste de trogne hafwa genomvandrat, för att blifwa hwad de heta, men det förnämsta, som berättigar till detta namn, är att de kommit fram från mörker till ljus, från syndasorgens oro till trens lugn och funnit honom, som säger: Kommer till mig I alle, som arbeten och åren betungades; jag will wedergwicka eder och I skolen finna ro till edra själar. Åren I, dyre chrisne! bland Herrans trogna, så hafwen I sjelfwe erfarit både ångrens smärta och trens hugswalelse, och I weten då bättre än mina ord kunna beskrifwa både huru bitter den förra och huru ljus och salig den seduare är. I weten då, att intet namn är kärare att minnas eller nämna, än Jesu frälsande namn, det enda un-

der himmelen menniskomen gifwet, i hwilket wi skole salige warda. Men kännen I dem icke båda, så tillegnen eder icke det ljuswa och saliga, som flyter af ewangelii rika helsokällor. Ty de rinna endast för dem, som hafwa en förkrofsad ande och weta lika klart som att de lefwa hwad jemmer och sorg det med sig hafwer, att öfwergifwa Herran Gud.

Förfälsens lidande är för de otrogna utan all betydelse. Icke så för de trogna. Sedan ångerkänslan blifwit wäckt genom lagen och den ångersfulle genom hugswalarens ankomst och hulda ledning blifwit förd till friden och trösten i Christo, är en ny bana öppnad, långt annorlunda beskaffad än de wanliga syndawägarna, på hwilka talrika menniskoskaror framgå såsom med förbundna ögon. Den ångersfulle ser hwad Gud fordrar och hwad han har rätt att fordra. Guds omätliga kärlek skall hafwa någon tacksamhet, om den besjungande icke skall blifwa en hädelse. Något måste öfwergifwas, om Herren icke skall öfwergifwas. Detta något är allt hwad werlden anser godt och ljust. Det är synden, orättfärdigheten, lögnen, lasten, samwetslösheten, oredligheten, högfärden, wällesnaden, egennyttan, flärden, fäsfängligheten och annat mer. I sådant allt finner sig det köttsliga sinnet wäl, liksom en moder gerna trifs bland sina barn. Men de trogna höra en röst af himmelen, som säger: förfäls allt detta! om du will wara ett Guds barn. Werldens wänskap är Guds owänskap. Det är sant, himmelen har mycket att bjuda på, ja mera herrlighet, än werldar kunna inrymma, men det mesta är ställt på framtiden, den tid nemligen, som aldrig tager någon ända. Löftena från ewigheten mäktas dock icke helt och hållet läka de sår, som förfälsens för några flyende år på jorden ålägger. Detta kan endast förklaras deraf, att menniskan fringsläpar en sinnlig natur, som will hafwa det godt medan hon lefwer. Många slafwa så under sin sinnliga, efter jordiskt goda törstande natur, att de alldeles förbise ewigheten, både med dess löften och hotelser, och tänka icke derpå förrän de besinna sig tätt inwid dess portar. De wilja icke göra sig bekanta med förfälsens lidanden förrän

werlden dragit sig undan dem och de hafwa intet att försaka, äfwen om de gerna wille det. De trogna deremot se att Jesu wäg måste blifwa deras wäg, att försakelsens lidande måste undergåås af dem, såsom det undergicks af honom, såframt han icke skall wedersaka dem en gång inför sin himmelske fader med det ordet: jag kände eder aldrig. Deras wäg blifwer alltså wida mödosammare än deras, som framgå der lustarna och begären hafwa sin ymnigaste näring. De trogna wälja icke någon annan stig, än den der samwetet och Guds bifall kunna följa dem, och derigenom gå de i mistning af mycket, som de samwetlösse och gudlöse kunna inberga för sin räkning. Det finns en finlänslighet hos de trogna, som bjuder dem slanna och endast se uppå huru andra rycka rikedom, äran och goda dagar till sig. Äfwen de behöfwa sitt, men de wilja taga det ur Guds och icke utur djefwulens hand. Tänkom oss huru litet de ogudaktige skulle hafwa qwar af ära, anseende och makt, om de skulle återlemnna allt hwad djefwulen hulpt dem till. Ack, Gud skall en gång lägga i dagen från hwilka brunnar wi öst och söndra det som är hemtadt af himmelen från det, som är hemtadt från asgrund. Med tanken derpå träda de trogna in på försakelsens stig och upphemta der ett kors, som werlden icke will widröra. Det kan wara tungt för kött och blod att upptaga det; men med tystnad böja de sig dock ned och mängden märker hwarken när de taga det upp eller huru det trycker deras arlar. Det är icke heller mycket wärddt att nämna ett ord derom, ty straxt skulle tusende säga: du dåre, hwi bär du hwad du så lätt kunde slingra dig undan och som så många undwika? Skona dig sjelf och gå äfwen du de ginswägar till en bättre ställning, dem finthigheten och werldsskylheten uppsunnit! Om också detta föraktliga språk lemnas åt sitt wälförtsenta förakt och icke inwerkas på de trogna, följer likwäl icke deras, att försakelsen förlorat för dem all sin tyngd. Den frampressar mången suck af deras hjertan och de så wäl känna att det ordet är sant: genom mycken bedröfwelse måste man ingå i Guds rike. Medan den omständigheten, att så få

delar deras sträfvan, är dem nedslående. De bringas derigenom stundom nära nog till tvifvel på om det är dygd eller last, rättfärdighet eller orättfärdighet, som skall vinna seger och hafva framgång. De wapen de föra äro saktmodets och fridens, och hur långt komma de väl med dem bland en hop, som lefwer af strid och griper till alla möjliga utvägar att skaffa sig rätt? Det kan gå långa tider ut, som de blott för sin tystnad och sitt tålmodss skull gälla för werldens affkum och räknas sämre än de sämste, derföre att de welat likna Christum och icke wila en hårsmån från samwetet. De kunna så kämpa med mycken nöd och brist, för det de icke wilja draga öfwer sig enfors och faderlösas tårar eller taga något ifrån den wärnlöse, som så lätt kunnat plundras. Det är icke så få tårar, som rinna ofeddade af werlden och kända blott af Gud, hvilka försakelsens lidande utpressar af de trognas ögon; men de uppgifwas likväl icke i vägen. Hugswalelsens anda hwiſkar i deras öra den löfstedrika trösten: de som med tårar så, skola med glädje uppsåra.

Men utom dessa inre lidanden, dem de trogna måste känna wid, i fall de skola höra Christum till, finnas äfwen yttre lidanden att uthärda och det är dem Jesus i dagens text hufwudsakligen åsyftar, då han säger: de skola utskjuta eder af synagogorna, men den tid skall komma, att den eder dräper, skall mena sig göra Gudi tjänst dermed. Och detta skola de göra eder, ty de känna icke fadren, ej heller mig. Det är en sanning, sagd för alla tider, hurhelsjt dessa än må förändra sig, att den som är född efter köttet hatar den, som är född efter andan. Den fortgående striden mellan det onda och goda uppenbarar sig äfwen i en oupphörlig strid emellan trogna och otrogna. Någon verklig frid är icke att tänka på, förrän alla knän böja sig i Jesu namn och alla tungor bekänna, att Jesus Kristus är Herren, Gud Sader till ära. Wid flere tillfällen påminde Jesus sjelf här om. Om werlden hatar eder, sade han, så weten, att hon hafwer hatar mig förr än eder. Detta sade han förut, på det hans trogna icke skulle för-

argas, förwånas eller affalla, när hatet bröt ut. Han sjelf, då han låt utsträcka sina lemmar på ett blodigt kors, upptog wissferligen det mesta af hatets gift, och hans kärleksfulla hjerta skulle hafwa uppsugit allt, intill sista droppan, så att intet hat mera funnits till på jorden, om möjligt varit. Ty så älskade han. Så ömsint war han för dem, som skulle bära hans namn och wara hans bekännare. Men det endas källor äro icke så hastigt tömda. Jesu trogna än i dag måste smaka något af den bittra kalken hatet, framrätt af en syndig och gudlös werld. Och lesde de upp i aflågsna tider, som komma, så skulle de få se, att de trogna äfwen då stode lutande öfwer samma bittra kalk. Skepnaden af detta hat werlar med tidernas olika förhållanden. Men omwerling är icke upphäfwande. Det finnes alltjemt, fastän i olika former. Det gäser i hwarje bröst, som Guds ande ännu icke fått widröra, omskapa och förnya. I christenhetens första tider uppenbarade sig werldens hat i öppet wäld, förjagande ur synagogorna, mord och grymma blodsgjutelser. Sedan Christi kyrka fått fastare fot på sitt helleberg och det christna namnet wunnit en yttre helgd, kan hatet icke gå samma wägar som det först gick. Men det smyger likwäl omkring och förtynger lifwet för de trogna på tusende sätt, och hatets lidande är icke ett tomt ord eller en lös inbillning, derest någon på alfwär will lämpa för Christi sak och utwidga hans rike, såsom det bör utwidgas. Werlden är likgiltig för namn, men icke för sträfwanden. Hon wet wäl att man kan understöddja det onda framgång, antingen man heter christen eller hedning; men att förneka det onda sitt stöd, att icke deltaga i synd och last, att förakta hwad werlden anser stort och höja sig till himmelska sträfwanden, det är något som wäcker illwiljans och hatets känslor ibland dem, som wilja hafwa mörkret segrande. Lika förenar sig med lika. Och huru är det möjligt att så himmelsvidt skilda system som gudsfruktan och werldskärlek kunna hafwa något gemensamt? Om derföre, christne, I icke ännu äfwen smakat några bittra frukter af werldens hat till en sann christendom, så kommer det an-

tingen deraf, att I icke stått faste ibland de trognas leder, utan haltat på båda sidor och dagtingat med dem, som för tillfället haft största makten, eller ock, hwilket är mig ljusware att tänka och uttala, deraf att Herren welat skona eder swaghet och förwara eder såsom en fader i farans stunder förwarar späda barn och lägga så lindrigt kors som möjligt på edra axlar. Han ser nog hwilka som äro wuxne den största bördan. På dem lägger han ock mest, utan att faderskärleken för dem dersöre är mindre. På Jesum lade han aldramest och det för hans starkhets skull. Men kärleksbandet mellan fadren och sonen war alltjemit detsamma. Så milda ögonkast som Jesus har ingen korsdragare på jorden fått af den himmelske fadren: ty till honom sade han: du är min älskelige son, i hwilken jag hafwer ett godt behag.

Om werldens förhållande till de trogna icke alltid uppenbarar sig i osläfligt hat och hårda förföljelser, så uppenbarar det sig i det ställe genom föraft, och detta åsamkar dem ock ett lidande. De weta med sig, att de wilja alla wäl, och att de intet högre önska, än att de förenade med jordens alla inbyggare måtte en gång få samlas i de saligas land, inför Guds thron och lambsens, kläddes i den rättfärdighet, som kommer af Jesu Christi tro, frälses från all smärta och allt lidande. Dersöre kunna de icke annat än lida deraf att deras sträfwan och önsknigar ättas för intet. Werlden är besynnerlig. Hon ättar hwad som är lågt, men föraftar hwad som är högt. Hon beundrar och skattar såsom dyrt hwad jorden tillhör, men hwad himmelen tillhör och allt hwad som dit leder är henne ringa och lifgillt. Ja, det finns till och med ord i språket, som skulle antyda det högsta, men genom werldens förwända sätt att betrakta saken, blifwit liktydiga snart sagdt med enfaldighet och oförstånd. Att tala om en människas fromhet är att i många ögon mera nedsätta än upphöja den människan. Denna egenskap är nemligen för werlden icke blott öfwerflödigt, utan ock onyttigt, emedan den icke inbringar någon synbar jordisk winning. När Jesus stod inför Pilatus och talade om ett rike,

som icke war af denna werlden, så war det föraktet, som gjorde att Pilatus förblef sig lif. Det war den jordiska thronen, han satte värde uppå, och när han hörde att Jesus icke hade någon sådan att intaga, så behandlade han honom lika föraktligt som förut. Eljest hade han wäl nedsjunkit af wördnad och nedlagt sin herrskarespira på stället inför hans fötter, hwilken talade om ett rike såsom sitt, hwilket war upphöjdt öfwer werldsliga begränsningar och jordisk förgänglighet. På samma sätt sitta ännu werldens barn trygga och stolte på sina torfwor eller sina herresäten och fråga litet eller intet efter de fromma i landet, som tala om ett himmelskt fädernesland och wilja uppoffra allt, för att komma dit. Brunne icke kärleken warmt i de trognas bröst, så skulle detta förakt icke tillfoga dem något lidande. Men den kärlek, hwarmed de omfatta himmelen och Gud, tillsammans med den kärlek hwarmed de älska alla dem, som Christus lidit döden för, gör detta förakt till ett hvarst törne i deras själ, så att de heldre än denna ljumhet och lifsgiltighet skulle se öppen strid och alswarligt motstånd, liksom och det trogna och sannfärdiga vittnet af himmelen önskade i afseende på församlingen i Laodicea: jag wille att du wore antingen kall eller varm, men efter du äst ljum och hvarken kall eller varm, skall jag dig utspy utu min mun. Swad ondskan fordom uträttade genom wäld och förföljelser, det uträttar den nu kanske wida segerrikare genom ljumhet och förakt, genom den tröghet och tystnad, hwarmed man förbigår allt heligt och alla dem, som genom Guds anda wilja blifwa helgade. Låtom oss frukta denna själasjendens nya stridsplan, att wi själfwe icke blifwa nådesföraktare och motarbete Gud och Guds barn på jorden. Man kan gerna umbära werldens goda vittnesbörd, blott det vittnesbördet möter oss i dommen af domarens läppar: du hafwer burit mitt kors, hållit min ord och icke nekat mitt namn. Låtom oss, när werlden sätter föraktets stämpel på vår tro, gudsfruktan och högsta sträfwan i tiden, hemta tröstens balsam för lidandets sår från hugswalelsens anda, som utgår af fadren och lägger vittnes-

börden på våra läppar. Derigenom skall tålamodet stiga, ju mer föraktet stiger, värman ökas, ju mer kölden tilltager i werldens barm, och vår högsta ära skall blifwa vår tro i lifwet och vår tro i döden.

Misskännandets lidande tillfogas och ofta de trogna. Just derföre att mörker och blindhet herrskar i werlden, så betrakta menniskorna hwarannan esta under skelfwa synpunkter. Det kan till och med ingå ett och annat ädelt drag i den förföljelse, som de trogne lida; men ofunnigheten leder företagen och mången tror sig göra Gudi en tjänst, äfwen då han angriper det ädelaste jorden eger. Hvilket talande bewis härpå hafwe wi icke i Paulus, som, innan ljuset från himmelen fringsken honom på vägen till Damascus, andades idel fiendskap till dem, som han sedermera, då han blifwit bättre upplyst, stödde såsom en fader stöder sina barn, såsom en lärare värdar sina lärjungar. Det himmelska är och det swåraste att lära. Den naturliga menniskan förnimmer intet af det Guds anda tillhörer. Äfwen den i werldswissheten kunnigaste förstår icke en bokstaf af försoningens hemlighet, förrän Gud sjelf förestafwar honom den och sprider ett högre ljus öfwer hans förstånd. Då nu ingen kan taga den wisdomen, som leder till Gud och salighet, utan den warder gifwen af himmelen, och ofta den ringaste uträcker sin hand derefter lika gerna och merändels willigare än den i jordiskt mening mer betydande, så uppkommer lätt ett missförstånd från werldens sida. Hon känner icke de fördolda vägar, på hvilka Herren skudat till de dödligas bröst och wet derföre icke hwad hon skall tänka om de tungor, hvilka med hänryckning prisa Guds dråpeliga werk och besjunga nåden i Christo. Hon faller så lätt på den tanken, att det ligger någon ond afsigst i denna förändring, heldst om den är liflig och full af nitälskan. Det ligger i sakens natur, att en själ, som brinner warmt för sin Gud och sin försonare, lätt kan tända andra på samma gång och genom sin häg att sjelf komma till himmelen väcker hägen dertill äfwen hos andra. Då är werlden redo att se en willoande i hwarje sådan själ och tillägger henne hwarje-

handa af hwad hon sjelf besitter i så ymnigt mått. Detta skola de göra eder, säger Jesus, ty de känna icke fadren, ej heller mig. Huru långt detta misfännande kan gå och huru långvarigt det kan blifwa, derpå har erfarenheten talrika vittnesbörd; och kunde man räkna alla de brödsstycken, som mistanken ryckt ifrån de trognas mun, nog räckte de till att bespisa 5000 män och många forgar skulle ändå blifwa öfwer. Wißt är, att misfännandets lidande också är ett hwarjt swärd i den gudlösa werldens händer och att många sår hafwa blödt för det swärdet både förr och nu. Om wi wilje höra Christum till och wara bland hans trogna, skola wi bereda oss derpå och i förväg bemanna oss med styrka af det ordet i dagens text: detta hafwer jag sagt eder, att när den tiden kommer, skolen I komma ihåg, att jag hafwer det sagt eder.

På en dag, som talar om hugswalarens ankomst, kunna wi gerna tala om våra lidanden, utan att förlora modet och hoppet. Det finns ingen smärta, inre eller yttre, som är oläglig för Herrans trogna, sedan Guds ande blifwit sänd i werlden att förbinda blödande sår och utskifta nåd och kärlek, hwarheldst ett menniskohjerta klappar och en menskelig hydda står. Öppnen edra hjertan och edra hyddor, älskade christne, för denna himmelska gäst, att han må wara der, förr än lidandets sändebud klappar på dörren! Weten att lifwet är en jemmerdal, och möten I icke det ena, så möten I wäl det andra af de flera-handa lidanden, wi i dag uppräknat. Möten I åter inga, ären I känslolöse för dem alla, o, då är det fara wärddt att I äfwen ären känslolöse för Gud, och I möten då icke heller honom. Men ack, hwem wiljen I möta, då eder lefnads sista timma slår, om icke den Gud, som har ett fadershus derofwan med trygga boningar, och den försonare, som, innan han gick dit bort att bereda eder rum, lade de ömma orden på edra hjertan: hwilken mig efterfölja will, han wedersake sig sjelf och tage sitt kors på sig hwar dag och följje mig? Pröfwen eder i dag och alla dagar, om I hafwen korset med! Amen.

Annandag Pingst.

Salig är du, Simon, Jona son, ty Fött och blod hafwer dig det icke uppenbarat, utan min fader som är i himmelen.

När Jesus kom i den engden Cesarea Philippi och frågade sina lärjungar och sade: hwem säger folket mig, menniskones son, wara? då sade de: somlige Johannein döparen, somlige Eliam, somlige Jeremiam, eller en af profeterna. Sade han till dem: hwem sägen I mig då wara? Då svarade Simon Petrus och sade: du äst Christus, lefwandes Guds son. Jesus svarade och sade till honom: salig äst du, Simon, Jona son, ty Fött och blod hafwer dig det icke uppenbarat, utan min fader, som är i himmelen. Matth. 16: 17. Salighetens känds-
lor inom oss och salighetens fröjder utom oss hafwa ingendera sitt ursprung från oss sjelfwa. Det högsta wi tänke och det ljuswaste wi hoppas äro begge uppenbarelser ofwanester. I den mån wi fatte och worde denna sanning, i samma mån är det oss möjligt att undfå det som är saligast att winna, nemligen Guds rike och försoningsnådens delaktighet. När det alltså är fråga om det himmelska, så blifwe vår första omsorg att slita vårt förtroende från oss sjelfwa, för att skänka det helt och hållet åt Gud och Guds andas ljus och ledning. Rött och blod kunna icke följa oss på någon eröfringsfärd till himmelen, att hemta oss Christum hit ned; utan den af fadren utgående Anden, som utransafar all ting, ja och Guds djuphet, är den, som wägleder till ewinnerligt lif och bildar hos oss ett rätt begrepp om Gud och den han såndt hafwer, Jesum Christum. Icke blott all andelig erfarenhet, utan och Jesu egen försäkran framlägger tydligt den sanningen, att mennisko-

naturen, om den också står den ewiga kärleken's rika brunnar än så nära, har intet att taga med, utan förblifwer fattig på all högre wälsignelse, all sann hugswalelse och frid, så länge den icke utbeder sig kraft af himmelen att taga det himmelska emot. Wi behöfwe både öga och öra ofwanefter, för att se och förnimma hwad Gud gjort för vår salighet och instämma i det fröjdesfulla jubelropet: Gud är kärleken! Dunkelt och oförklaradt står allt inom nådens werld, till dess Herren sjelf aflöser sig för oss och morgonstjernan uppgår i vårt hjerta. O, må det dagas allestädes, der mörkret ännu råder! Må ofunnighet och twifwel fly bort, såsom nattens fluggor! Swilka behöfwa weta och tro, att Christus är lefwandes Guds son, om icke wi, arma menniskor, i synd födde och af synd beherrskade? Swilka behöfwa bättre än wi weta, att Gud war i Christo och försonade werlden med sig sjelf? Hwar är hoppet och friden, derest wi twifla? På ett kärleksfullt sätt har Gud dertöre närmat sig intill oss med sitt upplysande och hugswalande ord, och i dag, i det evangelium wi hafwe att betrakta, nalkas han oss med det ljuswaste och saligaste vittnesbördet om sin förbarmande nåd: så ålskade Gud werlden, att han utgaf sin ende son, på det att hwar och en, som tror på honom, icke skall förgås, utan så ewinnerligt lif. Något saligare budskap från nådens himmel kan aldrig framträda för våra ögon. Men upplys du våra ögon, o Gud, att wi rätt kunne betrakta det! Wäck oss med din anda, att wi må inse behöfwet af den frälsning du i Christo Jesu beredt oss, och låt oss deri se ett tecken, att det är andans högtid wi i dessa dagar fire! Och när wi sett, att du förbarmat dig öfwer vår syndanöd och icke skonat din enfödde son, o, så låt din ande ytterligare leda oss till kraftig strid emot allt, som vill söndra oss från din kärlek, och föra oss slutligen till ditt rike och din fadersfamn! Gader war, m. m.

Evang. Joh. 3: 16—21.

Betraktelseämne:

Försoningens hemlighet,

framställd i de orden: Så älskade Gud världen, att han utgaf sin ende son, på det att hvar och en, som tror på honom, icke skall förgås, utan få ewinnerligt lif.

1.

Vi se härvid först Gadrens kärlek. Kärlekens apostel Johannes säger här om: derpå är Guds kärlek till oss uppenbar worden, att han hafwer sändt sin ende son i världena. 1 Joh. 4: 8. Ej blott när allt lydde skaparens wille och allt det, som utgick ur hans hand, ännu war ganska godt, brann kärleken i den himmelske fadrens bröst. Äfwen sedan hans ewiga rättfärdighet war förolämpad och synden kommit i världen, war han barmhertig och nåderik i sin kärlek. Det skulle wara att upphäfwa en vigtig del af Guds wäsende, om man skulle tänka sig i något wißt tidsögonblick kärleken stödnad hos honom, som älskar ifrån ewighet till ewighet och måste göra det. Rättfärdigheten fordrar sitt offer, men kärleken fordrar också sitt. Därföre höre wi Herren samtidigt med syndafallet afgifwa detta kärlekens löstesord: qwinrones såd skall söndertrampa ormsens hufvud. Sitt werk, menniskorna, kunde han icke hata. Det onda blott, som insmugit sig bland menniskor, hatade han; och för att tillintetgöra detta olycksaliga gift inom en af begynnelsen lycklig och obesmittad world, räknade han intet offer för stort. Han slet hjertat ur sitt eget bröst, och af gudomsskötet utgick den enfödde sonen, att frälsa det, som förtappadt war. Den world fadren älskade war den ursprungliga, rena, heliga och syndfria, och den han genom Christum åter wille förwandla till en sådan. Alla straffdomar han lätit släktet öfwergå under tidernas lopp äro således intet annat, än det faderliga bemödandet att skilja det förderfliga från det han ewigt älskar. Bore

blott menniskorna lifa angelägna om sin lycka, som han är angelägen att skapa och förnya den, ingen ginge då misste om sanningen, ingen på hela jorden skulle då heta det förlorade barnet. Men detta är domen, att ljuset är kommet i werlden och att menniskorna älskade mer mörkret än ljuset, ty deras gerningar woro onda. Till frälsare för werlden kunde han icke sända någon, hwars wilja war wacklande eller hwars kraft och tålamod skulle hafwa tröttnat på wägen. Af en blott menniska stod icke en sådan ståndaktighet och kraft att wänta. I wida mindre företag, än detta war, swiker menniskoförmågan. Dersöre kunde blott han, som war skild från syndare och högre än himmelen, företaga werldens återlösnings och blifwa ett medel i faderskärleken hand att upprätta och lyckliggöra oss. Den outplånliga längtan att se de fallna åter i barnaförhållande till sig sjelf gjorde sonens uppoffring både möjlig och lätt. Ingen kärlek, hwarken i himmelen eller på jorden, är utan sin försakelse; och försakelsen war här den, att den älskelige sonen skulle träda nr fadrens ansigte och blöda på ett kors i en förwälad werld.

2.

Men icke mindre war kärleken och försakelsen hos den, som uppoffrade sig och gick till korset, såsom ett lamb det till slagting ledes. Och då här är fråga om försoningens hemlighet, är jag wis, att edra tankar och eder tacksamhet, christne, förnämligast äro riktade på Jesum, som icke aktade för rof att Gudi jemlikt wara, utan förnedrade sig sjelf, påtog sig en tjenares skrepelse, wardt menniskor lif och med blodet på sitt kors försonade det i himmelen och på jorden är. Kärleken hos honom war lika fri och otwungen, lika warm och oinskränkt som hos den, som sändt honom. Wi skole aldrig låta den föreställningen hos oss uppkomma, att något twång eller något fadersbud, såsom sådant, werkade Jesu nedstigande till jorden. Hela Gudomswäsendet war uppsyllt af en gemensam kärlek och det war sonens fria beslut att upphäfwa fändringen emellan himmelen och jorden och nedrifwa medelbalken, som emellan

dem war. Han kom icke, för att dömma werlden, utan att werlden skulle warda salig genom honom. Såsom han i profetiorna war förbådad, stark såsom ett lejon och mild såsom ett lamb, kom han och himlarna sjöngo derwid: Åra ware Gud i höjden, frid på jorden och menniskorna en god wilje! Ingen hafwer större kärlek, än att han låter sitt lif för sina wänner. I denna kärlekshöjd lemnades intet ouppfyllt. Ifrån första stunden war hans jordiska lif en enstränkt uppoffring och äfwen der han hade sina bittraste fiender, arbetade han tåligt och oförtrutet, såsom hade de varit hans huldaste wänner. Okunnigheten fördrog han, smälsken bar han, hädelsen afhörde han med tystnad och från korset öppnade han sina läppar, endast för att säga: fader, förlåt dem! O, hwilken himmelsk kärlek nedflyttad till jorden! Hwem kan följa försonarens väg, utan att smälta i tårar öfwer hans broderkärlek och på samma gång öfwer sitt eget känslolösa hjerta, som så ofta förnekat honom tacksamhetens gärd och, i stället att fördraga medmenniskors oförrätter, lönat ondt med ondt?

Genom föreningen af hans gudomliga och meniska natur war det honom möjligt att fullborda den himmelska faderkärlekens wilja och råd om vår salighet. Det war lika nödvändigt att försonaren skulle ifläda sig menniskonatur och såsom sådan ingripa i menniskolifwet, som att han måste ega Gudomsväsendets herrlighet och makt. Annars hade han icke kunnat frambära något offer i vårt ställe, icke lemna oss något föredöme att under vår jordiska bana lifna och efterfölja, icke tala till oss de nådefulla löften och evangeliska fridsord, som woro honom förestafwade i himmelen. När wi derföre höre Jesus såsom meniska tala till oss i sitt ord, eller när wi blott tänke på honom, såsom en af oss, skole wi alltid bejuna, att detta hans meniska framträdande endast är en ny wälgerning, lagd till den förborgade kärlek, som han af ewighet delade med sin himmelske fader. Åh, huru illa blifwer han icke tackad för denna wälgerning af dem, som knappt kunna höra honom såsom meniska, förrän de beröfwa honom gudomligt värde och

bestrida honom spiran öfver himmel och jord! Är detta lönen för det han welat blifwa vår medlare och walde den dertill enda lämpliga wägen? Men så är det ofta, i det mindre som i det större. En öfad godhet misfännas ofta derföre att den blifwit öfad och en wälgörare trampas mången gång derföre att wälgerningarna warit så många, nedlåtandet så stort, fördragsamheten så oafbruten. Men höj om öfver en kärlekslös werld, der wi så sällan warseblifwe en sann broderlig uppföring, och wi skole lättare, om icke fatta, åtminstone ana bredden och längden, djupet och höjden af den kärlek, som är i Christo Jesu. Försoningens hemlighet skulle wara mindre hemlig, derest våra ega hjertan wore genomglödgade af de kärlekslågor, som flamma i himmelen. Steget är för stort emellan den gängse egenkärleken beräkningar på jorden och hwad Kristus gör och lider, för att wi i hast skulle kunna bedöma det sednare och ej twifla derpå eller häpna deröfver. Men Guds ord lugnar förwirringen och gifwer bästa upplysningen. Der står Jesus tecknad i samma drag, såsom han werkeligen är, och de dragen blefna icke för tidens förgängelse eller otroens och twiflets windar. När werldar instörta och elementer försmälta, ljuder ordet om Christi kärlek ännu lika starkt och oföränderligt; och det är till detta ord wi skole hålla oss, när wi wilje göra oss ett rätt begrepp om vår frälsare och herre.

3.

Men ingen kan kalla Jesum en Herr, utan genom den helige anda. Försoningen med sina herrliga löften och wälsignelser kan icke blifwa oss till del, om icke något föregår inom oss sjelfwa, som gör oss skickliga att taga de erbjudna nådesförmånerna emot. Det är tron, som måste finnas i vår själ, innan wi hafwe något godt deraf att Kristus kommit i werlden att frälsa syndare. Men tron är icke en skapelse, som wi sjelfwa kunna åstadkomma. Det är Guds verk, att I tron på den han såndt hafwer, säger Jesus sjelf.

Guds ande, hvars högtid wi i dessa dagar fira, är derföre utgången af fadren och sonen, att med sitt ljus och sin sanning vägleda oss till försonarens kors och ingjuta i våra hjertan en lefwande tro och öfwerthgelse derom att allt är redo i himmelen för syndares frälsning och benådning. Och med denna tro kommer syndaförlåtelse och förhoppning om ewigherligt lif. Häraf finne wi således, hwaruti den heliga andas delaktighet i försoningens hemlighet består. Dörren till försoningens helgedom och nådens rika skattkammare skulle för oss vara ewigt slutet, om Guds ande icke öppnade den. På ett osynligt men werksamt sätt samlar han dag från dag allt flere till Jesu nådestol, att de der skola finna wedergäwelse och ro till sina själar. Och hwem af eder, kristne, har icke hört hans röst och känt hans dragande? Och helgedomarna och wid altarborden, i lifwets skickelser och i edra omwerlande öden, har han närmat sig intill eder och klappat på edra hjertan. Uppmuntade det öfwer eder wäg, så att I sågen edert behof af en himmelsk nåd, så war det hans werk. Wäcktes hos eder bekymret om salighet och längtan att winna en högre frid, än den werlden gifwer, så war det han, som wäckte dem. Vården I eder inse tröstlösheten och fåfängligheten i allt hwad jorden erbjuder, så war det han, som gaf denna upplysning och på samma gång anwiste eder den trygga fristaden i Jesu famn. Kändes I edert modlösa finne stärkt och edra sjunkna krafter förnygrade att begynna en heligare sträfwan och werka Guds werk, så war det Guds ande, som skänkte eder styrkan ofwanefter och införlifwade eder med sig sjelf. Funnen I lugn och själsfrid efter djupa bedröfwelser och hjertats qual, så war det han som kom med dessa gäfwor och tänkte på hwad eder gjordes behof. Sågen I, fastän allt omwerlade och förswann omkring eder, med fast förtröstan mot ett ewigt arf i himmelen och trygga boningar i fadrens hus, så war det han, som förklarade löstena derom och höll edert öga fästadt derpå, att det icke skymdes hwarken af mistroslans mörker eller af dödens flugger. Lycklige de, som öfwerlemnna sig åt Andans ledning! De finna der hwad de

förgäfwes söka hos sig själfwa och sina likar. Han är den, som behåller och bewarar i en rätt tro och leder oss på sifstene till ära. Guds kärlek har först då wunnit sitt systemål med oss, när anden funnit oss kämpande på wägen och, såsom en barmhertig Samarit, upptagit oss i sin wård, förbundit våra sår och ingjutit sin hugswalelses olja och win deri. Gån I deremot, I lifwets wandringmän, ofunnige om Guds andas kraft och lifgiltige för hans werksamhet, så att I icke ens weten, om någon Helige Ande är till, så är detta ett tecken att den himmelska kärleken icke blifwit fullbordad på eder själ och att försoningens blod flutit förgäfwes. Åh, skyn den att taga det erbjudna goda till eder! Dagarna skyn da i stupande fart till sitt mål och en förspild nådetid ersättes icke af all wärldens herrlighet. Hören de ömma ljuden från försoningens evangelium: hwilken som tror på Jesum, han warder icke dömd, men hwilken som icke tror, han är redo dömd, efter det han icke trodde i Guds enda sons namn! Weten från denna dag, att det är Guds ande allena, som kan gifwa eder denna tro, och att I hwarken genom edert eget förnuft eller eder egen naturliga wiljas kraft kunnen komma till Jesum. Naturen skapar endast den blinda och döda tron, men nåden den sanno och lefwande. Och wiljen I weta, om det är den inbillade eller werkliga tron I egen, om den är menniskonaturens tillkonstlade werk, eller andens sköna och fullkomliga skapelse, så undersöken eder tros beskaffenhet, dess uppkomst och dess werknigar. Är den blott en tom minneskunskap om Jesu frälsarenamn, ett blott läpparnas eftersägande af hwad andra sagt, utan inwerken på hjerta och lefwerne, då är den blott en död bokstaf, som waggas allt djupare ned i andelig dödsdöwala. Är den åter en med glädje omfattad kännedom om Jesu person och werk, hwarmed ett fullkomligt förtroende och bifall är förenadt till allt det som ordet om försonaren innehåller och framför allt en lefwande förtrostan till Christum, så att hwarken nöd eller död, synd eller helswete kan skrämma den trogna själen bort ifrån dess herre och frälsare, då är tron af rätta slaget, skänkt af den

rätta handen, ett nådens verk, som ingen konstlad andakt efter-
apar. Den, som med en sådan sinnesförfattning tror på Je-
sum, han skall icke förgås utan få ewinnerligt lif. Han står
på det rätta hälleberget och han är redan här i besittning af
ewinnerligt lif; ty tron är ett införande på det område, der ewi-
ga skatter ligga förvarade, der Jesus sjelf är lefwande och upp-
stående, och när döden kommer, så gör han ingen annan för-
ändring än den, att besittningen blir tryggare och de, som
wille hindra oss derifrån och wända vårt öga åt annat håll,
wika för alltid undan.

Så hafwe wi då sett försoningens hemlighet och hurudan
den treenige Gudens kärlek är i afseende på vår frälsning och
salighet. Enkel är denna lära och skönt klinga de orden från
salighetens land: så älskade Gud werlden, att han utgaf sin
ende son, på det att hwar och en, som tror på honom, icke
skall förgås, utan få ewinnerligt lif. Men kött och blod har
den icke uppenbarat; förnuftet med sina wißdomsskatter mäktade
icke frambringa denna klenod, så outhärlig den än är för vår
själ i lifwet och i döden. Skola de gyllene bokstäfverna stå
tydliga och trösterika för vår syn, så måste ljuset ofwanester
stråla öfwer dem. O, må des ljusström aldrig förminska! Må
bönera och ångerropen ifrån syndens dal nedkalla des wågor,
att de oupphörligt nedflyta! Bedjen, att ljuset, som i eder är,
icke warder mörker! Eder högsta och behöfligste kunskap är att
känna Jesum Christum och honom korsfäst. Med den gån
J trygge genom tidens stormar och mot dödens natt; men utan
den finner själen ingen ro, sökte hon den och öfwer alla werl-
dens gränser och bland werldens alla gåfvor. Tagen denna
kunskap med eder till edra möder, bekymmer och strider i tiden,
och J skolen wälsigna den stund J på allwar togen den emot.
J skolen finna, att der tron är, der är ljus och frid, der är
kraft och frimodighet, hurhelsi edra öden blifwa. Tänken på
de tusende sinom tusende, som lefwat förnöjda och dött saliga i
och genom det fröjdefulla ordet: så älskade Gud werlden, att

han utgaf sin ende son! Älsken eder är löftet gifvet och edrom barnom och allom dem, som fjerran äro, hwilka Herren wår Gud hårtill kallandes warder. Skulle icke den outgrundeliga kärleken i Guds hjerta och den nådesanstalt han widtagit beweka eder till genkärlek och tacksamhet? Kunnen I gå känslolöse för de tålsamhets- och långmodighets rikedomar, som mana till bättring och helgelse? Ei, Herren will draga eder från tvång till frihet, från förderf till rättfärdighet, från jemmerdalen till det land, der alla tårar astorkas af edra ögon, der ingen död, icke heller gråt, icke heller rop, icke heller wårk warder mer. Gatten med glädje den hand Herren räcker eder och följen med tålmod och ståndaktighet hans andas kallelse! Vägen skall lättas allt mer och I skolen förnimma, att dem, som älska Gud och skänka honom sitt hjerta, tjena all ting till det bästa. Släppen synden och syndawanorna! De bädda endast ett dödsläger af samwetsqual och en afgrund af ewiga plågor åt sina tjenare. Släppen werldskärleken och fåfängan! De spara intet åt eder i dödsstunden. De afsläda eder allt, när I bäst behöfwen skydd och hjälp. Släppen egenrättfärdigheten och sjelfförtrostan! De framträda till slut såsom arma Jobshugswalare, de der mer oroa än lugna. Släppen allt hwad den blinda och fåkunniga werlden tröstar sig med, för att lyfna till försoningsordet från himmelen och wandra i försonarens spår till edert rätta hem och edert tillbudna barnarfs! Blifwe detta eder föresats och edert hjertas swar på den förnyade erinran I i dag hafwen hört om Guds kärlek i Christo Jesu!

Kort är lifwet och både våra högtider och våra arbetsdagar äro snart förrunna. När skole wi begynna älska Gud, såsom han älskat oss? Skole wi dröja dermed till werldskärleken upptagit all vår kraft och uppslukat all vår tid? Nej — såsom vårens fläkt genomströmmar naturen och en blidare sol uppvärmer des bröst och kläder den åter i ungdomlig skrud, så må oss andens upplifwande kraft genomtränga vår själ, att den pryder sig till lambsens brud och med kärlekens friska roser

går den himmelska brudgummen emot, att det icke blott må heta: så älskade Gud werlden, att han utgaf sin ende son, utan od: så älskade wi Gud, att wi utgåfwo oss sjelfwa till ett offer åt honom! Då skall den bön, hwarmed wi klappe på himmelens port i dödens stund: Herre, låt upp för oss! icke blifwa en vägrad och fruktlös bön. Herren skall minnas vår kärlek, vår tro, vår ständaktighet. Han skall icke låta oss föras, utan få ewinnerligt lif. Amen.

Andra Söndagen efter Trefaldighetsdag.

Förstode du Guds gåfwa och ho den är, som säger till dig: gif mig dricka, då beddes du af honom och han gåfwe dig lefwande watten.

Då Jesus, trött af wägen, satte sig ned wid Jacobs brunn i Samaritanska staden Sichar, kom en qwinna att hemta watten, till hwilken han sade: gif mig dricka! Qwinnan förundrade sig öfwer denna nedlåtenhet hos en man, som tillhörde det stolta Judafolket, och besvarade hans begäran med de orden: huru begär du, som är den jude, dricka af mig, som är en Samaritansk qwinna? Ty Judarna hafwa ingen handel med de Samariter. Då sade Jesus, för att gifwa henne en aning om hwem han war och skingra de fördomar, som herrskade hos henne, såsom i hela landet: förstode du Guds gåfwa och ho den är, som säger till dig: gif mig dricka, då beddes du af honom och han gåfwe dig lefwande watten. Berättelsen läses i Joh. Ev. 4 kap. Jesus, den af himmelen utsände läraren, frågade icke efter, om han talade inför få eller många. Så dyrbar stod en menniskosjäl för hans ögon, att han äfwen inför en enda åhörare, såsom här, sparde ingen möda att framlägga Guds rikets hemlighet och sprida sanningens ljus der det war natt. Denna enda war för honom en hel församling och han upphörde icke att tala, förrän det dagades i den förmörkade själen och wäckseln war gifwen till andelig omtänka. Nu, såsom ofta, inledde han samtalet om det högsta och wigtigaste med liknelser, tagna från det synliga och närmast för handen warande. Brunnan och wattnet, som han hade framför sig, war den utgångspunkt och den enkla bild, hwaraf han be-

betjente sig, för att komma till sin rätta predikotext. Lifsom watten war ett onundgängligt och dagligt behof i lekamligt hänseende, så hade också, wille han säga, själen, det ewiga hos människan, sitt gifna behof af ewiga brunnar med lifsens watten till svalka och wedergwickselse. Såsom fadren Jacob hade öppnat en djup brunn i förra hänseendet, så wore i det sednare en icke mindre djup och rik brunn öppnad af den himmelske fadren sjelf, till hwilken hans barn på jorden i alla tider och från alla orter skulle få wända sig och blifwa uppfreskade. Detta war en Guds gåfwa, som stod främst bland Guds öfriga gåfwor och ensam war tillräcklig att mäta sig med dem alla. Guds wilja och råd om vår salighet och sonens sändning i werlden, att fullborda det kärleksfulla fadersbeslutet, war gåfwan och brunnen. Utom den äro alla andra tillflykter människan uppsöker, att hemta styrka och frid för sin själ, usla brunnar de der intet watten gifwa. Gör ögonblick, men icke för ewigheten, tillfredsställa de andens trängtande begär och brännande törst. Olyckan är blott den, att så få inse wärdet och wälsignelsen af den stora, alla andra öfwerwägende och ersättande tillflykten, hwilket Jesus sjelf beklagar och antyder, då han utbrister: förstode du Guds gåfwa och ho den är, som säger till dig: gif mig dricka, då beddes du af honom och han gåfwe dig lefwande watten. Försoningen och försonaren äro de angelägnaste föremålen för vår kunskap. Ju djupare wi läse och känna dem, desto lyckligare äro wi, desto mindre bedragas wi af det, som bländar och förwillar. Och då först är Jesus känd, såsom han bör kännas, när han framstår för vårt öga såsom gifwaren af det högsta och herrligaste i himmel och på jord, när wi se upp till honom såsom den der allena förmår leda den himmelska kärlekens rika strömmar ned till oss och wi med längtansfull bön säga till honom: Herre! gif mig det watten, att jag icke törstar! Förunderlig är också hans omsorg och wård om den försmäktande själen. Blott hon kommer så långt, att hon beder; äfwen om hon icke bestämdt kan uttala och beskrifwa hwad hon efterlängtar och behöfwer, så tager han dock alltid

till bönhörelse och svar af det lefwande watten och släcker hennes törst wid den källa, som flödar af lif och salighet; ty han säger ju sjelf: då beddes du af honom och han gafswe dig lefwande watten. Således är ett uppriktigt anropande och förtroende till honom detsamma som gåswns omedelbara nedflyttning till oss. Ty han och salighetens gäswn äro oskiljaktiga. Der han står, der står också den stora nattwarden. Der han är, der är också den tillredda nådesmåltiden, som öfwerträffar all jordisk fröjd och lycka. Der han går, der uppvälla salighetens rika källor i hwarje fjät, och iugen, som uppsökt honom med trofast bön, ångrade att han öfwergefwit all ting, för att följa honom. Blott den är beklagansvärd, som uteblifwer och icke kommer, då Herren ropar: den der törstar, han komme, och den der will, han tage lifsens watten för intet! Wi höre honom i dag förnya sitt kärleksfulla kallelserop: Kommer, ty all ting är nu redo! Den stora Guds gäswn framställes här under lifnelsen af en stor nattward, till hwilken gäster kallas från alla orter, fattiga och krymplingar, halta och blinda icke uteslutna. Gwarsföre så många uteblifwa, då kallelsen ljuder, kan icke härleda sig från annat än okunnighet om hwad som erbjudes och missförstånd om det högsta goda. Ursäkterna och hindren skulle blifwa till intet, om enhwar förstode Guds gäswn och wiste hwad war frid tillhörer. Då skulle den ene med den andra, glad och tacksam, skynda fram, när Herren kallar, och säga: det är min wäns röst; si, han kommer! Måtte du här, o Gud, finna någon, som så beswarar ditt budskap och som, nöjd att försaka det werldsliga, kastar sig i dina armar med barnalit och beder med en efter din nådedrifedom törstande själ sin barnabön! Gader war, m. m.

Evang. Luc. 14: 16—24.

Till fortsättning af hwad redan framställt är och med anledning af dagens evangelium skole wi betrakta:

Guru okunnigheten om hwad Guds nådesanbud innehåller förhindrar nådens annammande. -

Då jag här talar om Guds nådesanbud och om okunnigheten, som förhindrar dess annammande, så kan det icke egentligen blifwa fråga om de wälgerningar och den nåd Herren tillbjuder oss i sin försyn och sin dagliga fadersvård öfver vårt lefamliga lif. Ty de wälgerningarna och den nåden dröjer ingen att tillägna sig. Mer än wäl höres menniskan känna sitt behof af dem, och aldrig fattas henne insigten om deras oumbärlighet. Till deras emottagande inställer man sig talrikt och några ursäkter förekomma icke, när det gäller dem. Vi kunna således lemna å sido den nåd, som tillhör första artikeln i vår troshälsannelse, ehuru stor och beundransvärd äfwen den är, och hufwudsakligen fästa oss wid den nåd Herren will bewisa vår själ, för att frälssa, rena och lyckliggöra den. Det är denna nåd, som mötes med ursäkter och lifgiltighet; som, ehuru högsta ämnet för englars och förklarade andars lässånger inför Guds thron, skattas ringa på jorden och försakas för ting af underordnad betydelse.

1.

Öfverfärande möter oss dagens text, (der det är fråga om denna nåd,) med de orden: de begynte allesammans ursaka sig. Gud erbjuder försoningens goda, men okunnigheten fäster sig wid jordagods och värderar dem högre. Den skönaste tanke, som blifwit tänkt i himmelen, är försoning, den förtappade själens återförening med Gud. Det är den himmelska kärlekens krona och fulländning, och det finns ingen ting, som kan sättas i bredd med den. Dersöre finner Paulus inga ord nog lämpliga och omfattande, för att uttrycka den, utan sjunker af wördnad och häpenhet ned för den djupa kärleksbrunnen och säger: Gudi ware tack för sin osägeliga gåfwa! Okunnigheten tackar annorlunda. Jag hafwer köpt ett jordagods, och jag måste gå ut och bese det, jag beder, gör min ursäkt. Att hafwa en i Jesu blod frälst och förwarad själ, att hafwa ett jorda-

gods i himmelen, köpt icke med silfver eller guld, ty all werldens herrlighet och rikedomar kunna icke inlösa det, utan med Guds sons lidande och död, att slippa sucka under förbannelsens tyngd och från att wara en flykting på jorden, en frömling för Gud och ett straffvärdt föremål, hwaheldst man hwilar eller går, blifwa räknad för Guds barn, att få taga den gåfwan i sin hand, som aldrig förlorar sin glans och sitt värde, hurhelt de jordiska dyrbarheterna fliga och falla, att få heta rättfärdiggjord, icke der lasten rycker till sig rättfärdighetens skrud och förblindar tusende ögon, utan der Gud sjelf har sin thron och allt är heligt, rent och obesmittadt, det skulle tilbaksättas för jordagods i tiden och förlora på jemförelsen! - Nej, smörj de dårars ögon med din ögonsalfwa, o Gud, att de må förstå hwad de skola alka högt och ringa! Ännu gå här werldstrålar, som tro att skatterna ligga i jorden, hwilka skola ersätta allt och lyckliggöra dem. Om ock ofunnigheten icke går så långt, att de äro obekante med försoningsnådens gåfwa ända till namnet, hafwa de likwäl icke förstått dess egentliga värde och funnit deri, hwad du wille att de skulle finna, nemligen sin högsta glädje och sin högsta skatt. Om de ock till utseendet tyckas wörda och icke öppet förakta den, röjer sig dock deras lifgiltighet på mångfaldigt sätt. - Gäller det walet emellan att åskåda den sköna Herrans gudstjenst och att bese ett förwärfwad jordagods, en förgänglig besittning, huru många ursäkter göra de icke, för att undkomma det förra och fullborda det sednare! Till andaktssjulla betraktelser öfwer Guds kärlek i Christo hafwa de omöjligen tid. De skulle wäl wilja, säga de, men omständigheterna förbjuda det. Nej, omständigheterna lida oskyldigt. Det är ofunnigheten och dess naturliga foster, owilljan, som förbjuda det. Förstode de Guds gåfwa och hade de en gång rätt fått syn på Christi kors och smakat det goda Guds ord, som talar om den kärlek, som der blifwit nedlagd, de skulle icke låta åkrar eller ängar, gods eller egodelar beröfwa sig en enda timma, då de kunde få hugna sitt öga och sitt hjerta med denna syn. De skulle säga af själen innersta till sin herre och fräl-

sare: det hus jag sällast altar, der man ditt ord betraktar; en dag i dina gårdar är bättre än eljest tusende. De skulle icke låta den himmelska kärleken gång efter gång ropa förgäfwes: Kommer, ty all ting är nu redo! Må derföre Guds ande komma med sannings fackla och upplysa dem om hwar försonaren med sin rättfärdighet och sin död förwärfwat, på det att det förgängliga icke må taga företräde framför det oförgängliga, eller en jordtorfwa framför Guds rike!

2.

Gud erbjuder helgelsenådens goda, men ofunnigheten anser jordiska omsorger mer lönande, och försakar det förra. Och den andra sader, heter det i vår text: jag hafwer köpt fem par ovar, jag måste gå bort och försöka dem, jag beder dig, gör min ursåkt. Helgelsenåden är ett Guds verk inom oss och omfattar alla våra andeliga krafter utveckling. Genom den allena kunna vi återställas till Guds beläte och lyftas ur det medfödda förderfwet och den andeliga döden till lif och verksamhet för vår rätta bestämmeelse. Anslitas icke denna nåd, så är vår lefnadsdag förspild och skaparens ändamål har gått förloradt. Förstode människan denna Guds gåfwa, så hölle hon dagligen sitt hjerta öppet derför och både ständigt derom, att Gud icke måtte taga den helige ande ifrån henne. Ty skall förståndet komma till någon upplysning, wiljan till någon lifstämning med Guds wilja och wandeln till någon ostrafflighet inför Gud, så finns ingen annan väg att taga, än den, som Guds ande anvisar och leder oss uppå. Något stort och för menskligheten ärofullt har hwarken blifwit tänkt, taladt eller gjordt på någon annan väg, än denna. I afseende på försoningsnåden har människan att betrakta ett gudomligt verk utom sig och stödja sig derintill med tro och förtröstan. Men i afseende på helgelsenåden skall hon sjelf gå med och deltaga i det gudomliga verket. Hon skall låta föra sig steg för steg till allt högre fullkomning, och när hon der vill fråga efter Guds dråpeliga verk, så skall hon rikta blick på sig sjelf och de

förändringar hon undergått. Men fastän hennes egna omsorger och trägna arbete här tagas i anspråk, skall hon dock icke gifwa sig sjelf utan Gudi äran för allt; ty han är den, som verkar i oss både wilja och gerning efter sitt goda behag. Han är kraften i vår kraft och lifwet i vår werksamhet. Det war en stor, en ousäglig kärlek, när Gud i Christo närmade sig till jorden och lät den enfödde sonen blöda på ett kors inför människors ögon; men det är en icke mindre stor och ousäglig kärlek, när han genom sin anda närmar sig till vårt hjerta, klappar derpå, stiger in deri och håller en stor nattward. Det är denna ära, som icke alla fatta och besinna. Att hafwa Gud i sitt hjerta och se hans löfdesord uppfyllt på sin egen swaga och owärdiga warelse: jag skall komma och blifwa boende när dig, är höjden af mensklig storhet och lycka; och hwilka omsorger hafwa wäl en skönare lön, än de, som sammanföra Gud och människan på detta sätt? Men ofunnigheten dröjer wid lägre, jordiska omsorger, och förstår icke den stora Guds gåfwan. Dataliga människor arbeta oförtrutet och dagligen från morgonen till aftonen, men deras omsorger gå icke ut på annat, än att bädda sin själ allt djupare ned i slostet och gräfwä ned sin kraft i hwad som i dag står och i morgon faller. I stället för att sammanfläta sina omsorger och bemödanden med en osynlig kraft, som är högre än de sjelfwa, och hwilket är enda wilkoret för allt stigande, hålla de sig uteslutande och med förkärlek till hwad som är lägre än de sjelfwa. De afmålas trängande af Jesus i den man, som försakade nådeskallelsen, för att i stället försöka oxarna. Ja, förwändheten i menskligt omdöme kan verkligen gå så långt, att det räknas för en större ära att hafwa wård om ofskälige djur och umgås med dem, än hafwa wård om människosjälur och umgås med det högsta och heligaste i himmel och på jord. Att det då fattas en lyftning i tänkesättet, att ett djupt ofunnighetsmörker då är för handen, faller af sig sjelft. Vi böre derföre noga ransaka oss sjelfwa och undersöka hwad det är som eger vårt hjerta, noga tillse att wi icke förlöre Guds rike ur vår sträfwan och förblindas af det närwa-

rande och synliga, som aldrig får tagas till ändamål, utan tjena till medel blott för vår tillväxt i nåden. Se wi att något af det timliga, som blifwit vår pligt eller lott, fördröjer vår tillväxt i nåden och hindrar vår oafbrutna framgång till Gud, så må det bortkastas såsom onyttigt och förderfsligt. Ty ingen ting förtjenar att heta lönande, dyrbart eller wälsignelserikt, som icke warder wälsignadt erwinerliga. Hvad själen winner, det allena är winning för ewigheten. Det är dock klart, att timliga omsorger icke helt och hållet få uteblifwa. Den sanna chriſtendomen uppammar icke lättingar, utan ordnar blott människans sträfwanden, så att hon främst af allt söker Guds rike och hans rättfärdighet och låter ingen ting taga företrädet framför detta. Stundom händer, att när de himmelska nådesaubuden klarnat för en människas blick och hon, efter en långvarig dwala, uppvaknat till andeligt bekymmer och blifwit härudd af ewangelii ljuswa kallelser, hon knappt will widröra det jordiska eller egna någon den minsta tid deråt. Detta är också en irring; lifwäl mindre farlig än den föregående. Ty det är alltid bättre att wara lifgiltig för det jordiska, än för det himmelska. Den har sin grund deri, att den som första gången smakar och ser huru ljuslig Herren är, bäsvar, i medwetandet att hafwa kommit sent, att han af nådens rikedomar icke skall hinna få nog och tror derjemte, att det är de jordiska tingen och icke hans jordiska sinne som så länge tillbakahållit honom från det högsta och bästa. Därföre denna framträdande skygghet för allt werldsligt på en gång. Men möjliga öfwerdrifter i denna del bringas dock snart i ordning och förtjena långt mindre bekymmer, än den djupa tanflöshet och ofunnighets fömn, hwari tusende ligga. O, att de wakenade en gång och säge hwad de förspilla, på det de måtte weta hwad salighet som ligger i hwart och ett af de stegen: kallelsen, wäckelsen, omvändelsen, nya födelsen, rättfärdiggörelsen, förnyelsen, helgelsen; steg, som utmärka Guds andas väg med oss och kallas salighetens ordning, en ordning den ingen kan gå på sidan om, som will sluta i himmelen och ställas på Guds högra sida i domen!

3.

Gud erbjuder den andeliga fridens och den slutliga lycksalighetens goda, men ofunnigheten råknar lifwets flyktiga lust och nöjen dyrbarare och förspiller det förre. Den tredje sade: jag hafwer tagit mig hustru och derföre kan jag icke komma. Här göres ingen ursäkt. Här lades så stor wigt på en jordiskt förbindelse och en deraf härledd lycka, att det ansågs snart sagdt orätt af den stora nattwardens herre att ens göra sig påmint. Ja, det är icke sällsynt än i dag, att en alshvarlig gudsfruktan och uppmärksamheten på hwad Gud tillhör betraktas såsom störande för en verklig sällhet. Eller studsar icke mången tillbaka förfärad, om han får höra, att i en huslig krets en maka, ett barn eller en tjenare waknat till lifligare omtänka för sin salighets sak? Stämnes det icke såsom något ondt hade inträffat? Men det warder glädje i himmelen och för Guds englar, om något sådant sker. Äfwen wi skulle allmänt glädjas, om wi förstode de wälgörande följderna deraf. Werldens barn föreställa sig så gerna och lätt, att jordiskt glädje är ett afslutadt helt för sig och att ingen ting fattas i dess fulländning; aldraminst tänka de på att det, som fattas, bör komma ofwanefter. Nu finns det dock en frid, som werlden icke gifwer. Den friden har Jesus burit ned till oss af himmelen och genom sin anda erbjuder han den åt hwarje hjerta. Det är en frid, som icke beror af huru ymnig tillgången är på egodelar, eller wänner, eller nöjen, eller hedersbevisningar, eller helsodagar, eller lyckade företag och sådant mer. Den uppwyxer på en waraktigare och högre grund, nemligen på den fasta Guds grund, som blifwer ståndande och hafwer detta insegel: Herren känner sina. Den, som söker och undfår denna frid, känner sig lycklig i sjelfwa olyckan och rik i armodet; ty i föreningen med sin herre och frälsare har han ett dagligt gästabud och den glädjen är införd i hans hydda, som icke flyr med skatter och wänner, utan förblifwer såsom gifwaren lofwat: ingen skall taga eder glädje ifrån eder. Det är förunderligt att denna frid icke allmännare eftersträfwas, än som sker, i en

werld, der allt är underkastadt förwandlingar och omfistten, der död och förgängelse, sjukdom och sorger, pröfningar och lidanden ständigt påminna om sin öfvermakt och besegra alla motstånd. Kände wi bättre hwad som hörer till denna frid och hur dyrbar den gåfwan är, i jemförelse med werldens håfwor; dröjde wi uppmärksammare wid det lugn och den frimodighet, som Herrans trogna före oss ådagalagt och gjorde wi oss oftare den frågan: hwarföre woro de så starka och ståndaktiga? hwarföre sjöng David den förunderliga sången: när du förnedrar mig, gör du mig stor? hwarföre blef Daniel oskladad i lejonkulan och höjde tacksamma lässånger till Herran äfwen der? hwarföre stod Stefamus inför sina förföljare med en klarhet i sitt anlete, såsom hade det varit en engels ansigte? hwarföre bekymrade sig Paulus så föga om fängelsernas mörker och bojornas tyngd, såsom hade de intet att betyda? wi skulle då lyfna begärligare, när Jesus nalkas och säger: friden låter jag eder; wi skulle säga till werldens lust och nöjen: haf bort dina wisors buller; wi wilje komma till Herran igen och förblifwa i hans umgängelse.

Allt hwad jorden gläder oss med har en tidig gräns, men när Jesus kommer med sin frid, så kommer han för att ewigt lyckliggöra, och hwad han först gifwer är endast en försmak af hwad han sist gifwer. Desså afmålar han icke den frid, han här i tiden erbjuder, med några lysande och hänryckande färger, utan säger blott: min frid gifwer jag eder. De herrliga benämningarna förwarar han åt de föremål och fröjder, som nalkas wid tidens slut och den salighet, som på hans trogna då uppenbaras skall. Hans frid här är betingad af strid och oskiljaktig från mödan. Den är såsom en smal strömfåra, hwilken kröker sig fram bland stora naturhinder och af berg och branter twingas till tusende omvägar; men den dolda strömfåran widgar sig slutligen till haf; berg och branter jemnas och hinder finnas icke mera till. Hwarheldst ögat skådar, strömmar den wida elfwen, klar som kristall, och dess källa är Guds stol och lambsens, för alltid afslöjad och allom uppenbar. Det herrli-

gafte menniskospråk kan låna och att beteckna den andeliga fridens öfvergång till salighet har Jesus använt; och likväl finner han de bildes fattiga och säger: hvad intet öga sett och intet öra hört och i ingen menniskas hjerta uppstigit är, det hafwer Gud beredt dem, som honom älska. Till sin frid, såsom början, och till sin salighet, såsom slut, utsänder han ständigt sina tjenare och kallare: Kommer, ty all ting är nu redo! Borden blifwa aldrig fullsatta, ty Guds kärlek är utan gräns. Äfwen om krymplingar och fattiga, halta och blinda få plats, är det dock alltid rum öfver wid den stora nattvarden Gud tillreder. Verldens bord dukas icke på detta sätt. Medan många frodsa, skälfer nöden och fattigdomen utomkring och tusende klaga: gator och gränder äro mitt bord och min bädd. Klagen således icke, I menniskor, att Gud förskjuter eller föraktar, såsom werlden! Klagen blott öfver eder okunnighet, som icke ser och hör hwartill Herren bjuder och nödgär eder. Klagen öfver att I alltför länge trott på werldens fröjder och wäntat på dem, såsom edert högsta goda. Anen I icke redan, att I wänten förgäwes på hvad som tillfredsställer andens behof, om I icke lyften håg och sinne upp från werlden och dess lusta? Kännen I icke en förunderlig saknad, när I öfverskåden edra glädjedagar och tänken på deras usla skörd? En jungfru förgåter dock icke sin Frans, eller en brud sin hedersgåfwa, men mitt folk förgåter mig erwinerliga, klagar Herren. Träder icke wid denna klagan minnet upp af din ungdomstid, dyrtien, och den sköna frans, som slätades af dina löften och tårar wid din herras bord? Är du icke färdig att kasta dina öfriga prydnader bort, för att återtaga den? Du hette lambsens brud och din hedersgåfwa war din frälsares kärlek och hans snöhvita rättfärdighets drägt? Görstod du icke Guds gåfwa, och will du icke nu börda din rättighet tillbaka, gällde det än blodstårar och den kännbaraste uppoffring? Tänk derpå, innan det heter: ingen af dem, som budne woro, skall smaka min nattward! Om jag hade englars och menniskors tungor, kunde jag dock icke beskrifwa kärleken, och de gåf-

wor, som Gud ännu tillbjuder dig. Men att han älskar war-
 mare och gifwer annorlunda än werlden, det bör du hafwa
 förstått. Swärf dertfore ursäkterna, som din senhjertanhet att
 tro och ditt obotsfärdiga sinne wilja förestafwa dig. Uttalade i
 en lätt sinnig flund kunna de lätt tillsluta salighetens dörr och
 uteslänga dig för ewigt från Guds nådes rikedomar. Tag i
 stället hus och hem, hustru och barn med dig till Herran och
 låt dem icke hindra, utan följa dig, när han kallar. Allt kan
 blifwa dig en väg och ett sällskap till Guds rike, blott du sjelf
 på alls war vill dit. Din fattigdom och din rikedom, din med-
 gång och din motgång, din möda och din glädje kunna hwar
 för sig blifwa wägwisare till den stora nattwarden, om du rätt
 förstår din kallelse och den, som kallar. Ingen jordisk lott är
 sådan, att den stänger vägen till Guds rike, så framt wi icke
 sjelfmant tillslute öga och hjerta för den kallande nåden och
 heldre wälje tidens snöda lust, än ewighetens skatter till war
 sträfwan och vårt mål. Tanförlighet och ofunnighet taga sken
 för werklighet, men skingre sig deösa dimmor bland Christi be-
 kännare, som blifwit lärde till himmelriket och fått anwiesning
 på Guds arfwedelsberg! Samle sig i dag för war högkomst
 alla de wäckelser och maningar, dem kärlekens Gud tillsändt oss
 under flydda dagars lopp, och må den förnyade inbjudning till
 Guds rike, som vårt evangelium i dag innehåller, kraftigt in-
 verka på war själ, att wi göra oss redo, liksom all ting är
 redo ifrån Guds sida. Ingen blindhet är wädligare, än den,
 som icke ser Gud och hans nådeswink. Bedjem dertfore för
 hwarannan, att ingen må förfela lifwets ändamål och heta för-
 gäfwes kallad! Upplyse den ene den andra om vägen, som
 Herren oss förelagt, och påminnom oss, medan det heter i dag,
 den omsorg han burit och bär för war frälsning och salighet!
 Slutten eder, I äldre och yngre, I föräldrar och barn, tillsam-
 mans i ett heligt förbund att intaga det salighetens land, som
 ligger bortom mödornas öken! Stigen ofta upp på andaktens
 höjder och bönens förklaringsberg, att I, såsom Moses från
 Mebo, mågen kasta i förwäg en blick på det utlofwade landet

och uppmuntras i eder sträfvan att hinna fram. Gud skall jaga hindren bort, som fördröja edra steg. Ty de förmå icke binda en själ, som beder, wid stoftet och flården. Bönen sönderfliter alla snaror, dem werlden och dess lusta lägger i vår väg, och säkrast kommer den fram till den stora nattwarden, den ewiga nådesmåltiden, som ifrigast beder och trognast wakar.

Derföre bed och waka, christen, sedan du waknat ur din okunnighets sömn och förstått din Herras kallelse! Gläd dig att när du lemnar denna tempelandaft du får säga till dig sjelf: äfwen jag är bjuden till Guds rike och hans kärlek har beredt rum äfwen för mig. Om du ännu en sabbat skall få höra den ljuswa kallelsen, är dig obekant. Dina dagar fly bort såsom en flugga och du wet icke när den sista timman flår. Gör dig redo att blifwa Herrans gäst, medan hans barmhertiga öga ännu söker dig. Snart skall hans budskap ila förbi din graf och nya slägter blifwa hans kallelses föremål. Tag den tiden i akt, i hwilken du sökt warder, att du icke en dag må söka Gud förgäfwes! Amen.

Tredje Söndagen efter Trefaldighetsdag;

(iemte Tal till nattwardsungdomen.)

Såsom en brudgum gläder sig öfwer bruden, så skall också din Gud fröjda sig öfwer dig. I profeten Esaiä 62 kap. 5 vers förekomma dessa ord, såsom uttryck af det välbehag och den glädje, som skänktes Guds faderliga hjerta öfwer Zions rättfärdighet och herrlighet. Den skönaste bild, menniskospråk eger, är här lånad att beteckna hwad känsla och kärlek som råder i himmelen. Och hwilken ljus tanke är det icke, att Herren icke är lifgiltig för den låga, syndiga jord, wi bebo, utan fröjdar sig, såsom en brudgum fröjdar sig öfwer bruden, när någon af jordens invånare vaknar upp ur synden och begynner bära frukt i rättfärdighet! Den högtbesutne i himmelen tager så nära del i hwad oss rör, att det är som rörde det honom själf, som skulle han, oaktadt sin oändliga salighet och makt, göra en ny winning hwar gång någon af oss vinner något för sin själ och förkofrar sig i det sanna goda. Den tanken böre wi också aldrig öfvergifwa, att Gud skådar ned på menniskors barn med deltagande, med bedröfwelse när de arbeta på sin olycka, med glädje då de söka sin wälfärd och sin själs frälsning. Ty deraf kommer all medlöshet och allt öfvermod i werlden, att man tänker sig Gud fjerran borta och förgäter den sanningen: Herren är när! Han är endast osynlig, men han både känner och står oss närmare, än någon jordisk warelse. Han gläder sig, när det går oss wäl; han bedröfwas, när det går oss illa. Huru orätt gör du således icke, o menniska, när du

tror, att du bedröfwar eller gläder endast dem du ser eller dem du eger i ditt synliga umgänge! Du wet, att du sjelf icke njuter glädjen i sitt fulla mått, om du är ensam derom och har ingen, som delar den med dig. Dersföre tänkte du, i dina bättre stunder, såsom barn: jag will gläda mina föräldrar med hwad som utgör min egen lycka, min flit, min lydnad, min werksamhet, min omtänka; upprext och skild från fadernehyddan tänkte du, och det war också en god tanke: jag will gläda dem, under hwilkas ögon jag werkar, min hufvader och hufvmoder, mina förmän och herrar, min konung och mitt fosterland. Men wet, att med allt detta, så ljusligt och wäl det än lyder, fattas det wiktigaste, om du icke tillika säger: "jag will gläda min Gud, min skapare och fader i himmelen; wäl hinner jag honom icke med mitt öga, men dock känner jag i djupet af mitt bröst, att han är min vän och wälgörare, att mina förbindelser till honom äro större än till någon dödlig, att han icke är känslolös för mitt wäl eller we, att han icke drager sig undan, när jag i nöden ropar till honom, utan warfunnar sig wid min smärta och min bön såsom öfwer ett första barn, att han är en fader öfwer allt hwad fader heter i himmelen och på jorden." Man behöfwer icke gå långt för att finna talande och talrika bewis på Guds kärleksrika närvaro. Man behöfwer icke mer än taga sin egen warelse och sina egna edens gång i betraktande, för att hafwa nog för den öfwerlygelsen, att Gud varit ibland wänner den närmaste, ibland wälgörare den huldaste och trognaste. Wår du tillbaka till din lefnadsmorgon, för att räkna hans nådebewis emot dig från början och intill nu, du skulle wara blind, om du icke såge spåren af hans huldhet och förhårdad, om du icke sjönke af wördnad ned och utropade: o, hwad är människan, att du så tänker på henne, och en människas son, att du låter dig wårda om honom! Långt ifrån att förkasta dig wid din första olydnad och dina första felsteg, gick han efter dig, såsom en herde efter det enda borttappade fåret, för att återföra dig till de frälsta's antal. Din otrohet förmådde icke göra hans trohet om intet, och hans för-

bund och löften blefvo oföränderliga, om och du förgätit och brutit dina. Allt uppmanar dig till tacksamhet och genfärlighet, och vi skole under fortsättningen af denna andaktsstund betänka, huru denna tacksamhet, en gång väckt i vårt bröst, bäst bewisas, och huru vi säkrast och förnämligast berede Gud glädje. Men först wilje vi luta oss intill hans bröst i bönen, anropande att han måtte se ned till oss nu med samma barmhertighet och nåd, som han en gång såg ned till oss, då han sade: låter barnen komma till mig och förmenar dem icke, ty sådana hörer himmelriket till. Tag oss alla upp såsom nådebarn i din famn, o Gud! wälsignande och bönhörande: Gader vår, m. m.

Evang. Luc. 15: 1—10.

Behöfwe wi wäl något kraftigare bewis på Guds faderliga hjertelag emot oss, fallne syndare, än det dagens evangelium framlägger? Är det icke nåd öfwer all nåd, när han icke allenast icke straffar och fördömer dem, som trolöst willet bort ifrån honom, utan och gläder sig när han återfinner de förtappade, liksom hade de warit hans trognaste wänner? Våtom oss nu i strålarna af hans klart framlyfande kärlek och outgrundliga barmhertighet beswara den frågan:

Hwarigenom berede wi Gud den största glädje?

1.

Hwarföre det är nödigt att upptaga en sådan fråga som denna till behjertande, kommer deraf, att de offer, som behaga werlden, äro så olika och motsatta dem, som behaga Gud och bereda hans hugnad. Dömde man af de förra till de sednare, så skulle man lätt förwilla sig till den tanken, att egenrättfärdighet, stora ord och lysande yttre gerningar wore Herranom det behagligaste offret, och att nedslagenhet och känsla af wanmakt skulle snarare skjuta oss längre bort, än närma oss till honom. Men så är det icke. De offer, som Gudi behaga, äro en

bedröfwad ande och ett förkroßadt hjerta. Wi berede honom derföre största glädjen, när wi

1) Ångerfulle stanne i vårt syndalopp och lyßne till hans återkallande herderöst. Så länge menniskan fäster sitt förtroende till egna krafter och nöjer sig med den rättfärdighet, som gäller inför werldens ögon, är hon, med allt hwad hon är och eger, intet annat än ett borttappadt får, ryckt ifrån hjorden, skildt ifrån herden, och hurhelt hon kan hafwa det i werlden och ehwad frösder hon der kan sprida omkring sig, ett forgeämne är hon likwäl i himmelen. På en menniskas lefnadsfält ligger ingen skörd, som hugnar Guds öga, utan den som är wattrnad af ångrens tårar. Det må nu wara litet eller mycket brutet, saknadskänslan af hjälp öfwanester må hafwa warat längre eller kortare, willowägen är i alla fall beträdd, och någon annan begynnelse till hugnad för Gud och Guds rike finnes icke till, än ångren, som är en sorg efter Guds sinne och åstadkommer bättring till salighet. Wigtigt blifwer öf således att weta hwad detta ord innebär, och icke blott weta, utan också i själ och hjerta erfara det. Ångren är att få syn på sig sjelf och att icke längre gå okunnig och liggligt om hwad man är och hwart man går. Den är icke en åtbörd, en suck, en tår, framkallad af öf sjelfwa, utan ett heligt widrörande af en helig hand, som gör att allt hwad wi stödde öf till faller likasom i spillror och wi hafwe intet å ena sidan, intet å den andra. Drat hörde en röst, som sade: du är fattig med all din rikedom, wärulös med alla dina stöd, fördömlig med dina bästa gerningar. Ögat såg en wäg stupande till undergång, mörk och ödslig, såsom hade solen för ewigt gått undan och skänkt sin sista stråle, endast för att säga hwart wägen bar. Denna wäg war din wandel och den stig du gått, förut höljd af sagert sken, och fanns der och hwar någon sorgens tår, så war den endast det timliga bekymrets, frukten af någon felslagen jordisk förhoppning. Rast och synd blifwa i ångrens stund hwad de werkligen äro, afskwärda skräckgestalter, hwilka hwarken förmildras deraf att de ligga på flere händer och bedrifwas af tusende andra,

icke heller deraf att de äro mer eller mindre gömda för mensklig blick eller fredade för menniskors tunger. Ångren tvingar till bön och innerlig längtan att få friden tillbaka och när den ångerfulle beder, så är det icke derföre att andra bedja, eller för det att någon yttre uppmaning gifves dertill. Han skulle nedfalla inför sin Gud och bedja om sina synders förlåtelse, äfwen om ingen enda deltog med honom, äfwen om hela werlden både honom glömma sin sorg och förakta sin oro. Med hans bön är förenadt det heligaste alfwat att undkomma all synd, både den hemliga och uppenbara, både den han gjort till wana och den endast tillfälligheten åstadkommit. En sådan ångerkänsla och en sådan sinnesstämning är ett glädjeämne för Gud. Och wiljen J, christne, gifwa honom ett bewis på att J icke ewigt förgätit hans godhet och trampat hans kärlek, så låten denna känsla få rum i edert bröst! Låten honom få säga till sina utkorade, dem han redan håller i sin trogna herdesam: glädjens med mig, ty jag hafwer funnit mitt får, som borttappadt war!

2.

Wi berede Gud den största glädjen, när wi 2:o) tröste på den försoningsnåd han i Christo beredt oss. Hos oss sjelfwa hafwe wi intet att stödsja oss intill, när syndasorgen intagit vårt hjerta; än mindre i werlden, som varit en af orsakerna till det tillstånd wi begråte. Icke ens hos Gud, såsom ett heligt och rättfärdigt wäsende, öfwer syndare wida upphöjdt, hafwe wi någon förtröstningsgrund. Blott i Jesu, som är satt till en nådastol och en tillflykt för beängstade själar, ege wi en förtröstning. Derföre kallas oss Jesus vår salighetsgrund. När wi, straffade af samwetets och lagens röst, nödgas säga: jag såg uppå jorden, si hon war tom och öde, och uppå himmelen, och si han war mörk, då ljusnar det allena wid Golgathas berg, hwarest korset står, hwarest synderna samlats för att afplanas, der det blodet flöt, som talar bättre än Abels och repar till himmelen om nåd. Har du någonsin dignat ned, christen, med en sann andakt wid detta

kors och der genombäskvats af salighetens känslor, så war det endast då, när ångren förde dig dit och Sinai ljungeldar brände på din själ. Ty ingen annan säger wid detta kors: här är mig godt att wara, än den som känt syndaskulden nedtrycka sig till jorden och utgjutit publikanens uppriktiga suck: Gud, misskunda dig öfwer mig, syndare!

War det nu ett under af Guds kärlek emot syndare, att han utgaf sin ende son, på det att hwar och en, som trodde på honom, icke skulle förgås, utan få erwinnerligt lif; war det en uppoffring, hwaröfwer himlarna och jorden fättas i förwåning och som endast kunde förklaras genom ett lika förundransvärdt ändamål, nemligen de förtappades frälöning, att Jesus utsändes i werlden och blef naglad wid ett kors, så förstå wi lätt, att ingen ting är Guds fadershjerter mera hugnande, än när hans affigt fullbordas, när han ser de syndbelastade begifwa sig till den törnekrönte och korsfäste, för att der finna ro till sina själar. När wi dertfore trösteliga framgå till nådestolen och fatta en sann tro på Jesum Christum, så är det en hugnad för Guds öga, och då älskar han oss med samma kärlek, hwarmed han älskade den enfödde sonen, då förgäter han hwad wi brutit och skänker oss barnaskapet i sin himmel åter, för vår tross skull, för det wi wördat den nådeanstalt han upprättat, för det wi stannat med vår oro just der han wille wi skulle stanna. Stammen då der, I af synden bortförde och af syndasorgen oroade! Det warder glädje i himmelen och inför Guds englar, när I sägen: Jesus är min vän den bästa; han är min sköld, mitt segerrika wärn och mitt beskydd. Ty det är på hans blodiga axlar Gud lägger de borttappade med glädje och förklarar dem för sina. Tröste wi på något annat, än försoningsnåden i Christo, wilje wi omedelbart framträda inför den rättfärdiges öga och lita på någon vår gerning eller något vårt eget lidande i tiden, sägande: se, huru jag kämpat och lidit för att blifwa dig wärdig! så stöter han oss tillbaka, såsom komma genom en orätt dörr in i färahuset. Han känner inga andra igen, än dem, som äro be-

stänkt med lambsens blod och genom tron blifwit inympade grenar i det sanna winträdets, Christus Jesus. Görsofen eder dersöre sjelfwe, christne, om I ären i trone, och hören i dag den förnyade erinran: utan tro är omöjligt tackas Gudi. Hafwen I ännu icke funnit trons skatt, så uppoffren allt hwad I hafwen, för att finna den kosteliga perlan. Hon är mer wärd än all werldens herrlighet och ersättes icke af krongakronor eller af jordiskt makt. Man är fattig så länge man saknar henne, men rik om man ock icke eger annat än henne. Ty med tron ege wi Guds kärlek. Med tron hafwe wi himmelen till vår arfwedel.

3.

Wi berede Gud den största glädjen när wi 3:o) följ den ledning han erbjuder oss genom sin anda och sitt ord. Först när ångren öfwer synden och tron på Jesum uppkommit i en menniskas hjerta, kan hon beträda den wäg, som Gudi behagar, och blifwa honom tackelig i sinne och wandel. Då ser hon först rätt klart huru förkastliga de äro alla de bewekelsegrunder till en dygdig wandel, som hemtas från egennytta, äregirigheten, eller fruktan för timlig skam och skada. Då först känner hon sig färdig att gifwa Gud hwad han begärt, nemligen sitt hjerta och sitt allt, till tacksamhet för den barmhertighet och nåd han låtit henne wedersaras. Då ser hon ock huru bedräglig all annan ledning är, än den, som gifwes henne af Guds anda i ordet. Då säger hon med wördnad: ditt ord, o Gud, är och skall blifwa lyktan för mina fötter och ljuset på alla mina vägar. Och den som så säger af innersta hjerta, honom skyndar Gud emot med kärlekens uträkta armar, liksom fadren skyndade emot den förlorade sonen. Hjelp och bistånd räddes den swage wandraren i hwarje fjät och hwarje fara, och hwad som förut war honom swårt, ja omöjligt, blifwer honom nu lätt och behagligt. Gud gläder sig öfwer en menniska, som kommit in på det fält, der hans ord är ledstjernan, emedan hon der allena kan hafwa någon framgång och verka för sitt och andras sanna bästa. Han såg, att de an-

deliga fienderna onpphörligen skulle råda och tillintetgöra alla hennes föresatser och försök till bättring och helgelse, derest han icke själf banade henne väg och försåge henne med kraft. Derföre kom han med sitt ord och sin anda, att wi i alla händelser skulle wara trygge och genom alla faror wandra oskadde fram till vårt rätta hem, de ewiga boningarna, och slutas för alltid till hans faderliga bröst. Emedan hans kärlek wille, att alla skola frälste warda, wille och hans faderswisshet, att wi alla skulle till sanningens funskap komma och, när wi fått ordet i våra händer, göra deraf allt det bruk, som lärer till själens gagn, söka tröst deraf, när sorgemolnen hopa sig öfwer vårt hufvud, mod och kraft, när wi känne oss ansatte af fördeswet inom oss och förförelsen utom oss, hopp och frid, när allt bleknar och förgås omkring oss och strider och bekymmer lemna oss ingen ro. Ack, huru omsorgsfullt har icke Herren omgärdat oss med sina stöd, när wi rätt tänke derpå! Icke kan en moder så tryggt bädda ned sitt barn som Herren omhuldat och på alla sidor wärnat oss med sitt ords trösterika sauningar. O, att wi wisste rätt värdera dem och alltid betänkte i hwilken afsigt de äro oss gifna; wi skulle då aldrig stå modlöse och försagde, hwarken wid timliga pröfningar eller syndens frestelser. Men huru många göra icke den gode gifwaren den sorgen, att de tillsluta sitt öga för ordets ljus och sitt hjerta för den anda, som i ordet talar och werkar! De betänka icke att när himlarne och jorden äro förgångne, så qwarstår Guds gåfwa, ordet af Guds mun, fast och oföränderligt. De wända sig bort ifrån sin bästa tillflykt och söka tröst der tröst icke finns. De tro mera på werlden, än på Gud, och så blifwer Guds kärlek på dem förspild och någon fadershugnad finner han icke i dem. Gån till eder själsiwa, chrisstine! Gafwen icke äfwen I varit ibland dem, som mera sett på werldens löften än Guds, mera sträfwat efter hennes gunst och wälbehag än efter Herrans? Wiljen I räknas ibland Guds förtrogne, så återtagen förtroendet till hans ord och låten hans anda upplysa edra steg och rena edra sträfwanden! Sen I icke, huru mycket syndigt och

fåfängligt blandat sig uti dem och huru väl G behöfven en himmelisk ledning och lyftning så väl för edra affigter och uppsåt som edert tal och edra gerningar? Huru mycket är det icke, som behöfver bortrensas af Guds anda i det dagliga lifvet! Liknar det icke, när det rätt betraktas, en åker full af ogräs! Den myckna orättrådigheten och lastbarheten, det ohyfsade talet och de gräsliga svordomarna på så många läppar, de vinningslystna beräkningarna på timliga förmåner, som, liksom jorden wore vårt allt och vårt hem, upptaga så många själ natt och dag, lögnen och listen, som smyga omkring såsom rofdjur att förstöra allt hvad frid och sällhet heter, glömskan af egna fel och det lifliga minnet af andras oförrätter, den stora lättheten i sjelfwa ålderdomen att falla för den minsta frestelse och förgäta den närbelägna grafven, de talrika offren, som swalg och dryckenskap bragt under sitt wälde och bortryckt från maka och barn, den öfverklagade opålitligheten i löften och begäret att blifwa bergd och skyld utan arbetsamhet och flit, huru kraftigt och omedersägligt vittnar icke allt detta, att mörkstens ande, men icke Guds ande fått insteg i hyddor och hjertan, att föraktet för Guds ord, Guds tempel och altare framträdt i synbara, förskräckliga följder och påkallar en snar återgång till en alfiwarlig gudsfruktan och den ledning Herren tusende gånger erbjudit? Ju mer det mörknar på jorden, desto mer bedröfwas Gud, ty han vill icke, att menniskoslägtet skall blifwa en borttappad penning för himmelen. Han vill icke, att det skall sjunka allt djupare i förderfwet, utan höja sig allt mer i renlesnad och rättfärdighet, tills det en gång, såsom skapelsens krona, får ställas, såsom ett återfunnet barn, wid Guds faderssthoron och sjunga segrens ewiga sång. Det är detta, som utgör Guds längtan, då han under vårt lesnadslopp går såsom en huld herde efter hwarje borttappad själ och aldrig tröttnar att söka och återkalla henne. — Hwem har icke hört hans ljuswa herderöst allt ifrån sin ungdom? Men hafwa wi hört den, så låtom den icke förklunga såsom ett hastigt bortdöende ljud, utan tränga till vårt hjerta och falla os in på en bättre väg, än

syndens och syndanornas! Vårt hjertas afskedshelsning till orättfärdighet och allt hwad som förnedrar vår odödliga själ är Guds högsta glädje, liksom för oss sjelfwa den högsta ära.

Gud släpper aldrig själens värde ur sigte. Alla hans omsorger och bemödanden vittna derom, att hon står högt i hans ögon. Det evangelium, wi i dag betraktat, är ett talande bewis derpå. O, när skall det komma derhän, att äfwen wi sjelfwe, alla utan undantag, sätte ett rättmätigt värde derpå och räkne själens frälsning och fullkomning wigtigare än allt annat? Warfunna dig, o Gud, och lär oss räkna allt det för skada, som fördröjer vår själs förbättring! Lär oss fatta din längtan och hafwa vår glädje i det, som dig gläder! Väck oss till en sann syndasorg, att wi måge stanna i vårt syndalopp, fatta en sann tro på den du sändt hafwer Jesum Christum och emottaga ditt ord och din anda till ljus och ledning, på det du må fröjdas, när du skådar ned på oss i tiden, och, när tiden är ändad, wi må fröjdas med dig, med dina englar och dina utvalda i ewighet!

Tal till Nattwardsungdomen.

Herre! Herre! Du hafwer begynt wisa dinom tjenare dina herrlighet och dina starke hand, ty hwilken är den Gud, i himmelen eller på jordene, som förmår efter din werk och din makt göra?

Med dessa Mosés ord i hans 5:te Bok 3 kap. 24 vers wänder jag eder uppmärksamhet, församlade christne! på den wigtiga och löftrika högtid, som nu är inne. En skara af unga Herrans tjenare och tjenarinnor är församlad inför Guds altare, att efter christlig beredelse och afslagda trohetslöften begå sin första nattwardsmåltid och inwiga sitt lif och sin framtid åt honom, som först älskat dem, som bäst wårdar dem, som trognast ledsagar dem, som längst följer dem. Med rörelse utrope wi, wid åsynen af din nedlåtande mildhet och stora barmhertighet, o Gud! Du hafwer begynt wisa dina tjenare din herrlighet och din starke hand. Himlarna, som du bebod, äro dig icke för höga, att du icke sträcker din blick och din hand ned åsynen till dessa våra minsta bröder och systrar, skänker dem råttor af ditt bord och gifwer dem kraft af din kraft. Snapt hade de upplåtit sitt öga i werlden, förrän du begynte wisa dem din herrlighet. Du tog dem upp i famnen, lade händerna på dem och wälsignade dem, medan de ännu woro ofunnige om sin egen tillware. O, hwilken är den Gud i himmelen eller på jorden, som förmår efter din werk och din makt göra? Du har fört dem steg för steg till allt större insigt om wigten af deras lif och widden af din kärlek; och nu, då de stå faror och frestelser af wida större betydelse än förut närmare, tager du dem i en högtidlig stund afskides från werlden, för att wid ditt altare stärka deras swaga och opröfwade krafter, afwärja deras farhågor och ingjuta ett christligt hjeltemod i deras hjertan. Betänken, I unge, hurudan stund detta är! Så lycklige som I nu ären hafwen I aldrig varit, och tusende skulle önska sig

tillbaka eder lott och eder lycka. Jesus malkas eder i wägen och säger: tager och äter, tager och dricker! Han will, att I rätt skolen känna frukten af hans försoningsdöd och friden, som han förwärfwat eder, förrän I gå ut till werldens strider, pröfningar och bekymmer. Och hafwen I fattat ett sannt begrepp om hans höghet och herrlighet, hans makt och hans mildhet, hwartill eder lärare så omsorgsfullt sökt leda eder, så kännen I och eder själfwa lycklige i denna stund och weten redan huru ousägligen saligt det är att anförtro sin werld och sina öden i Jesu hand. Öfvergifwen aldrig den hand, han räcker eder! Wären trofaste och ofwiflige i hans kärlek, obekymrade om hwad I egen eller förloren i werlden, blott I egen honom i edert hjerta och umgänge. Ingen älskar såsom han. Ingen lönar såsom han. Dräknelige af edra likar begråta att de tanflöst öfvergåfwo honom, sweko sin första kärlek, nedsjönko i werldskärlek och trodde sig finna ersättning i hwad werlden erbjöd dem. Men, låten icke på samma sätt bedraga eder, älskade barn! Behållen de himmelska samningar, de tröstefulla lärdomar, de ömma warningar, som Herren i sitt ord låtit lägga på edra hjertan! Upprepen dem dag från dag i edert minne och räknen det för den största af förluster, om djefwul och synd lyckas beröfwa eder ordet och bönen. Ly upphören I att älska och anlita Guds ord i edert dagliga lif, upphören I att lyfta edra händer till Guds berg och hus i trogna och trägna böner, o wel! då är allt förloradt, då har himmelen icke längre något att påräkna, då winna lustarna och begären ett oinskränkt wälde öfwer hwad som i dag tillhör Gud och hos oss alla wäcker så rika förhoppningar. Men, I unge Jesu wänner! sen glädjetårarna i föräldrars och medchristnas ögon wid denna eder förbundsfest med Gud! Tänken på de talrika förböner och warma wälönsningar, som uppsändas till himmelen i dag för eder skull! Grinten eder de osynliga englar, som wakat wid eder wagga och skyddat edra barndomsdagar! Äfwen de glädjas öfwer denna eder högtidsstund och lyfna med fröjd till de löften I gifwit deras och eder fader i himmelen. Låten allt detta

så outplånligt för edra tankar, så länge I lefwen, att hwar-
 ken i himmelen eller på jorden glädjetårarna må blifwa för-
 wandlade i sorg, förhoppningarna swikna och förbönerna gäddade.
 Nu står lifwet framför eder, liksom den yttre naturen, i blom-
 sterkrud. I hören själfwa till blomstren och weten icke ännu
 mycket af förgängelsens herjningar eller lifwets stormilar. I
 wänta eder, den ene ett, den andre ett annat af jordiskt frid
 och lycka. Men, wi misunne eder icke hwad I hoppens; men
 lyfuen till edra föregångares erfarenhet! Öfwerdrifwen icke edra
 förhoppningar och anspråk på werlden! Wid lifwets höst står
 den ene med den andre nedböjd af tyngder, dem han icke wän-
 tat, och utgjuter af fulla hjertat denna klagosuck: här är all-
 tid sorg, fruktan, wäntan och på sistone döden. Denna lef-
 wernebeskrifning skall också blifwa eder, I hoppets söner och
 döttrar! I skolen finna lifwet i många hänsecuden annorlunda,
 än det afmålar sig för eder ungdomsblick. De framtidsdagar,
 hwilka nu stå såsom sköna, blåa höjder i fjerran, besrödda af
 morgensolens guld, skola småningom, och i den mån I kom-
 men dem närmare, befinnas wara swåra branter och mörka
 klyftor, som åsamka eder mycket besvär och kanske många tårar.
 Lyften derföre edert hopp till Gud och till ett land, som håller
 hwad det lofwar! Ären I genom en sann upplysning uppstånd-
 ne med Christo, så söker det eswantill år, der Kristus är
 sittande på Guds högra hand. (Colos. 3: 1.) Tågen det jor-
 diska lifwet icke såsom sällheten själf, utan endast såsom wägen
 dit och beredelsen dertill! Kronan och lönen äro eder förwarade
 i en annan nejd, än den I nu beträden. Här är stridsplatsen
 allena; och ingen frönes, utan den der redeliga kämpar. När
 I derföre nu för första gången luten eder ned wid Jesu bord,
 så kommen ihåg, att det är en inwigning till strid och en upp-
 maning att taga Jesu kors på edra axlar, för att wandra med
 hans tålmod och ståndaktighet genom förelagda prof till ett
 himmelskt och öfwerjordiskt mål! Nu är rösten af himmelen
 denna: lid och unigåll, såsom en god Jesu Christi stridsman.
 Nu sån I icke lägga wapnen ned och dröja owerksamme der

lustarna och begären wilja qwarhålla eder, utan dag från dag söka eder tillväxt i nåden och framgå oafbrutet till edert mål. Gatten J så denna eder högtidsdag och eder kallelse, unge Jesu wänner, då skolen J och höra en annan röst af himmelen en gång, när dagarna hafwa en ända: Kommer J min faders wälsignade och besitter det rike, som eder tillredt är af werldens begynnelse! Ty Han, i hvars tjänst J stån, hvars strid J fören, hvars kors J bären, wid hvars bord J gästen, är en stark härskare och har icke sin like i himmelen eller på jorden. Han är måktig i de swaga och sjelfwa barnakraften warder hjeltmod under hans hägn. Har han låtit sitt lif för eder och oss alla, har han med sin försoningsdöd söndertrampat ormsens hufvud och krossat helskretets makt, har han utgifwit sig sjelf till återlösen för eder och all werldens syndaskuld, har han kallat eder till sig, för att säga: detta är min lefamen, för eder utgifwen, detta är mitt blod, för eder utgjutet till syndernas förlåtelse, så hafwen J hört nog, för att gå trygge wid hans sida och weta, att han icke will lemna eder wärnlösa. Den i eder ett godt werk begynt hafwer, han skall det och fullborda. Grufta dig detsföre icke du klene hjord! Du har en mäktig herde, en stark försvarare! Väfwen icke, hwarfen för lifwets pröfningar, eller för syndens öfvermakt, så länge J lyssnen till hans röst och gån der han går! Eder lott i tiden må falla i det lustiga eller sorgliga, edert bröd må blifwa knappt eller hmuigt, edra timliga företag må lyckas eller misslyckas, edra lefnadsdagar må blifwa få eller många, intet skall oroa eder, om J weten på hwem J tron och, fästade med outsläcklig kärlek intill Jesu bröst, kunnen utropa: J Herranom har jag rättfärdighet och starkhet. Följen hans winck nu och alltid! Swart jag går weten J och wägen weten J, säger han: Väten intet söndra eder från hans sällskap och från den wäg han lärt eder kända! Han will föra eder oskadde fram till herlighetens rike, från strid till frid, från kors till krona. Ja, han tager sjelf bönen ur edert hjerta, lägger den på sina läppar och beder, så länge J finnen till på jorden: fader! jag

will, att der jag är skola och de wara med mig, som du mig gifwit hafwer. Han beder. Bedjen och I, ty det gäller eder sjelfwa! Och wisten I hwad det är att komma med en ofskadad själ till lifwets gräns och nedlägga ett tröttadt hufvud på den sista bädden med en förwarad barndomstro, I skullen icke wårdslösa henne på wägen, I skullen offra allt, för att förswara henne, och icke framgå till edert första nattwardsbord, utan att möta eder Gud med den innerligaste försäkran utur edert ungdomswarma bröst: jag är wiß derpå, att hwarken lif eller död, eller englar eller förstadöme eller wäldigheter, eller de ting, som nu äro, eller de ting, som tillkomma skola, eller höghet eller djuphet, eller något annat kreatur skall skilja mig från Guds Fårlef, som är i Christo Jesu, wår om Herra.

Giren I så eder första nattwardsgång, då skall eder wäg både till altaret och genom werlden blifwa lyckosam och wälsignelserik. Herren ware med eder på wägen och hans engel ledsage eder!

Christeliga Församling! Med rörelse skådar du fram på den ungdom, som samlat sig inför Herran, att gästa wid hans bord och inwiga honom sin framtid. De uppriktiga förmaningar, jag i Herrans namn framburit till dessa unga Jesu bekännare, har du säkert följt med det innerligaste deltagande och understödt med de varmaste förböner. Ack — inom detta tempel flappar i detta ögonblick mångt faders- och modershjerta, som ingen ting högre önskar, än att mina förmaningar måtte blifwa wälsignade och min bön hörd i himmelen. Medan långt förrän någon annan bad för dessa barn, hafwen I, fäder och mödrar, wårdare och anförwandter! bedit för dem och gått tusende gånger till eder Gud med den innerliga sucken, att han måtte lyckliggöra dem för tid och ewighet. I hafwen icke kunnat annorlunda. I skullen upphöra att förtjena faders- och modersnamn, om I någonsin kunden upphöra att bedja för edra barn. Men skänken dem icke blott förbönerna, utan och föredömena, så länge I hafwen dessa barn wid eder sida! I

sen och hören ju så mycket ondt och förledande omkring eder. Brott och laster tåga omkring och söka den de uppsluka må. Icke wiljen I kasta eder egen lifsfrukt i deras grymma swalg och känna hwad den skredan är att hafwa en förlorad son eller en förlorad dotter? Unnen dem derföre ännu hwad I kunnen gifwa dem, till styrka mot synd och försörelser! Edra exempel tala bättre än edra ord. En enda dag i fädernehjuddan, om den är ett djefwulens och syndens näste, kan nedrifwa allt hwad en ömsint lärare på hela år sökt uppbygga, och det skall knappt märkas, att ett nattwardsbarn hwilat under des tak. Betänken derföre hwilken stor och ansvarsfull makt I hafwen, I föräldrar och wårdare, öfwer de späda, som Gud utkorat till sina tjenare och kallat till sitt bord! Gjörelsen dem med goda exempel och christeliga dygder, så länge Herren låter eder wandra tillsammans! Det skall rikeligen ersätta det öfriga arfwet, som I måhända icke kunnen gifwa dem, jag menar gods och guld. Hafwa de i edra hem fått wana wid Guds ord, wördnad för hans lagar och kärlek till hans tempel och altare, så skall det icke blifwa eder swårt att skiljas ifrån dem och se dem söka sitt hem i andras boningar. I hafwen då ett godt medwetande och weten tillika, att I träffens dagligen hos Gud i edra böner, att om än edra vägar skiljas på jorden genom nöden eller döden, så sammanlöpa de dock till slut hos den fader, som är öfwer allt hwad fader heter i himmelen och på jorden. Åfren der står ett bord, dukadt för föräldrar och barn, såsom här, men gästerna behöfwa icke der frukta att förlora hwarannan eller förlora sin Gud.

I öfrige, som här ären församlade och firen gemensam gudstjenst med denna ungdom, hwilken räknar närwarande gudstjenst som den skönaste och oförgängligaste på jorden, kännen I icke nu huru wi alle äro lemmar af samma andeliga lefamen och, om än fremmande för hwarannan, dock wandringsmän till samma faderne-land, behöfwande hwarandras förböner och uppmuntran? En ny lämpaskara sluter sig i dag till den öfriga christenheten, för att dela! des strider och kämpa för

sin ewiga krona. Næ, äro icke edra hjertan redan i himmelen med den brinnande bönen: Herre, låt wäl gå? I stoden och en dag, såsom dessa barn, wid edert första nattwardsbord och känden huru wäl I behöfden de förböner, som fälldes. Kanste önsken I nu med smärta, att edra förebedjares härtar warit ännu större och starkare, än de woro. Låten denna ungdomshögtid upplifwa eder längtan till Gud och gifwa eder barnasinnets åter! Bedjen, att det må gå dessa barnen bättre än det gått eder, bedjen, att de må slippa gråta bittra ångertårar, när de framdeles få se en nattwardsungdom böja sig ned wid Jesu altare! Anropen den Gud, hos hwilken är nåd och mycken förlåtelse, att wi alla i denna stund må heta Guds barn och hafwa hoppet om en ewig glädje i himmelen!

Felige Gud, ewige förbarmare m. m. (se Handboken.)

Tredje Bördagen 1847.

Men störst ibland dem är kärleken.

Då Paulus följer lyfta sina medkyrhuas tankar till de största och dyrbaraste gäfvor en menniska någonsin kan vinna och steg för steg kommer till dessa själens trenne högsta prydnader: tron, hoppet och kärleken, tillägger han: men störst ibland dem är kärleken. 1 Cor. 13 kap. 13 v. Att han icke, genom den ofta dödade begreppsbestämningen och ordnandet af det christliga lifwets yttre förhållanden, blifwit afledt från mästarens anda eller fremmande för det innersta lifwet i allt lif, visar sig tillräckligt blott af detta ord. Ty då han framhöll kärleken såsom det förnämsta, gjorde han ingen ting annat, än hwad Jesus sjelf gjorde, hos hwilken man kan säga att allt, det himmelska och jordiska, det gudomliga och menliga, sammansmälte i det enda ordet kärlek. Genom Jesu ankomst och lära rubbades icke lagen till en enda prida. Buden blefwo desamma som de af ålder varit, och likwäl hwilken förändring! Hjertan knötos samman och folken flöto sig tätt till hwarandra, såsom af en alldeles ny och hemlig dragningskraft, och blott för den orsaken kunde Jesus säga: ett nytt bud gifwer jag eder. Der han framgätt, icke med sitt namn alena — ty namnkyrhuas hafwa ingen betydelse hwarken för eller emot — utan med sitt kraftiga ord och sin lefwande anda, der har ett lif blifwit wäckt och en sträfwan framkallad, hwarmed de fordna folkslagen hade intet att jemföra. Detta lif och denna sträfwan utgöres af kärlek, den kärlek, hwarom Jesus säger: jag är kommen att upptända en eld på jorden, och hwad wille jag heldre, än att han allaredan brunne? Lifwen

de som minst sätta värde på kristendomen, nemligen Christi fiender, måste medgifwa detta. En ny skapelse, ett nytt warde framgick öfwer werlden genom Christum Jesum, och det wore lika mycken blindhet som otacksamhet att förneka det. Den som för sitt eget hjerta och sin egen lefnadsriktning ingen ting welat emottaga af denna nya, himmelska skapelskraft, utan för sin del behåller det hedniska sinnet och den gamla människans kärlekslöshet, må derföre kasta sitt öga ut öfwer lifwet omkring sig, och han skall till sin förwåning flunna huru stora ting Herren gjort och dagligen gör genom den anda, som i Christi lära lefwer och werkar. Äfwen han skall då astwingas ett offer åt den himmelska kärlek, hwilken qwarlemnad strålar af sig sjelf inom människors bröst och med egna lågor upptändt en christlig kärlek på den fallå jorden. Om tron och hoppet synas honom, der han krälar i stoftet, wara alltför lustiga bilder, att af honom för något räknas eller förtjena hans uppmärksamhet, skall likwäl det sista trillingbarnet kärleken, som ler wid hans sida med en öfwerjordisk frid och upprexer tätt intill honom, mången gång försätta honom i en förunderlig rörelse. Han skall förwånas deröfwer att en så skön natur kunnat utveckla sig af något så onaturligt som tron och hwilka andra öfwerfinnlige begrepp, som hunnit till hans öron. Han anslogs icke af dem; men af kärleken anslås han; ty den är ett ögonskenligt under, och han skulle wara stock och sten, för att icke utropa: Christi lära är underbar och we mig, om jag widrör den med oheliga händer!

Liksom frukten på trädet är mer än blad och blommor, så är ock på kristendomens träd kärleken mer än tron och hoppet, ty den är skörden för jorden och skörden för himmelen. Det andeliga sällskapet, nådens uppfriskande regn och allt hwad Jesus har i tankarna, då han säger: jag will graswa omkring det, låt stå det ännu ett år, äro förberedelser allena till den gyllene frukten: kärleken. Liksom wi bedja för wertligheten i naturen, så beder Jesus för wertligheten i vår andeliga werld: Frön året med ditt goda, o Gud! Så beder han alla dagar inför

sin faders thron. Låtom oss på denna Bönedag inrymma den bönen i vårt hjerta och uttala den med alsiwarliga och andaktsfulla läppar!

Milde Gud! Du uppvärmer naturens bröst med din outgrundliga allmaktskraft och hwartheldst wi kaste vårt öga se wi med förundran huru du kläder den synliga skapelsen i färg, ring och prakt. Uppvärm äfwen vår arma själ, o Herre, och kläd henne med din hand i den kärlek, som är ett lån af ditt hjerta och en prydnad bland dina egna fullkomligheter! Med ånger känne wi på denna bättringsdag vår köld och kallsinighet för dig och våra bröder. Dersöre nedkaste wi oss med bön och bet inför dig, som ej blott förläter, utan också fullkomnar hwad hos oss bristfullt är. Gör oss, då wi enhälligt och med förenade röster träde inför dig i denna stund och uppstämmne i efterföljande sång: Ps: 285: 6.

Gader vår, m. m.

Text: Col. 3: 14.

Iklander eder kärleken, hwilken är fullkomlighetens band.

Betraktelseämne:

Den christliga kärleken.

Den christliga kärleken är icke en swaghet, utan en kraft, ty den härleder sig från Gud, som ständigt lefwer och werkar. Den finns icke hos oss af naturen, ty af naturen äre wi vredenes barn. Den tillhör oss icke annorlunda än som gåfwa och kallas dersöre med rätta Guds kärlek, såsom också Paulus uttryckligen säger i Romarbrefwets 5 kap. 5 vers: Guds kärlek är utgjuten i vårt hjerta genom den helige anda, som oss gifwen är. Till sitt ursprung är han således af himmelen; men han stannar icke der, utan stiger ned till jorden, för att liksom solstrålen skina in i mörka rum och göra människolifwet till en himmelens förgård. Och singe han upplysa allt, då

skulle man rätt få se huru herrlig och ljus denna himlagåfwa är. Du åter, emedan endast få hjertan emottaga den, blifwa verkningarna deraf mera fördolda och lätt misskända. Härtill kommer, att skrymteriet och egenkärleken ofta låta helsa sig för christlig kärlek, men alltför offickligt härma den, så att han wore bättre tjent, om han icke blefwe härmad. Ty wanställd af dem blifwer han föremål för många förakt och lifgiltighet.

Den christliga kärleken är en andans gåfwa, dock icke den första; ty tron är förr än kärleken. Hos otron's barn sökes han således förgåfves. Blott de, som blifwit födde på nytt och låtit Guds anda ingjuta i sina hjertan en lefwande tro, kunna framwisa den. Och hos dem wisar han sig alltid och allestädes. Antingen de för egen del hafwa skada eller gagn deraf i timligt hänseende, utöfwa de den lifa kraftfullt. Christi kärlek tvingar mig så — är förklaringsgrunden till deras verksamhet, och då den skrymtande egenkärleken, som will handla i den christliga kärlekens namn, ständigt ser tillbaka på hwad han winner eller förlorar och, lif Boths hustru, som förwandlades till en saltstod, blir stum och orörlig, så snart en förlust hotar, så framgår deremot den sanna kärleken utan uppehåll och ser sig icke tillbaka. Han lefwer af sitt eget lif och hans allt är det att han brinner. Hans werld är inskränkt till den lilla punkt, der han för ögonblicket befinner sig, och likwäl är hans inflytelse på werlden den största. Ingen hjelte, ingen werldseröfrare har gjort hwad han gjort. Hans mål ställdes aldrig på jorden och dertfore kan han icke bindas af det jordiska. Målet är himmelen och wi kunne säga, att kärleken gjort wäld på himmelen och dragit målet till sig, så att det knapt kan heta, att det står här eller der, utan mål och sträfwan äro ett, när kärleken brinner som varmast. Är den christliga kärleken i häftelse och bojer, så har han himmelen der; är han i höghet eller djuphet, i ära eller förakt, i framgång eller dödsnöd, den christliga kärleken gör en himmel af allt detta och han är glad i Gudi sinom frälsare, hwarhelst han är.

Frågar någon: huru skall jag vinna denna kärlek? så besinne han hwad redan är sagdt, att den är en gåfwa. Men wägen, på hwilken gåfwan fås, är den, att wi upplåte vårt öga och vårt hjerta för den kärlek, som brann i Jesu bröst, då han blef vår försonare. Ställd inwid hans kors skall du, o menniska, icke länge förblifwa den hårde och obeweglige, utan när du ser dig wara älskad af honom, äfwen med hela måsjan af din synd, skall äfwen du begynna älska såsom han, och det är lönen för det du kommer. Du får icke blott friden och förlåtelsen, du får ock kärleken med dig på wägen, som just är inseglet och bewiset att du fått de förra. Är du mån om denna kärlek, så wistas du gerna i ordet om din frälsare och när du icke har ordet, så tager du bönen till föreningsband mellan honom och dig. Du flyttar gerna och ofta din tanke till de vägar, der han går, till det kors, der han blöder, till de kärlekswerk, dem han stilla och outtröttligt genomdrifwer, till de hänryckande hugswalelse- och förlåtelseorden, som utgått af hans läppar. Är du mån om denna kärlek, så stärker och stadgar du den med andaktöfulla besök wid hans altare, der han framträder med hela rikedommen af sina wälgerningar. Du dröjer icke, när han ropar: detta görer till min åminnelse! Se der den yttre lända wägen till försonarens bröst och hans kärleks delaktighet, och den som icke will gå denna wäg, han är ock lifgiltig för hwad som war i fråga, den christliga kärleken. Men huru den nedtränger från ett himmelskt hjerta till ett jordiskt, det hörer till de fördolda vägar Herren hafwer satt i sin makt. Wådret blås hwart det will, du hörer dess röst, du wet icke hwadan det kommer eller hwart det far. Alltså ock hwar och en, som af andanom född är. Då den christliga kärleken en gång blifwit upptänd genom Guds egen kraft, wänder han sig omedelbart till sitt ursprung och omfattar Gud, såsom sitt första föremål. Allt hwad Herren befallt och framlagt såsom bud blifwer honom dyrbart och ljufv att fullgöra. Gud sjelf, Guds namn och Guds dag draga honom oemotståndligen till sig, och det wäcker

den christliga kärleken's häpnad, om någon skall tvingas till Guds hus, eller till wördnad för hans namn. För kärleken är ingen lag satt. Hwad som är bud för andra är för honom en ofuswad frihet, och han skulle först då lida af hand och boja, om någon sade honom: du får icke umgås med Gud, tempeldörrarna stå dig icke mera öppna och du må söka din lust och din fröjd hwarheldst annorstädes, blott icke wid Guds hjerta, i Guds boning eller wid Guds bord. Det skulle wara honom det hårdaste af alla bud, den fruktanswärdaste af alla bojor, ja, en stöt till döds. Ty den christliga kärleken lefwer i Gud och det så oupphörligt, att om jordiska tempel tillflötes eller fölle i grus, byggde han sig straxt andra der han står och går, till dess han får inträda i den helgedom, som med händer icke byggd är. Men ehuru han lefwer i Gud, kan han likwäl icke sägas lefwa för Gud. Ty Gud är upphöjd öfwer allt vårt görande och låtande. All vår gudstjenst och sysselsättning med hwad Gud tillhörer är mer en tjenst åt oss sjelfwa och vår egen själ, än åt honom. Gud har salighet och ära, höghet och herrlighet nog äfwen utom oss, och wi hafwe blott någon del af allt detta, i den mån wi ställe oss i förening med honom. Dersöre söker den christliga kärleken, som är en lefwande kraft, föremålen för sin werksamhet omkring sig, och han behöfwer icke gå långt, för att finna dem. Han lefwer för bröderna. Detta är så långtifrån att wara en skiljamesa ifrån Gud, att det twärtem är att säkrast tillhöra honom och fira den rätta gudstjensten. Ty detta är, säger apostelen, för Gudi och fadren en ren och obesmittad gudstjenst, söka faderlös och moderlös barn och enkor uti deras bedröfwelse och behålla sig obesmittad af werldene.

Äfwen visar Jesus tydligen det samma, då han i yttersta doms-texten säger: hwad I hafwen gjort en af dessa minsta mina bröder, det hafwen I gjort mig. Ju mångsidigare menniskolifwet är, desto mer har också den christliga kärleken tillfälle att visa sin mångsidiga kraft. Än undfallande, än framgående, än tyst, än talande, än mild, än sträng, än wel, än

oberäfflig, än glad, än sorgsen återfinnes han ständigt i sitt trängna fall och det är svårt att bestämma skiftningarna af hans uppenbarelsefätt, heldst när derjemte hvars och ens olika personlighet, bildningsgrad, ställning i lifwet och sådant mer tages i beräkning. Paulus har gjort ett utkast af kärlekens väg i följande sköna drag: Kärleken är tålig och mild, kärleken afundas intet, kärleken skallas icke, han uppblåses icke; han skickar sig icke ohöfliga, han söker icke sitt, han förtörmas icke, han tänker intet argt; han gläds icke öfver orättfärdighet. I denna första afdelning af sin skildring se wi straxt med hwilken wisshet apostelen framgår. Han visar mer hwad kärleken icke är, än hwad han är, för att omsider rätt träffa honom. Han begynner med att fritaga honom från wissta fel och lyten, som tillhöra den oomvända människan. Afunden, som är egenkärlekens naturliga foster, finns icke der. När det går någon wäl, sänker den christliga kärleken icke sitt hufwud af bedröfwelse ned, utan höjer sina läppars luf till Gud och prisar Herran, att han så god är, och när den christliga kärleken sjelf träffar på sin väg någon owäntad framgång och belöning, så faller han icke i de dårars själssjukdom, högfärden, så att han uppblåses och tycker sig något wara, utan framgår med samma stilla och anspråkslösa steg, som när han ingen ting wunn och hade intet att luta sitt hufwud till. Skalkaktighet, ränker och opålitlighet, skämt, som icke höfwes, harm och häftighet, hwarigenom mera nedriswes, än uppbygges, finnas icke der. Just dertfore att den christliga kärleken icke söker sitt, utan bröders wäl och Guds ära, gör han intet för ögonblickets nöje eller lustarnas fägnad. Om han, såsom Moses, hwilken, efter samtalet med Gud, fann sina bröder, glömske af både vägen och målet, samlade i sinlig pra fring den gyllene kalfwen, träffar medmänniskor i tanklösa företag, ohöfwißa ord, eller lätt sinnigt skämt, understödjer han icke den glädje, som deri anses ligga, utan förjer såsom hade han sjelf förlorat rätta stråten och säger till sin Gud: ad, detta folket hafwer gjort en stor synd; förlåt dem! hwarom icke, så strapa mig och utu din bok, som du skrif-

wilt hafwer. Den christliga kärleken är icke bitter eller snar till wrede. Han förtörnas icke öfwer uteblifwen framgång eller mislyckade bemödanden, wetande att Herren har framgången och wälsignelsen i sin hand. Att tänka argt är icke kärlekens sak. Af illwilja och hämndlyftnad låter han icke hänföra sig. Kan han icke handla af wälwilja, så stannar han heldre. Äfwen då han synes gå strängt till wäga och fattar bestämda beslut, äro de alltid wälbetänkta och hafwa något godt både till grund och systemål. Och när menniskor falla och förwillas, när lofwande anlag gå förlorade, när synden rycker ned i elände och förderf hwad som kunnat blifwa menskligheten till gagn, då triumferar han icke af skadesfröjd, för att höja sig sjelf på andras bekostnad, utan då står han förjande, såsom hade en olycka drabbat honom sjelf; ty han gläds icke öfwer orättfärdighet.

Sedan apostelen anvisat huru kärleken icke handlar, finner han fältet för des tillwarelsesätt mera gifwet och tillägger: han fröjdar sig öfwer sanningen; han fördrager all ting, han tror all ting; han hoppas all ting, han lider all ting, han wänder aldrig åter, såsom profetiorna, tungomålen och förståndet återwända. För hwarje framsteg, som en osörfalskad upplysning och den ewiga sanningen ofwanester lyckas göra i werlden, känner den christliga kärleken en innerlig hjertefröjd. När råhet och laster begynna räknas skamliga och tveka att wisa sig i öppen dag, när ungdom, mannaålder och ålderdom täfla med hwarannan att förjaga hwad som wanpryder ett christligt folk, då glömmes kärleken sin siwett och sina mödor, för att fröjdas, såsom man fröjdas i himmelen, och, sedan lofsången är ändad, skyndar han till fortsatt nit och nya bemödanden. Han känner sig så rikt lönad af hwad han sett, att det finns ingen ting, som han icke skulle fördraga på den wäg han har framför sig. Han låter icke modlösheten, fortsyntheten, eller menniskofruktan omkring sig förlama hans werksamhet med det fega talet: "det är omöjligt, du kan ingen ting uträtta." Icke ens förtroendet till menniskokrafter allena, hwilket i följden alltid mera

förswagar än stärker, låter han på sig inverka. Han ser icke människor, utan Gud i hwad som stort och nyttigt sker, och därför föres han hwarken på ena sidan till klenmodighet eller på andra sidan till öfvermod och förwägenhet. Han mistrostar icke såsom den stora hopen, när flera försök mislyckats. Han ser ingen förlorad son eller förlorad dotter för alltid tillspillogifwen. Han tror all ting, han hoppas all ting. Han tror, att såsom naturen är rik på omvexlande gestalter, så tror han och sanningens och ljusets werld hafwa många för oss okända vägar till de förtappades omvändelse. Han drager hemungöföiman ur det glada ordet: der synden öfverflödar, der öfverflödar nåden ännu mer; och denna tanke tillämpar han på det sorgliga, som hans öga möter, icke glömmande att sätta det goda han warseblifwit wid sidan deraf, för att icke nedslås af det förre. Genom denna tro och förtröstan är det som den christliga kärleken hoppas all ting. I sorgens timmar och wid dödens hersningar tänker han på en allged fadershand, som styr våra öden och som hwarken låter klar eller mulen dag komma öfver oss, utan beräkning på vårt fanna wäl. När alla stå modfälda och ingen har ett enda trösteord hwarken för sig sjelf eller andra, utropar ännu kärleken: Herre! din högra hand gör stora under, wiß att han ännu icke sett dem alla. Kärleken fortseswer äfwen der allt annat bortsalnar och dör. De stora kunskapsförråden, profetierna och tungomålen afkomma med åren och af det prisade och ofta widberömda förståndet märkas slutligen endast dunkla spår. Allt hwad wi eftersträfw och inberge af wisdomens skatter förskingras småningom och wi se oss äfwen i den delen bragte under förgängelsens lag. Alderdomen jollar såsom ett barn, tankarna förlora i skärpa och snilleblickarna förslöas. Men kärleken, om han en gång blifwit af andanom upptänd i ett menskligt bröst, flyr icke för åren och mattas icke med de asmattade krafterna. Dess flamma brinner skär och ren äfwen wid lifwets asten och hon får till och med en ökad styrka genom det att hon blir den sista qwarleswan af hwad som funnits. Det mångahanda sammansmälter i det ena: kär-

leken. Och när wi stå wid en sann christens dödsbädd, så är det just detsamma så högtidligt der, emedan allt, som af lifvet återstår, bär kärleken's prägel. Tungomålet är kärlek, afskedsblicken är kärlek, hjertats sista andetag är kärlek. Han samlar då allt hwad som kan samlas, för att ewigt lefwa och blifwa en outsläpplig offerläga wid Guds thron.

Kärleken är fullkomlighetens band både i himmelen och på jorden. I himmelen upplösa sig äfwen tron och hoppet i kärlek, och hafwa i den sin fulländning och sin lön. På jorden och inom dödliga bröst är också kärleken fullkomlighetens band, ty han är villkoret och grunden både för våra pligters uppfyllande mot Gud och våra pligters uppfyllande mot medmänniskor. Allt hwad som icke utgår af kärlek är en misgärning. Berömt dig således icke, o människa, och nämn aldrig inför Gud såsom stort och ärofyllt hwad du gjort af egenmytta, ärelystnad eller trälaktig fruktan! Du är säker på allt, om christlig kärlek icke får genomtränga ditt bröst, lägga orden på dina läppar, tänka tankarna i din själ och göra utkastet till hwarje din gärning. I Jesu Christo är intet bewändt, utan tron, som verkar genom kärleken. Sjelfwa tron är ett otung, om den slites ifrån kärleken, liksom kärleken endast är en djurisk lifshyrtning, om den slites ifrån tron. Hwi åtskiljer då människan hwad Gud förenat? Hos mången fattas tron, som berömmar sig af kärlek, och hos mången fattas kärleken, som berömmar sig af tron. Man hör ofta människor skatta sig lycklige att de kommit till omvändelse och trosljus; men de öppna knappt munnen, förrän de bära sig själswom det vittnesbörd, att de äro de kärlekslöfaste på jorden, förkätttra, fördöma och swärta det ena med det andra, som kommer i deras väg. Beware oss Gud för en sådan tro och en sådan omvändelse! Likaledes hör man ofta människor berömma sig af kärleken och skatta sig lycklige att de menat wäl med allt hwad de företagit. Men hwem mente de wäl, när de icke trodde på Gud och honom, som wisat oss att wi alle äro bröder, när icke wälmeningen förestafwades dem af någon annan röst, än det själswiska hjertat?

De mente ingen annan wäl, än sig sjelfwa; och det är omständigheterna och försynens allt hägnande hand man har att tacka därför att de icke blefwo de grymmaste rofdjur i werlden. Och huru långt sträcker sig wäl den naturliga människans kärlek och wälmilja? Går den många steg utom hus och hem? Eller är det wäl den, som färdas öfwer land och watten, att uppsöka behöfwande lifar och förbinda blödande sår? Är det den, som uppoffrar gods och egodelar, att sprida sanningens ljus och himmelsk tröst ibland aflägsna folk, hwilka i mörkret wandra? Nej, det är den christliga kärleken, som vågar sig utom dörrtröskeln och icke återwänder, förrän han inbergat någon skörd för himmelen och ibland lifar stiftat något godt, hwaraf han sjelf hade idel möda och smärta, ofta smädelse och förakt. Ingen ting blir christlig dygd, utan att kärleken ingår deri och ingifwer den både lif och färg. Det är kärleken, som gör att wi hålle Guds bud, säger Jesus, och winne så mycken fullkomlighet som i denna stoftets, syndens och bristernas werld är möjlig att winna, och därför kallas kärleken äfwen på jorden fullkomlighetens band. Han sammanbinder det förströdda och olifartade i en människas sträfwan till ett helt, liksom han sammanbinder föräldrar och barn, herrar och tjenare, furstar och folk, ja hela menneskeslägtet till ett enda helt i frid och endrägt under en gemensam faderöhand.

Så hafwe wi i några enkla drag betraktat den christliga kärleken till sitt wäsende, sin widd och sin wälsignelse! Måtte den icke blott stå afmålad för ett flyktigt ögonkast, utan genom Guds andas kraft intränga i vårt bröst och der förblifwa! Huru mycket som ännu fattas oss deraf, blifwe war afwarliga besinning på denna dag, som är oss gifwen till en bättringens och bönenes dag! Wi se strider och tvedrägt förpestade menneske-

lifwet och fördröja vår förkofran i det nyttigt och godt är. Sänd ned af din himmel, o Gud, en stråle af din kärlek och förjaga kolden och hatet, kärlekslösheten och illviljan från både hjertan och boningar, att wi alle må blifwa ett med hwarannan och ett med dig! Amen.

Elfte Söndagen efter Trefaldighetsdag.

Min vän, hwarest kommer du?

Mörkrets stund war inne. Försonaren hade sweattats blod och hans själ war bedröfwad intill döden af de qwal, han utstätt i Gethsemanes örtagård. I detsamma kom Judas, en af de tolf, hwilken honom förråda skulle, och fyste honom. Min vän, hwarest kommer du? sade Jesus, med en blick full af ömhet och smärta. Matth. 26: 50. Det behöfdes sanerligen förrädarens under många år inöfwade förhärdelse att stå obeweflig wid denna helöning och icke röra sig till ångertårar af den kärleksfulla blick, som mötte honom. Ännu i dag, fastän i osynlig mätte, är Jesus närvarande bland dem, som förråda eller af hjertat tillbedja honom. Han drager sig icke tillbaka från våra tempel, ehuru han wäl wet, att dit uppträda både fariseer och publikaner, både obotfärdiga och botfärdiga. Han tillsluter icke sitt öra för våra böner, fastän många böner äro idel hädelser. Han har icke öfvergifwit våra böningar, fastän många äro syndens nästen och djefwulens werkstäder. Han väntar och bidar allestädes, att möjligen den syndasfäkre skall wakna, den egenrättfärdige inse sitt intet, den lastfulle sina förwillelser. Der han i synnerhet är tillstädes med sin forskande blick är i helgedomarna och wid nådeborden, hwarest ibland mycken obotfärdighet och känslolöshet likwäl många ångertårar fällas och mången skuldbelastad slår sig för sitt bröst, sägande: Gud, misskunda dig öfwer mig syndare! Der är bördigaste jorden af Guds andas skördefält och derföre böre wi flitigt och gernu uppsöka dessa Herrans gårdar, hwarest icke blott nådens evangelium förkunnas, utan och nådens kraft sig rikast

uppenbarar. Hvad som är omöjligt annorstädes kan blifwa möjligt der, och hur mången kan icke af egen erfarenhet säga: så som jag erfor Guds kärlek i helgedomen och wid nattwardsbordet, erfor jag den aldrig, såsom jag der insåg mitt syndaelände, insåg jag det eljest icke. Men den första fråga, hjertats ransakare ställer till dig, o menniska, så ofta du inträder inom tröskeln af hans boningar och vill bedja tillsammans med hans återlösta församling, är denna: min vän, hwarest kommer du? Vännamnet och vänskapsbandet upphöra icke förrän i döden, äfwen om du för din del längesedan uppsagt wäntroheten emot honom. Görrädaren helsades som vän; äfwen du warder helsad på samma sätt, om ock mörkstens andar tagit sin boning i din själ och lyckats utplåna alla dragen af din första kärlek, och hwarje minne förbleknat af dina dyra ungdomslöften. Vän heter du ändå inför honom, som har rum i sitt hjerta för ond och god, och som icke vill någon syndares död, utan att han sig omvänder och lefwer. Men denna helöning bör icke sludsa tillbaka mot ett stenhårdt bröst, utan blifwa, såsom i Petri själ, en wäxelse till bättring. När Jesus wände sig om och såg på Petrum, gick han ut och gret bitterliga. Du bör alltså se på de känslor, hwaraf du lifwas, och de affigter, som gömmas i ditt innersta, för att finna huruvida du kommer, för att, såsom Judas, afslåra sista tråden af det skönaste föreningsband, eller för att af fruktan och bäfwan för din wacklande trohet bedja: Herre, slå icke en rykande weke och sönderbryt icke en förkrossad röst! Liksom på den yttersta dagen och fring domarens thron blott twenne skärer skola wisa sig, den ena på den högra sidan och den andra på den wenstra; liksom fring försonarens kors woro blott twenne som omgäfwro honom, en botfärdig och en obotfärdig, så mötes och omgäfwes han ock i templen och wid våra andaktsstunder blott af twenne slags tillbedjare, den ena en farisö, den andra en publikan. Det är omöjligt att icke tillhöra endera slaget. Det finns ingen medelklass mellan botfärdiga och obotfärdiga. Den som icke församlar, han förskingrar; den som icke tillwexer i nåden, han tillwe-

xer i synden; den som icke arbetar för himmel och salighet, han arbetar på sin egen och andras fördömmelse. Må denna sanning stå klar och bestämd för vårt öga under alla lefnadstimmar! Då skole wi alswarligare sluta oss till dem, som tillbedja Herren af allt sitt hjerta och noggrannare undvika de orättfärdigas väg och de gudlösas exempel. Det skall då icke blifwa oss likgiltigt huru wi wandre och med hwilka wi sammanwandre. Herre, vår Gud! Du satte oss före twenne vägar: vägen till wälsignelse och vägen till förbannelse. Åro dessa fördunklade för vår syn, så ställ dem åter i deras rätta ljus, att ingen ting i werlden tager dem bort ur vårt minne! Lär oss från denna stund så tänka och tala, så bedja och arbeta, att vägen blifwer wälsignelse och målet wälsignelse! Någon angelägnare bön hafwe wi ej att till din himmel uppsända. Gör den för din kärleks skull och skänk oss din bönhörelse medan wi bedje: Fader vår, m. m.

Evang. Luc. 18: 9—14.

Att göra sig en klar och åskådlig bild af motsatser är alltid nyttigt, så i det mindre som i det större. Gör att gifwa mera lif och fart åt en oskrymtad gudaktighet, begagnar Jesus i dagens text icke en liknelse, utan en jemförelse. Han går derwid tillwäga liksom en lärare eller en fader, då de ställa ett godt barn i bredd med det onda och säga: välj hwilketdera bör lifnas, drag slutsatser af hwad du ser, hemta grundsatser af hwad du förnimmer! Jesu jemförelse upptage vår uppmärksamhet på denna stund, då wi enligt textens anvisning betrakte

Den egenrättfärdiges och den botfärdiges olika sätt
att bedja.

1.

Den egenrättfärdiges bön är meningslös; den botfärdiges är alwarlig och utgår af ett förkroßadt hjerta.

Twå män gingo upp i templet till att bedja. De woro olika i allt, utom att de insunno sig i samma tempel, hade

samma ärende och framträdde inför samma Gud. Det var med dem såsom med Cain och Abel: begge offrade Herranom; men Herren såg tåfäliga till Abel och hans offer; till Cain och hans offer såg han icke tåfäliga. Phariseerna, ett folk som minst påhade för Christi sinne och mest bidrog till hans förföljelser och lidanden, woro starkt intagne af högmöd, äreslystnad, rangsjuka och fördomar. Det var knapt möjligt att öfwertryga dem om någon skuld och brist inför Gud. De mente, emedan de woro Abrahams ättlingar, att de woro själsfriska arfwingar till Guds rike och att det ingen fara eller svårighet hade för dem att lefwa och dö såsom Guds barn.

Publikanerna åter, föraktade af de förra, kände sig icke blott fremmande i det land, de wistades uti, utan ock fremmande för Gud. De hade inga ärfda företräden, inga löften, inga anor att åberopa. De woro fattige på allt, som werlden anser stort och lysande, och hoppades de något af Guds rike, så kände de de, att de hade intet att betala med. Aldraminist tänkte de, såsom fariseerna, att de hade betalt det på förhand. Deras syfvelsättning, nemligen att indriswa skatt åt romerska öfwerheten, war förhatlig för det stolta judafolket och synnerligast för dess helgon, fariseerna. De woro icke oivane wid förakt, förbräelser och förkastelsedomar ibland menniskor. De kunde således lättare komma till tanken på sin förkastlighet inför Gud, och en sådan tanke uttrycker ock den publikanen, som Jesus införer talande i dagens text. Bilden af den egenrättfärdige och den botsfärdige är framställd i dessa twenne personer, hwilka uppföka helgedomen, för att der bedja och förrätta sin gudstjänst. Det ordet bedja utsträcker här något vidare, än wanligt. Det upptager hela menniskans framträdande inför Gud och omfattar allt hwad hon i sin gudstjänst med Herren afgör. Ja i sanning, är icke bön det första och sista i våra kyrkliga förrättningar och heliga wärk, då hafwa de förlorat all sin afhyttade betydelse och sjunkit ned till det onyttigaste tidsfördrif. Gunned icke bönen enda i våra tempel, så wore det bäst att nedriswa dem, eller förwandla dem till något annat, än hwad de

äro. Men lofwad ware Gud! han håller sin hand öfwer dem och oaktadt menniskors myckna tanflöshet och lättjinne skall han wäl aldrig låta det komma så långt, att bönhusen blifwa röfwarekulor. Det skall wäl alltid ibland tusenden finnas något hjerta qwar, som säger: för mig är templet ett heligt rum, dit jag skyndar att nedlägga offret af mina böner och mina ångerkänslor. Detta är också nog, för att göra Herren skonsam och beweka honom att ifrån sabbat till sabbat låta helgedomens fristad qwarstå för kommande och gående.

Men hurudan är den egenrättfärdiges bön? Ligger det någon verklig åkallan deri eller någon saknadskänsla till grund derför? Nej — phariseen stod och bad så wid sig sjelf: jag tackar dig Gud, att jag icke är såsom andra menniskor. Det war således en bön utan mening. Ty hwem beder, utan längtan att få något? Icke utsäger tiggaren en enda bönesuck, om han icke will winna något, som han förut icke har? Hos den egenrättfärdige finnes intet, som förtjenar namn af bön, äfwen om han med sina läppar upprepar allt hwad en David och hwarje nådehungrande sjungit och bedit. Han har icke fått något stygn i sitt hjerta, så att han med bekymmer frågar: hwad skall jag göra, att jag må så ewinnerligt lif? Han wet ej hwad det är att ligga under lagens förbannelse och emottaga den hotelsen af hwarje des bokstaf: du skall döden dö! Derföre har han intet att bedja Gud om. Derföre sitter han såsom en kall själamördare midt under andras djupaste andakt, och när syndabekännelsen förestafwas honom, är hans hjerta syfselfatt icke med ångerkänslor och bättringstankar, utan med sina förmenta företräden och prisvärda gerningar, såsom wore allt hwad Gud fordrar mer än tillräckligt uppfyllt. O, huru mäktig är icke den medfödda själförtröstan att afwända och tillintetgöra alla Guds andas nådewerksningar på vår själ! Hur mången har icke genom densamma ända in i ålderdomen gått lifgiltig för sanningens och nådens röst, utan att känna hwad det är att Herren sargar genom sin lag och helar genom sitt evangelium! Grymma skiljemur emellan människan och Gud! Må du falla, der du ännu

frånger och hindrar det sanna förtroendet emellan dem! Gud vill hafwa bedjare, som tillhöra honom i anda och sanning. Derföre wänder han sitt öra blott till den botsfärdiges bön, hwilken är alwarlig och utgår af ett förkroshadt hjerta. Allwarliga bedjare äro inga andra än de, som låtit Guds anda straffa sig och genom hans wäckelser kommit till andelig fattigdom. Bönen är icke ett menniskowerk, utan Guds andas nådewerk inom oss, och det är omöjligt att äfwen af de utsöktafte menniskoor så en Gudi behaglig bön, derest icke hjertat frambär orden, och anden manar oss fram i osägelig suckan till Guds thron. Det finns ingen gudstjänst, som förtjenar detta namn, utan den, som Guds anda firar med och uti oss. Om han icke lägger bönen och lässången på vår mun, är andaktstunden förlorad och allt hwad wi, utom hans bistånd, frambäre, hörer till det förkastliga, hwarom Herren säger: haf bort edra wisors buller! Då den egenrättfärdige wid betraktelsen öfwer sig sjelf och sitt eget lif, upptäcker inga fel, eller om han upptäcker dem i ett, ser dem rikeligen ersatta i ett annat, så ser den botsfärdige deremot en oafbruten kedja af ondt i allt hwad han af naturen är och eger. Han är försatt i ett ljus, der han klarligen inser den sanningen, att ingen är god, utan Gud allena, ingen rättfärdig, utan den Gud rättfärdiggör. Denna öfwerthgelse wäcker hos honom en oemotståndlig känsla af bedröfwelse. Han tänker på huru det af begynnelsen war, då Gud och menniskan gingo hand i hand och ingen synd ännu skiljt dem åt. Han längtar och önskar, att det wore åter som i begynnelsen och att Gud ännu en gång kunde skåda ned på sina händers werk och säga: si, det är allt ganska godt! Men så långt himmelen är öfwer jorden, så långt känner han sig fallen och försänkt under hwad han borde wara. Denna känsla gör hans bön alwarlig och när han blickar upp till Gud, utgjuter han den sucken ur ett förkroshadt bröst: Gud, misshunda dig öfwer mig syndare! Ingen fattigdom är honom så kännbar och tryckande, som fattigdomen på hjertats renhet, sinnelagets englaödmjukhet, begärens sträfwan efter det himmelska, tankarnas obesmittlighet och gerningarnas ostrafflighet.

Han nöjer sig icke med det halfwa, haltande och skenbara, då han befinnar, att människan war ämnad att taga det fullkomliga i hel besittning och werkeligen egde det en gång. Så ofta han återkallar minnet af Guds beläte, sker det med nedslagenhet, och någon sann glädje trifs icke i hans bröst, förrän han finner Guds ande syßelsatt med att åter upprätta det. Det är detta han uttrycker i det utropet: Gud misfunda dig! Wälsker han brister äfwen af många andra slag omkring sig, men dessa äro alla af underordnad wigt mot den stora bristen i själen. Därföre är han så brinnande i bönen. Huru skall den stora skadan, hwaraf andra lidanden endast äro följder, afhjelpas och förminskas? är den tanke, som syßelsätter honom på wägen till Guds hus och på wägen derifrån. "Det trifs ingen lycka på jorden, förrän Gud och människor äro ett; låt mig arbeta på deras förening, så widt det i min förmåga står; det är den enda stora winningen för mig sjelf och mina bröder; och kunde jag upplefwa den dag, då Herren finge se de fallna enhälligt samlade i trohet och lydnad omkring sig, då söndringen wore upphäfwen och löstesordet fullbordadt: jag will bo ibland dem och wara deras Gud och de skola wara mitt folk, då skulle min fröjd wara fullkommen och jag skulle säga till mig sjelf: nu will jag gerna dö och tillsluta mina ögon, för att aldrig mer se bandet brista eller nya söndringar uppstå." Denna längtan är grundtonen i den botfärdiges själ. Synden är hans enda bekymmer, såsom warande folkens förderf. Söndensskull oroas han öfwer alla sina felsteg, äfwen de obetydligaste. Liksom det icke behöfs stora sandkorn, att sära ett friskt äga, så lider ock den botfärdiges samwete af hwarje den minsta afwikelse från Guds wilja och han beder med innerligt alwar, att Herren måtte warfonna sig, aflysta hans syndaskuld och skänka honom kraft att blifwa fast och owikelig i Guds wägar. Han tror icke på de lindrings- och tröstemedel werlden erbjuder. Han känner blott en wäg till frid, det är bönens wäg. Han låter icke werldens förströelser och omsorger borttaga tanken på answaret inför Gud och en stundande redogörelse.

Salighetsfaken kan aldrig blifwa honom lifgiltig, fastän tusende förgäta den. Derföre finnes ständigt i hans hjerta fruktan och bäsivan, att han ej må förlora den rätta vägen. I allt hans samtal med Herran är hwarje ord en utgjutelse af ett uppriktigt hjerta och bönen af hans mun är icke en död minneslexa, utan ett uttryck af hans innersta wäsende och djupaste längtan. Han wäljer andra's eller egna ord, allt efter som det ena eller andra synes honom fortast bereda hugswalelse och lättast göra honom förstådd i himmelen. Det är lif i hans andakt, värma i hans böner, hwarheldst han nedfaller inför sin Gud, ibland många eller få, i helgedomen eller i hwardagöbönningen. Christne! har bönen tystnat ibland eder och faller det eder icke in att i edra hem samtala med Herren eder Gud, så frukten, att hela edert andeliga lif är idel död och att all eder gudsfuktan endast är en skugga af hwad som borde wara.

2.

Den egenrättfärdige upphöjer i sin bön icke Gud och hans namn, utan sig sjelf och sina egna gerningar. Den botfärdige deremot wet icke af någon egen förtjenst, utan wäntar sitt allt af oförskyllt nåd.

Deraf hjertat är fullt, deraf talar munnen. Emedan pharisens omwända hjerta war uppfyllt af sjelfförtröstan, förwandlas hans bön, i samma ögonblick han skulle beghinna den, till en sjelfberömmelse. Både Guds helighet och Guds rättfärdighet skymdes af hans egen storhet, och det höga värde, han hade i sina egna ögon, borttog all tanke på hwad värde han möjligen kunde hafwa inför Gud. Det ser nästan ut som tänkte han sig Gud såsom en gäldenär, hwilken stod till honom i stora förbindelser, då han säger: jag fastar två resor i weckone och gifwer tionde af allt det jag eger. Han talar intet om den kraft, som kommer ofwanes efter. Menisklokraft och egen förtjenst är allt hwad han värderar och tröstar uppå, och den dären wet icke, att det är allmaktens derofwan, som werkar i oss både wilja och gerning efter sitt goda behag. Han besinnar icke, att om Herren för

ett ögonblick droge sin hand ifrån oss, läge wi alle wanmäktige i stoftet och förmådde icke utgjuta en enda suck, än mindre utföra någon gerning. En sparf faller icke till jorden, ett hår lohnar icke af vårt hufvud utan den himmelske fadrens wilja. Men så är det, när egenrättfärdigheten fått wälde öfver hjertat. Der finns ej mer någon wördnad för Gud, ingen tanke på den osynliga hand, som allt wårdar och widmakthåller, ingen wördnad för det majestät och den herrlighet, hwari Herren uppenbarar sig. I stället att gifwa Gudi äran, vill den egenrättfärdige rycka all äran till sig sjelf; och när denna djerfhet kan framlysa i sjelfwa bönen, som skall wara ödmjukhetens, tacksamhetens och gudaktighetens förnämsta bewis, hwad är då att wänta under lifwets öfriga stunder, under arbetsveckans fortgående mödor och omsorger? Nej, då är Herren platt förgäten! Då tager den egenrättfärdige emot hwarje upprinnande morgonsol, såsom hade han sjelf framtrölat den med sin wijsdom; då räknas allt hwad han är och eger såsom ett werk af honom sjelf och hela hans lif är en fortsatt afgudadyrkan. I denna förblindelse wägar han sig in i sjelfwa helgedomen, för att der öfverskåda icke Guds dråpeliga werk, utan sina egna förtjenster, och hwad han der yterligare företager, hwad han beder eller sjunger tillsammans med andra, den uppmärksamhet han behagar skänka Guds ord, det tålmod han har att afbida gudstjenstens slut, de steg han stundom tager till nådens altare, de timmar han i templet rycker bort från nöjet eller arbetet, detta allt är i den egenrättfärdiges ögon blott ett nytt tillägg till den stora listan af egna förtjenster, och wore han icke så färd i lifwet och des såfänglighet, så skulle han längesedan hafwa sagt: "det är mer än nog för saligheten, jag vill gå att taga den i besittning." Kan något wara förwändare än detta sätt att dyrka och tillbedja Gud? Och likwäl fruktar jag, att det är alltför wanligt? Många gå till och med så långt, att de icke ens infinna sig i Guds hus, äfwen om det ligger dem helt nära. Nej, Gud ligger dem icke om hjertat, och derföre komma de icke. Förslåtelsen i himmelen är för dem ingen nödwändighet,

ordets ljus för dem en obehöflig ledstjerna, tempelandaften en öfverflödig uppmuntran, nattvardsmåltiden en umbärlig wälsignelse. De woro rättfärdige nog före sabbaten, tänka de; de behöfwa icke blifwa bättre efter den. Till en sådan höjd kan egenrättfärdighetskänslan stiga, och till en sådan blindhet kan den föra, att Gud sjelf står såsom en tiggare bland sina egna händer's werk, och wäntar förgäfwes på deras offer. Men är det icke wi, menniskor, som skola tigga af Gud? Är det icke wi, som äro den blinde wid vägen och behöfwe skynda fram, der Herren går, och utropa: war kunna dig öfwer oss? Så tänker den botsfärdige och derföre nalkas han Gud och Guds gårdar med längtan och fröjd. Han wet icke af någon egen förtjenst, utan wäntar sitt allt af oförskyllt nåd. Hos honom har ångren tårt bort det egna sjelfwet. Han har blickat för djupt in i Guds heliga lag, för att finna någon fristad i lagens gerningar. Han har hört för mycket af den ewiga rättfärdighetens genomträngande thordön, att der skulle finnas i hjertat qwar en enda wrå för sjelfförtrostan och säkerhet. Wäl war icke heller han utan de utsigter, hwaråt den syndasäkre fröjdar sig. Nog tänkte äfwen han på allehanda utvägar att undkomma det sista dödande slaget af Guds anda. Nog behöfde den himmelska nåden fälla många droppar af sitt wälgörande regn ned äfwen på det stenhjerta han bar, innan der märktes något spår derest. Näfnar han alla de gudstjänster, som funnit i honom en orörlig klippa och gått förbi, utan att beweka honom, så måste han med grämelse förundra sig öfwer sin egen styrka att stå Guds anda emot och på samma gång beundra Guds godhets, tålsamhets och långmodighets rikedomar, som på honom blifwit spillda och likwäl icke för ewigt borttagna. Men en gång sannades på honom profetian af Guds mun: ordet skall icke återkomma till mig fåfängt, utan göra det mig tådes, och det skall framgång hafwa, i thy jag utsänder det. En gång blef det en lefwande kraft och ländes skarpare än något tweäggadt swärd, tills det åtskilde själ och anda, mårgh och ben, och blef en domare öfwer tankar och hjertans upp-

så. Då föllo fjällen bort, som fördunflat hans syn, och han såg med en klarhet, sådan den fringstrålar Guds egen thron, både djupet, hwari han war, och djupet dit han skulle komma. Det blef honom icke möjligt att längre säga till sig sjelf: du är lycklig, du har frid, du har nog af ditt eget. Nej — hade Herren icke här warfunnat sig, så hade de strålar, hwari han skådade sig sjelf, blifwit förwandlade till asgrundslågor och den upplösnina, han fått, blifwit ett qwal utan läfedom. Men det ljusnade öfwer Golgata på samma gång det ljusnade öfwer fördomelsen, och Guds ande sade: ser du korset der står och blodet der rinner? De äro din räddning och ditt hopp. Will du finna friden, så skynda dig dit, will du ärfwa Guds rike, så beghynn att nedfalla der! Der slannar den botsfärdige och beder: Gud, misstunda mig öfwer mig syndare! Swarheldst han är; wid korset står han dock alltid i sina tankar. Hans fader war, hans morgonbön, hans aftonsuck, hans syndabekännelse, hans tempelandakt, hans gudliga förhållanden, af hwad namn de wara må, äro allesamman knäfall wid korset. Der försonaren hade sitt örtagårdsqwal, der uttalar ock han sitt lidande. Der försonaren bad: fader förlåt dem! der beder ock han: fader förlåt mig! Att skilja den botsfärdige från korset, wore att skilja det oskiljaktiga. Är det så med eder, chrislige wänner, då I bedjen och hållen gudstjenst? Är edert hjerta hos honom, som frälsat eder, under all den tid I blicken upp till Gud och påminnen honom om edert barnaskap i himmelen? Ären I så långt komne i sjelfskänedom och andans fattigdom, att eder tanke icke fäster sig wid någon egen förtjenst, då I wänden eder till Herran, utan att edert öga står oafslåttigt och uteslutande fästadt wid det Guds lamb, som offrades för werldens synder, och I af hjertats fulla öfwerlygelse och uppriktighet sägen: all vår förtjenst är utelykt; till nåden måste wi falla? Gattas det något i detta hänseende, då ären I icke ännu bland de botsfärdige. Då är ännu i edert hjerta och följakteligen äfwen i eder gudstjenst något qwar af den fariseiska egemättfärdigheten, som går ohörd och ohulpen ur templet. Salige äro de andeli-

gen fattige; ty himmelriket hörer dem till. Måttan I wara ibland dem och blifwa rika i Gud!

3.

Den egenrättfärdige förhåfwer sig öfwer sina likar och gör anspråk på att stå Gud närmast; den betsfärdige ställer sig långt ifrån och anser sig sjelf störst ibland syndare.

Det som icke litet bidrager till egenrättfärdighetens underhållande är anblicken på syndiga likar och den ytliga jemsförelsen med dem. Ofta, när ångerkänslan är färdig att wakna, kommer den tanken och bringar henne till sömns igen: du är bättre än mången af dina medwandrare; de hafwa syndat mer än du. Phariseen stod och bad så wid sig sjelf: jag tackar dig Gud, att jag icke är såsom andra menniskor, röfware, orättfärdige, horkarlär, eller också såsom denne publikanen. Men, det är icke lätt att få dem till någon ånger, som icke wilja ångra sig, förrän de äro sämst och utesast ibland menniskor. Denna afbidan och detta dröjsmål utgöra den snara, hwari synden och djefwulen taga sina ymnigaste skördar. Dersöre är det så vändligen wigtigt, att wi hålle oss till den rätta måttstocken och tale om Herrans lag både dag och natt, att den spegelbild, som den återgifwer af oss sjelfwa, ständigt står för vårt öga, så att de släckar och den orenlighet wi warseblifwe icke förgätas eller upphöjas till prydnader genom någon falsk jemsförelse.

Har wäl någon gudomlig lag eller samwetets röst någonsin tillåtit oss synda till en wiß grad och stanna först der andra stanna? Är icke all synd, äfwen den minsta, en fängelse både i himmelen och för domaren i vårt eget bröst? Eller är försöningen i Christo så half och ofullkomlig, att den icke mäktar utplåna alla synder, utan måste, såsom en wanmäktig damm, låta större delen af syndaströmmen framlöpa i ohämmad fart? Nej, ormsens hustru är frofsadt och den, som ser upp till den korsfäste i lefwande tro och brinnande bön, han är frälst worden. Se wi mot himmelen, så hafwe wi ingen ursäkt, se wi på samwetets fordringar, så hafwe wi ingen ursäkt, se wi

mot korset, så hafwe wi ingen ursäkt. Det är blott när wi se dit wi icke böra se som wi finna den, nemligen när wi, af en inneboende tröghet att företaga omvändelsen, blicke ut på våra likar och jemföre oss med dem. Finns det någon brottöling, som icke har någon brottölig under sig? Finns det någon fallen, som icke kan åberopa någon som fallit ännu djupare? Och hwar skulle ursäkten stanna, om den blott finge begynna wäfsa på sitt nät? Skulle den wäl sluta, innan den gjort oss ewigt fångna? Glömme wi att rådfråga Guds ord wid bedömandet af oss sjelfwa, så äre wi snart inne på högmodets väg, liksom fariseen, och våra böner till Herran, i fall de göras, upplösa sig snart till ett fåfängt skryt och ett stolt förhåfwande öfwer våra likar. Glömmande den samlingen, att Gud fordrar mer än werlden, nemligen icke blott gerningens, utan också hjertats ostrafflighet, tager sig fariseen anledning af några undwiska gröfre fel, hwilka han fann hos andra, till det djerfwa anspråket inför Gud, att han skulle anses rättfärdig och företrädeswis räknas för Guds barn. O, huru full är icke werlden af sådana Guds barn, som äro det blott i sina egna ögon! Huru skulle det gå med dem, om Herren i en hast toge bort alla andra syndare, hwaras de låna sin glans, och de ställdes ensamme inför Gud och sitt samwete? Skulle deras bön och gudsstjens äfwen då blifwa högfärdens och skrytets? Nej, då skulle de nedslå sina ögon såsom publikanen, bäsra för sitt eget hjerta och bedja såsom han: Gud, misshunda dig öfwer mig syndare! Just så har den botsfärdige kommit till syndens kändedom, nemligen att han tilltyckt sitt öga för hela den öfriga meniskligheten, glömt om der finns röfware eller englar, och tänkt sig allena inför samwetet och Gud. Derigenom har han fått insigt om sin otvårdighet och sin omätliga skuld. Derigenom har hans blick blifwit så ödmjuk, hans tunga så skonksam, hans plats så anspråkslös, hela hans förhållande både till Gud och menniskor så undergifwet. Beder han, så är det icke om fortsättning af hwad han varit, utan om ett nytt hjerta och nya gåfwor ur Guds hand. Har han gjort något godt eller tänkt något rent, så gifwer han Gudi äran därför, men icke

sig sjelf; ty om sig sjelf har han samma vittnesbörd som Paulus: jag wet att i mig, det är uti mitt kött, bor icke det godt är. Andra känner han endast till det yttre, sig sjelf känner han till hjertats grund och hans blick är ofta inne i den hemliga verkstad, der hans uppsåt födas och derifrån hans ord och gerningar utgå. Der har han så mycket att waka öfver, att han knapt hinna waka öfver någon mer. Der finner han så mycket att anmärka och oroas öfver, att han heldst vill slippa oron öfver någon annan, ja han finner så mycket, att han knapt wägar föreslå sig en boning eller ett menniskobrist mera ofredadt och förstördt af onda makter, än hans eget hjerta är. Denna erfarenhet gör, att han med apostelen räknar sig störst bland syndare; och skall den störste finna nåd och frid i Jesu blod, så inser han mer än wäl nödwändigheten och biligheten af att han icke är densamme, som talar om att himmelen bör tillslutas för någon.

Vi hafwe sett den egenrättfärdiges och den botsfärdiges olika sätt att tillbedja Herran. Måtte wi af denna jemförelse draga all den nytta, som främjar vår själs bästa! Måtte den göra oss uppriktiga, undergifna och ödmjuka i allt vårt förhållande till Gud! Båtom oss ransaka oss sjelfwa och se till att våra böner icke äro, såsom fariseens, meningslösa eller behäftade med sjelfförtröstan och kallsinlighet för Gud och bröderna! Ty hwad bönhörelse kunne wi då wänta? Den sig upphöjer warder förnedrad. Dem ödmjukom allena gifwer Herren nåd. Huru fåordig war icke publikanens bön i jemförelse med fariseens; och likwäl huru mycken wälsignelse åtföljde icke den förre, huru fruktlös blef icke den sednare! Det låg hjerta i den ena, icke i den andra. Derifrån den olika utgången. Det låg icke blott uppriktighet, utan ock wisshet och sjelfkännedom i den korta bönesuck publikanen utgjöt. Måtte äfwen wi hwar och en hafwa så mycken kunskap om oss sjelfwa, som han egde om sitt hjertas tillstånd, i andaktens ögonblick! Måtte wi hwar gång wi inträde i ett tempel först göra oss den frågan:

min wån, hwarefter kommer du? hwad begär du? hwad söker du? hwad efterlångtar du? Och när wi derefter nedfalle i bön och åkallan, måtte vår insigt wara lika stor som publika-
nens! Måtte wi befinna, att det är inför en allwetande Gud wi stå, hwars ögon äro såsom eldslågor; måtte wi hafwa så mycken kännedom om Guds hjertelag emot jordens fallna barn, att wi tilltro honom misfundsamhet och nåd mot alla ångerfulla; måtte wi weta så mycket om vår egen belägenhet och vårt eget förderf, att wi inför honom icke tillägge oss någon högre äretitel, än namnet syndare, så att wi af hela vår själ framstaple de wälsignelserika och i himmelen färfomna orden: Gud, misfunda dig öfwer mig syndare! En enda sådan suck utgjuten, och det är mer uträttadt för själen och dess bästa, än om wi toge alla fariseers alla prålande böner på våra läppar och uppehölle hjerteransakaren dermed i långa timmar. War derföre ödmjuk när du beder, chriſten! Ödmjukheten är englarnas och de saliggjordas dräkt inför Guds stol, der de tjena och loffsjunga honom natt och dag. Gif Gudi äran för den nåd du egt och för den nåd du utbeder dig! Ställ dig icke öfwer, utan heldre under dina likar, när du framgår till den Gud, som allt genomskådar! War nöjd att wara den minſte på jorden, blott du får ingå i Guds rike och höra det ordet en gång: gack in i din Herras glädje! Amen.

Nyårsdagen.

Herrans namn är ett fast flott; den rättfärdige löper dit och warder bestärmad.

Det gifves tider, då wi, mäktigt gripne af vår egen wanmakt, känne oss redlöse å alla sidor och sträcke vår själs längtan efter hwad som är fastare och waraktigare än hwad wi med våra ögon sett och på vår väg genomwandrat, om den varit än så lång, än så rik på omwexlingar. En sådan tidpunkt är närwarande ögonblick, då wi gifwe ett nytt och till sin beskaffenhet alldeles okänt tidsstifte vår första hälsning och ege af det förflutna intet annat qwar, än den nedslående lärdomen om vårt eget intet och opålitligheten af det mesta, hwar till wi förtrodde oss. Det wore ändå någon tröst, om bland all den förgängelse wi öfwerfarit wi kunde säga, att wi själfwa varit pålitlige och faste i det wi föresatt oss och i hwad oss ålegat, att wi stått oberoende af tingens wexlingar och hade något företräde framför de stöd wi sett ramla och de förhoppningar, som beswikit oss. Men nej, wi woro själfwa ett bedrägligt hopp, själfwa ett löfte utan fullbordan, själfwa ett stöd utan waraktighet, och det kan wara fråga om hwilkendera war slippigare och opålitligare, vår egen själ, eller den ombytliga werld wi genomgått. Af misstroende således lika mycket till oss själfwa som de yttre synliga föremål, hwilka omgifwit oss, lete wi medwetet eller omedwetet efter något, som öfwerträffar beggadera, något, som bland fullfallna eller lutande hyddor liknar ett fast flott, ett säkert bergfäste, dit wi med trygghet kunna wända oss. I sådana förlägenhetens och wemodets ögonblick är det ljust att möta en försäkran ur Guds ord, som säger: Herrans namn

är ett fast flott, den rättfärdige löper dit och warder beskräm-
 mad. Salom. Ordspr. 18: 10. Då Salomo frambar detta
 profetiska vittnesbörd och nedlade det såsom en skön perla i or-
 dets skattkammare, wiste han måhända icke sjelf, huru mycket
 dermed war uttaladt, huru mycket tröst och glädje som låg
 deri. Herrans namn war ännu icke förwandladt till Jesu
 namn, det frälsande och saliggörande, i hwilket alla slåg-
 ter på jorden skola wälsignade warda. Det war wäl skrif-
 wet i stjernorna och satt till ett infegel på alla himmelens hä-
 rar, men ännu icke skrifwet i blod på ett försonande kors, till
 lättnad och tröst för betungade själar. Herrans namn war i
 sig sjelft heligt och stort nog äfwen tillföre, ty det strålade
 öfwer hela skapelsen och ewigheten bar det på sina läppar in-
 nan tiderna woro och skulle ytterligare bära det, sedan tiderna
 förgått, att det aldrig fördunklades; men större och saligare
 blef det likwäl, i förhållande till oss, från den stund det fick den
 nya betydelsen af frälsarenamn och människones son uppstod
 med all gudomens fullhet lefamligen, öfwer hwilken hela strål-
 glansen af Herrans omätliga namn sammandrog sig såsom i
 en enda punkt, då det sade: du skall kalla hans namn Jesus,
 ty han skall frälsa sitt folk från deras synder.

Det war då stoftet fann

wäg till werldars upphofsman

och kunde säga: jag tillhör Guds släkte, han är min fader och
 mitt beskräm. Det war då Herrans namn blef en fristad för
 den oroliga människoanden och en fast borg, dit han närso-
 heldst kunde fly och warda beskräm. O, hur ljust är det icke
 att få förkunna eder, I tidens barn, att denna tillflykt står
 eder ännu öppen! Ty ingen ting är wijsare, än att wi alle
 hafwe behof deraf. Och när skulle wäl känslan af detta behof
 wara lifligare, än på en dag som denna, då wi stå wid inträ-
 det i en okänd tid och ämne sätta vår fot liksom på en bräck-
 lig is, den ingen wet om han skall brista eller bära, om han
 skall öppna för oss en hastig graf, eller föra oss på långa och be-
 swärliga vägar till ett aflägsset mål? I begge fallen är Herrans

Jesu namn lika behöfligt, och så wißt som detta nyår mötes både af dem som skola öfwerleswa och dem som icke skola öfwerleswa det, lika wißt är ock tillflykten till Jesu nåd enmbärlig både för lefwande och döende. Till denna öfvertygelse har det framgångna året, liksom våra öfriga årslopp, om wi rätt uppfattat dem och rätt gifwit aft på deras lärdomar, sökt bringa oss. Hwarje tidsafdelning är en läromästare för det tillkommande, och det lönar wäl mödan att höra på dess erinringar och lägga dem på hjertat. Ty det är icke tiden, som beror af oss, utan wi af tiden. Hon går i Herrens ärende och tolkar hans sanning och rättfärdighet, utan att fråga efter, hwem som lider eller winner derpå. Hon tager ondt och godt fram em hwarannat ur sin rika fatabur och låter oss läsa den ewiges domar i dem båda. Kan ske ligga wi sjelfwa snart i hennes hand såsom tysta läroämnen för kommande slägter. Hon upptager och bortkastar oss alla lika lätt som were det stoftorn, och det är i sjelfwa werket tiden som hushållar med oss och icke wi med tiden. Dären trodde, att han skulle göra med tiden hwad han wille, trampa henne såsom man trampar en väg, förlänga henne, när han wille tillfridsställa sina lustar, förkorta henne, när han mötte någon smärta; men det war han som tjente henne, under det hon tjente Gud och framlade för hans ögon med trohet och redlighet hurudana de barnen woro, som kallade honom fader. Tiden gömmer och herbergerar ingen; hon offrar endast åt Gud och hans domar, och hur många de än äro, som hon skall bära till lifwet eller döden, till himmelen eller afgrunden, säkert är: hon behåller ingen för sin räkning. Ur denna synpunkt har tiden något wördnadsbjudande med sig. Hon är baren, som förer oss alla, då wi blifwit trötta, till de tysta hwilorummen. Hon är det Guds finger, som nedskrifwer hans lagar i den förgängliga sand, der wi bygge och bo. Hon är Guds arm, som flyttar oss med hwarje dag närmare ewigheten. I hwad mån dess lärdomar påminna om Jesu namn och wisa behöfligheten att fly dertill, såsom till ett fast slott, skall blifwa före-

målet för vår fortsatta betraktelse, sedan vi böjt våra hjertan för tidens och ewighetens Herre i bön och sång. Det är dig icke fördoldt, o Gud, att vi behöfve dig; och, att vi äfwen själfwe wiste det! Vi hafwe oräkneligt att tacka dig för, och du har icke en dag förslutit oss. Du har warit oss en huld fader och åter fört oss oskadda genom ett årslopp. När skall den tack, du får, blifwa barnalydnad och barnafinne, i stället för synd och öfwerträdelse? När skola dina wälgerningar och din kärlek uppsmälta våra hjertan, så att vi gifwe dig hela vår lefnad till ett offer? Ach, förbarm dig! Låt de ofruktsbara träden stå ännu ett år! Vi wilje bedja och arbeta, bedja om din nåd och arbeta med din kraft! Se in i vår själ och förnim huru vi mene det. Böj dina öron till vår sång och hör oss, då vi gifwe dig förslingen af vårt föresatta werk:

Ps. 409: 5. — Fader vår, m. m.

Evangel. Luc. 2: 21.

Jesu namn begynna skall
 Allt mitt företag,
 Styrka mig i lifwets fall,
 Gugna mödans dag;
 Ty han är den,
 Som ger krafter till allt godt
 Och åt troheten sin lott
 I himmelen.

Betraktelseämne:

Våra bortgångna dagars påminnelser att fly till Jesu namn.

Du ovisfare och molnbedäktare den tid är, hwilken vi gå till mötes, desto mer böre vi gifwa akt på den tid wi känne, den förslutna. Mycket är esjordt, mycket är brutet, säger oss återblicken på den tid wi egt. Det gör oss ondt, om en med-

wandrare på lefnadsvägen ryckes bort, medan han ännu har något emot oss och wi icke gjort något försök att gälda hwad wi felat. Det nedssjunkna året war ock en medwandrare. Det beredde oss många glädjeämnen, det kom hwarje morgon med helsa och krafter, försåg oss med dagligt uppehälle, mycken wederqwickelse och rika nådestillfällen. Låt wara, att dessa gåfwor woro allesamman från Guds hand. Det omedelbara framräckandet af dem skedde dock genom den fortgående tiden, vår medwandrare. Den skuld wi hafwe till Gud blifwer således närmast en skuld till vår umgängesbroder, tiden; och det är derföre det måste wäcka vår oro, om den bortgår såsom föraktad, förspild och förfelad. Just derföre att Gud ständigt lefwer och går med oss utan afbrott, gör skulden, då wi tänke den hos honom, icke så starkt intryck på oss, som när vårt skuldebref ligger i en död hand. Det bortgångna året är nu en dödsblek hand, som sträcker sig efter oss med obestridliga fordringar och starka anklagelser. En enda sådan kan wara nog, att sprida hemskhet på vår väg; men efter den gråhårige syndaren sträcka sig måhända 60, 70 sådana. Wore det underligt, om de gråa håren reste sig på hans hufwud och han bäs Wade för sitt sista år, den sista handen? Det war en sådan hand Belzazar såg skrifwa på väggen twärsöfwer ifrån ljusastakan i sin konungasal, hwarigenom hans ansigte förwandlades och hans tankar försträckte honom, så att hans länder bäs Wade och hans ben darrade. Dan. 5.

Om ångrens ländor hos ohöriga barn taga ut sin rätt wid en faders eller moders dödsbädd, om minnet af fel och förbrytelser mot en bortgången wän framträder wid hans stoft såsom ett blixtrande swärd och afhugger modet och djerfheten åtminstone för ögonblick, o så låtom oss wid denna afskedsstund från ett lyftadt år gråta ut wid dess dödsbädd och heldre samla minnena af det myckna goda wi egt och förlorat, af det myckna wi felat, försummat och förspillt, än fylla vår själ ut det owissta tillkommande med drömmar och förhoppningar, för hwilka wi icke hafwe någon säker grund. Wi skole ej tro, att den bort-

gångna tiden löste sina band med oss så lätt. Hon tog mycket bort af vår egen warelse i de ögonblick hon slet sig ifrån oss. Liksom ett jordras försvagar den botten, hvarpå omgifvande träd, växter och boningar stå, så blef också den grund, hvarpå vi befinne oss, hvarpå vi bygge våra framtidsplaner och vilje uppslå hyddor för många år, skakad såsom genom ett jordskalv, på samma gång den förunnade tiden, det gamla året, sjönk ned i ewighetens haf och lemnade tomhet efter sig. Det tog mycket med af vår egen must och mörk; våra krafterns liflighet, vår själs spänstighet, vårt glada mod, vår fryntliga blick, vår molnfria panna, vår upprätta hydda, allt led ett afbräck, som vi icke så lätt kunne beräkna. Det är därför vi känne oss stå i en så nära förwandtskap med hvarje år, som förrinner, och icke utan rörelse och djupgående tankar kunne räcka det handen till afsked. O, hvad tog det då med sig till Gud? Swilla försvar af rättfärdighet, flit och arbetsamhet lade vi på de axlar, att bäras till det land, der vi skole göra redo en dag? Kan det sägas om oss, att den kraft och det år, vi förlorat, svarade mot ett pund, men försvararna och skördarna, vi sände framför oss, svarade mot fem? Nej, huru många nedgräfsda pund möta icke här våra tankar och nedslå all vår berömmelse! Det ogjorda, som bordt wara gjordt, det gjorda, som bordt göras annorlunda, det brutna, som aldrig bordt finnas till, de vägar, dem vi aldrig bordt gå, de tankar, vi aldrig bordt tänka, de ord, vi aldrig bordt tala, de uppsåt, vi aldrig bordt hyfsa, äro, om de än kostat tid och möda, de afprutningar, som nedsätta våra pund och göra våra försvar så fjäderlätta, att de för Gud intet betyda. Känne vi oss ändå trötte och utslitne, ja kanske mer än om vi gjort ett godt dagsverk åt Gud, hvad tack hafwe vi därför? Aldrig tackade synden någon, och djefwulen war en lögnare af begynnelsen; aldrig tog han någon i sin tjänst, utan att swika honom. En blick på lifwet och det flydda året! Man kan icke säga, att der war överksamhet, eller brist på rörlighet och ansträngning, swett och möda. Men för hvad swettades man? War det för att göra wäld på him-

melriket, eller war det kanhända fastmer att göra wåld på sin nästas bergning och lycka och tillskansa sig sjelf det mesta man förmådde, för att sedan säga: jag hafwer arbetat mig trött och wäntar på lönen i himmelen? Nej, de plöjda fårorna i din panna, o menniska, din krökta rygg och de gråa håren på din hjesa; räkna dem icke för hastigt såsom fastebref på hwila och lön hos Gud! Se först till om de äro funna på rättfärdighetens wäg, eller om de äro Rainsmärken, som vittna, att du gått såld under synden, slafwat i werldstråldom och jagats till andtrutenhet af dina egna lustar och begär. Eller skall det wara nog, om Gud får endast bräckligheten och dödsfuden till tack för alla sina nådes-år, sina tusenfaldiga wälgerningar och sitt gränslösa tålmod? Nej, skilj bort, på denna det nya årets första dag, såsom agnar från den goda säden, allt hwad du icke på allwar ämnade åt Gud, allt hwad som föll synd och orättfärdighet till gods från det, som i heliga och saliga ögonblick offrades åt Herran i bön och åkallan, i nit och arbete! Hvem suckar icke med smärta härvid: o, att det varit mer än ögonblick, o att jag nu såge wägen i rättfärdighet lika lång, som den jag wandrade i synden, tanklös och obotsfärdig! O, hvarföre kom jag så sällan, då Gud kallade och sade: tiden lider, men böjdes så lätt till lydnad och medgörlighet, då werld och synd hwisflade i mitt öra och begärde mitt allt, min själ, min kropp, mina krafter? Hvarföre gjorde jag så halft och sömnigt arbete, när det gällde Gud och pligter, himmel och salighet, men friskt och ungdomligt, när flärd och fäfsänga ropade på mitt deltagande, när högmöd och ondskä, lättjinne och religionsfärfast, afund och lågsinhet wille hafwa något fram och begärde min handräckning? Nu ser jag huru litet jag tjenat, der jag ständigt bordt wara, men hur mycket der jag aldrig bordt finnas till, hur liten hjälp Gud haft af mig att utwidga hans rike och stärka hans makt. Nu ser jag hvarföre synd och mörker wila så långsamt undan från min omgifning, mina bröder och mitt fosterland; jag har ju sjelf hyllat synden, jag älskade ju sjelf mera mörkret än ljuset, och liksom jag ledde af andras

exempel, så leddes ock många af mitt. Hur kan det så blifwa bättre? Nu ser jag, hur förwållande hwarje röst är, som icke går af Guds mun, huru mislyckad och förspild hwarje väg är, som går på sidan om Guds väg. Nu ser jag huru späd jag ännu står wid mitt rätta werk och huru wäl Herren gör, som ännu låter ett nådes-år upptrinna och, oaktadt min myckna tid, betraktar mig som ett barn, hwilket knappt begynt den väg det skulle wandra, det werk det skulle fullända. Ack, att jag wore såsom i min ungdomstid, då Guds hemlighet war öfwer min hydda, då vägen låg ljus, ren och oberwandrad framför mig, obesmittad af syndens fjät och ingen annan hade satt sin fot derpå, än den helige frälsaren, som utstakat och banat den!

Men förgäfwes jag begråter
Mina dyra, flydda år,
Tiden kallas icke åter,
Skulden ensam återstår.

Denna skuld är det, som vår flydda tid framräcker för vårt öga, i det den sjunker för ewigt undan, och det är dermed den gifwer oss en kraftig påminnelse att fly till Jesu frälsarenamn och i honom söka icke blott försoning för hwad wi felat, utan ock kraft att följa honom efter på rättfärdighetens, sanningens, kärlekens och försakelsens väg. Är det oss kärt att utan tärande samwetsagg helga en gryende tid wälkommen, är det oss kärt att hafwa ett stöd, som icke swiker, en hjälpare, som räddar oss i hwarje frestelse och bevarar oss i all fara, så måste Jesu namn i denna stund stå såsom det dyrbaraste och högsta för våra ögon. I det namnet slöto under årets lopp många våra medwandrare sina ögon till, salige och frälste. I det namnet wilje wi från denna stund fortsätta färden och begynna vårt nya år. Må ingen öfvergifwa sin Herra! Han öfvergifwer ingen.

Ett år är förswunnet. Och huru mycket har icke förswunnit och förändrats med det! Det förefaller de flesta af oss kort, och så torde fästa derwid så stor betydelse som det förtjenar.

Men huru mycket har det icke förvandlat, under sin fortsatta gång, i tempel och boningar, i städer och byar! Huru många gingo icke upp i våra helgedomar wid årets början, som wi nu söte förgäfwes! De fleste af dem trodde, att de skulle få wara med oss ännu en nyårsdag och blanda sin röst med vår röst och lägga sina böner till våra böner. Men nej, det är icke samma folk som nu besjunger Herrans namn och skyndar till hans gårdar att inwiga sig en framtid som då. Många äro gångne all werldens väg och wi wete icke hwar de nu sjunga sina nyårspsalmer. Så har förgängelsen och grafven äfwen under detta år icke tröttnat att taga rika skördar bort och på samma gång förändrat mycket för de efterlefswande. Der det war glädje blef sorg, der det war trygghet och lugn blef oro och mörknande utsigter. Enkor och faderlösa trädde fram, der man icke wäntade det, och band sletos så wäldsam och smärtsamt, att wi icke kunde glömma det, annat än genom åsynen af nya förluster på annat håll. Barn togos från modersbröst, länkar losnade ur systonringar, wänner och makar, som sagt till hwarannan: dit du går will jag också gå, besallades taga olika vägar, den ena till glömskans rum, grafven, den andra till minnets och saknadens tårfsyllda boningar. Men icke nog härmed. Förgängelsen herjar icke blott med dödelian. Hon anställer förvandlingar på mångfaldigt sätt äfwen förr. Der det war rikedom blef fattigdom och nöd. Der man yfdes af helsa och fågring kommo sjukdom och smärtor. Der det war nöje och lust hördes quida och wända. Förbund knötos och brötos. Vänskapen smålog, smickrade och förrådde. Förtroenden wunnos och förtroenden gäckades. Påstal förbyttes på samma läppar till äreskändande smädelser. Winningar och löften, hwilka på afstånd stodo så lockande och smickrade, woro såsom huggormsgift, när de ändteligen kommo. Höllo de någon gång ord, aldrig war det mer än till hälften. Man fick nöja sig med drömmen; werkligheten war alltid fattig och tom. Eller är det icke sannt? Grafven J icke pröfwat lifwet på detta sätt, christne, om J låten ären tala? Har tiden skänkt

eder endast dagar och fröjder, men inga förluster och pröfningar? Nej, jag råder dig lycklige, i fall du finnes, att samla dina krafter i alla fall. Tiden har icke slutat sin lek med dig. Det kommer nya dagar och sorgen skall på ett eller annat sätt hitta väg till ditt bröst och din hydda. Du skall få lära, att lifwet är en jemmerdal och att Herren håller sitt ord, då han sagt: förbannad ware marken! Men hwem förmildrar denna förbannelse och förvandlar den till wälsignelse? Nej kommer någon långt med hwad han kallar sin egen sinnessstyrka, icke heller kommer någon långt med en sjelfskapad slöhet och känslöshet för werldens gång och lifwets wexlingar. De sköldarna befinnas snart odugliga och uthärda icke länge. Nej — han som i Gethsemane tömde den bittraste kalk någon druckit och sade: ske icke min utan din wilja, o Gud! han skall lära dig hjeltmodet i olycksdagen och bewara ditt hjerta, att det icke förblöder i pröfningen. Hans namn är den sköld, hwarmed wi skole värna oss och det slott, dit wi skole fly, för att warda beskrämda. I honom hafwe wi glädje tillfyllest, när allt är sorg omkring oss, rikedom, när wi råke i nöd, tröst, när wi ingen tröstare finne. Han är trogen intill döden och sitter wid vår hufwudgård i dödsstunden, såsom fordom wid vår wagga. Han är brodern, systern, modern, faderstödet, när wi sakne dem och hafwe ingen att luta vårt hufwud till. Det flydda året lärde mången att så war, och det säger oss ännu i sitt försvinnande: hans namn är ett fäste i nödens tid.

Ett år är förgånget; och det har flyttat oss enhwar ett steg närmare grafven. Begagnadt eller förspildt, för den ena till fall, för den andra till upprättelse, har det likwäl för alla egt det gemensamt, att det gjort afståndet till wedergällningens land en betydlig del kortare. O, att denna tanke wäckte någon till besinning och wore warning nog att uppstå ur syndens dwala och reda högtidsdräkten till att stå inför människans son! Eller fluns det då ingen ting manande och lockande i att kunna säga: mitt sista skifte skall blifwa en astonbön åt Gud, mina återstående dagar skola blifwa ett offer åt Herran, som skänkte

mig alla mina år och timmar, de första med de sista? Eller är synden så lät, fåfängligheten så lönande, orättfärdigheten så tacksam, lasten så prydlig, egenmyttan så inbringande, vinningslystnaden så ljus, ärelystnaden så förförisk, att du icke kan släppa dem, o människa, för att taga i något bättre och blifwa Guds vän i stället för hans fiende? Blott att ega Guds vänskap måste väl wara nog att ersätta allt hwad du för hans skull nödgas försaka, i fall det förtjenar namn af försakelse att hålla sig ifrån orättfärdighet och wanära? Hwad glädje kan det wara att stå i förbund med werlden och dess lusta, då hwarje klokslag säger, att vår graf nalkas alltuärmare och att intet annat kan förljuswa vår aften, än hwad rätt och godt i Christi tro wi öfwat? Skände människan allt det goda hon kunde hafwa i Gud redan i tiden, hon skulle icke så lätt öfwergefwä honom. Hon skulle icke så hastigt skynda till dessa ångersfödande förnöjelser, dem werlden erbjuder. Men emedan hon icke smakat och sett huru ljuslig Herren är, tror hon sig få ett glädjetomt lif, så snart hon icke ser sig om på andra vägar. Och hwilken olycka är det icke att så många alltför sent blifwa warse sitt misstag, ofta icke förrän ären med alla äro förslupna och ingen tid mera är, en olycka ej blott för dem sjelfwa, utan också för menskligheten i sin helhet! Ty hwad skulle icke samtid och efterwerld wunnit, om alla dessa wid inträdet i hwarje årslopp sagt till sig sjelfwa: jag will verka Guds verk medan dagen är! Huru många förwillsande föredömen hade icke då warit borta, huru många nyttiga erfarenheter hade icke då warit samlade, till uppmuntran och vägledning för uppweyande släkter, huru känd och lättad hade icke då rättfärdighetens väg stått för hwarje öga, då nu hwar och en får leta derefter så godt han kan, och endast få kunna tala ett förståndigt ord om den vägen! Vilkål är det blott denna väg, som leder till Gud och borde först och sist efterfrågas. Tusende anledningar förefinnas, hwarigenom tanken derpå väckes, och själen spritter upp såsom på en helig kallelse; men swårligen har någon anledning mera alswarlig och betydelsefull

wigt med sig, än gränsen af ett år, då menniskan owilkorligen måste göra sig den frågan: får jag ännu ett, eller äro mina dagar lyftade? Skall jag få se des början, men kanske icke des slut? Mången, som så frågar i dag, har kanhända blott några få steg qwar till gränsen af sin nådetid, och hwem wet om han hör till ungdom eller ålderdom? Christen, har du läst i Guds ord, att Jesu namn är ett saliggörande namn, så gör dig förtrogen dermed, medan det ännu heter i dag! Det finns ingen annan fristad, som bergar själen undan fördömmelsen, sedan hon är biltog från werlden. Det namnet har kostat honom mycket, som burit det, mycken smärta och djupa qual, men han wiste, att det skulle kostat syndaren ännu mer att sakna detta namn. Derföre iklädde sig den himmelska kärleken detta namn och satte det upp såsom ett segrens och frälsningens baner, för dem som icke hade ett mot tusende att svara, då den ewiga rättfärdigheten kräde redogörelse för deras förunnade nådedagar.

Så må då våra bortgångna dagars och det lyftade årets påminnelser att fly till Jesu namn kraftigt och wälsignelserikt inwerka på våra hjertan! Det är påminnelser, dem ingen kan jäfwa eller tillintetgöra, icke ens den sjelfbelåtnaste. Den syndas skuld wi samlat öfwer vårt hushoud, den trolösa och förgängliga werld, i hwilken wi gå, och som icke eger ett enda fast och pålitligt stöd att räcka oss, grafven och döden, som med hwarje flyende timma träda oss närmare, äro ämnen nog till besinning då wi tage vårt första steg i en ny tidsföljd, hvars dagar och öden ingen känner. Här böje sig wise och enfaldige tillsammans ned i stoftet inför härarnas Gud och bekänne med ödmjukhet: wi äre såsom i går komne och wete intet. Här lägge sig menskelig kloshet och beräkning ned för den ewiges fotapall och all werlden säge: stilla må jag Herran bida, tyst och trogen göra wäl! Här sjünke högt och lågt, stort och litet ned för ditt tillbedjanswärda namn, o Jesu! Ty i ditt namn skola

sig böja all knä, deras som i himmelen, på jorden och under jorden äro. Barnens lifsom fädrens bönelyd samle sig alla i denna stund kring din nådestol, att du må wälsigna och befrämma, wägleda och bewara!

Wälkommen sedan du ofända gäst, du nya tidskifte med dina pröfningar och öden! Wi känne ej hwad du bär i ditt sköte, om det är lif eller död, helsa eller sjukdom, fröjd eller tårar, men i vår Herras Jesu namn framgå wi med tillförsigt, wetande att ehwad wi lefwe eller dö, lide eller glädjas, höre wi Herranom till.

Dig, o Jesu, är gifwen all makt i himmelen och på jorden. War med oss, såsom du med våra fäder varit hafwer! Sträck din kärlekshand öfwer oss alla i detta nya år! Du som ingen vill borttappa, åt hwem skulle wi säkrare anförtro oss? War du vår herde och vår försvarare, hwarheldst wi äre och hwarheldst wi komma. Beskydda vårt älskade fosterland och låt det blifwa en plantering för ditt rike, att det må gifwa dig ett beredt folk och grönskas i dina gårdar! Skydda konung och folk, att de tillsammans må fröjdas af din nåd och samverka till himmelens ära och jordens wäl! Afslägsna alla sorger och faror från vår dyre konung och hans konungahus! Omgärda hans thron med ljus af ditt ljus och kraft af din kraft, att han må lyckliggöra sitt folk! Gif oss nåd att med endrägt och flit, gudsfruktan och rätträdighet lätta hans omsorger och belöna hans mödor! Afwänd, o Herre, all ofärd från våra landamären, hungersnöd, pest, krig, twedrägt, split och söndringar, att wi må trygga bo under din nåds wingar och förforsas oförde i din sanning! Bewara ungdomen, att den må blifwa en härskara åt ditt namn och wandra i ditt ljus, att förförelse och laster icke må rycka den såsom ett willebråd i mörkets rike och förderfwets asgrunder! Uppehåll de karste mån i mannaårens mognad med din starkhetsmakt, att de icke uppgifwas i arbetets tunga och hetta och bortryckas i sin halftida dag från halfgjorda wärfl! Låt det goda och rätta flina talrika kämpar, att uselhet och elände må tåga ut genom våra

stadsportar och förjagas utur hela vårt land! Du som älskar
 rättfärdighet och hatar orättfärdighet, hjälp oss att sätta bryan
 till roten af allt förderf och nedbryta ondskans fästen, hur starka
 de än äro! Låt kraften af ditt ord utbreda sig i mångtusende
 riktningar och genljuda ej blott i templen, utan ock i våra bo-
 ningar! Gör ordets härolder oförskräckte och oförtrutne, då de
 gå i ditt ärende och fullgöra din befallning: du skall säga dem
 mitt ord, ehwad de görat eller låtat! Väpna ditt folk och
 dina tjenare med ljusets wapen; värna dem med trons sköld
 och omgjorda dem med sanningen! Kläd de höga och ärorika
 i ödmjukhetens dräkt, att de i tid må vänja sig wid sederna i
 din himmel, der de saliggjorde och englarnas här skyla sina
 anleten inför din thron! Hugswala de fattiga och förtryckta i
 deras eländes tid, och säg dem, att du är deras fader och nal-
 kas med förlofningen. Välsigna den mot grafwen lutande
 ålderdomen och styrk alla dem, som i dag begynna sitt sista år,
 att de må fara hädan i frid och somna i ditt namn! Tag de
 wilseförda i din famn och lär dem dina rätter, att de icke för
 ewigt förlora dig! Välsigna hwarje tempelandakt och alla
 nattwardsgångar i detta nya år och mätta tusen sinom tusen
 wid ditt rika nådebord, att den lefwande källan med watten till
 ewinnerligt lif icke må flöda förgäfves, under det mången själ
 förtorkas af räddhåga och förgås af wanmakt! Låt gudsfruk-
 tan och frid, kärlek och endrägt inträda i hyddor, der de förut
 saknats! Låt andakt och bön, sedlighet och renlesnad blifwa
 ordningen för dagen, der de förut warit förskjutne! Välsigna
 äfwen denna församling och låt det ord, som i detta tempel för-
 kunnas och betraktas, gifwa både lärare och åhörare lättnad
 och kraft i andeliga och lekamliga bekymmer! Vär oss alla i
 detta nya år trognare waka, trognare bedja, trognare arbeta i
 din kallelse! Vär oss emottaga dina wälgerningar med tack-
 samhet och hwarje dag, såsom wore den vår sista! Ak, han
 kommer wäl en gång den sista dagen, kanske förr än wi det
 tro; och vårt sista nyår, när kommer det? Kanske är det re-
 dan inne? Herre! Herre! du, som lefwet ifrån ewighet till

ewighet, hos dig wilje wi sluta vårt lopp. I din himmel
wilje wi begynna ett nyår utan återvändo, när dagarna hafwa
en ända. Håll oss intilldes faste wid din arm och led oss på
den ewiga vägen! Jesu namn ware inseglet på vårt hopp
och vår troös lösen, då wi klappe på din port! Amen.

Långfredagens Högmessa.

Selger eder och kommer med mig till offret! 1 Sam. 16: 5.
 "Af Isai söner hafwer jag förfett mig en konung," sade Herren till Samuel. Men hans utkorande skulle icke ske utan offer. Af Isai söner utsåg Herren ytterligare en konung i tidens fullbordan; men han skulle icke bära en jordiskt spira eller besitta en werldslig thron. Törnen skulle blifwa hans konungsgastrud, blod och dödsöswett hans purpurmantel, korset hans hwilostad, misddådare hans omgifning. Herradömet skulle wara stort och riket utan ända; men icke af denna werlden. Han skulle frambära ett offer Herranom, men han skulle icke få säga med Abraham: Gud förser wäl fåret till bränneoffret. Han skulle sjelf wara offret och under de bittraste qwal inwigas till sitt konungawälde.

Närwarande dag återkallar minnet af denna offering. Jesus är ingången i det aldrabeligaste. Hela werlden ware tyst för honom! Selger eder, I människors barn, och kommer med mig till offret! Om det någonsin är nödigt att afstå på den rösten: bewara din fot, när du går till Guds hus! om det någonsin är angeläget att genom bönen's anda hafwa sökt ett ensaldigt öga och ett obesmittadt hjerta och genom en noggrann beredelse hafwa afsluddat sig det jordens stoft, som utgöres af egenrättfärdighet och sjelfsklohet, så är det wäl, när det heter:

offret stundar, blöd mitt sinne!

lammet till försoning går;

när den domen går öfver werlden, att all vår rättfärdighet är såsom ett orent klåde, våra sagrafte gerningar ett haltlöft bländwerk, vårt fridsförbund med oss sjelfwa, vår belåtenhet med egen wisdöm och vårt sjelfskapade lugn ett stort sjelfbedrägeri, och den ewiga rättfärdigheten fordrar ett helt annat offer, än wi sjelfwe någonsin kunna frambära. Medan det att Gud måste sända sin enfödde son att frälsa werlden och försona oss med sig sjelf, är ett så talande bewis mot all menisklig storhet och sjelftillräcklighet, en så krafftig wederslägning af den dröm, som så ofta ingifwer menniskan inbillningen om egen förtjenst, att egenkärleken icke mer wägar uppresas sitt hufwud, om icke för att wisa sin dårskap och sin sjelffördomlighet. Dock gör han allt, för att försvara sig sjelf och tillintetgöra Guds dom. Han sätter Guds wisdöm i fråga och framkallar ett härskri mot Christi kors af alla de skaror han lyckats förblinda. Han säger: hwad behöfdes detta? är jag dig icke mer än tio söner, o Gud? skall min berömmelse platt intet betyda och min glans och prakt alldeles förgätas? Så har man ropat allt sedan korset planterades i werlden; och knapt hade det blinda hatet mot Jesum slutat sitt härskri: korsfäst honom! förränd den lifa blinda sjelfkärleken aflöste det med en ännu enwifare stämman: tag bort hans kors! våra gerningar tala bättre än hans blod. Men helger eder, christne! I ären måhända, mer än I tron, besmittade af denna farfot och bortförde af detta forl. Det ligger sjelfwijsket i hwarje dödligt bröst, och det slaget går icke ut förutan bön och fasta. En förberedande Fastlagstid har derföre warit oss gifwen, hwarunder wi i stilla betraktelser skolat bringas till sjelfskänedom och fatta behöfwet af det försoningsoffer, som i dag frambäres. Men kanhända har werlden och werldsomförgerna tagit bort det mesta af denna tid? Kanhända drogens I åt andra håll, då försonaren begynte sin sorgliga wäg och sade: si, wi gå upp till Jerusalem och all ting skola fullbordade warda, som skrifne äro af profeterne om menniskones son? Helger eder! Säkert kommer denna offerstund mer eller mindre öfverraskande på en hwar,

och ingen ting har gått så jemnt och oafbrutet fram som Jesu väg. Afbrotten och ojemnheten finnas blott hos oss och i vår uppmärksamhet derpå. Vi borde hafva ställt oss såsom den blinde vid vägen och der förblifvit i bön och åkallan, i andakt och värduad, tiggande om hjälp och wälsignelse, öfver af dem, som näpste oss att vi skulle tåga. Der skulle vi tidigt och sent hafva höjt denna röst: Herre! warkunna dig, att vi måtte få vår syn, kunskap om vårt behof af frälsning och vår wansmakt att sjelfwe förwärfwa denna frälsning. Der skulle vi hafva lofat banden med werld och säsänglighet och sagt till honom, som skådade fram mot sitt kors: dit du går, dit will jag också gå, der du blifwer, der blifwer jag också. Der skulle vi hafva lärt oss en ödmjukhet, som är större än menniskonaturens, en kärlek, som endast tändes i himmelen, ett tålmod, och en fördragsamhet, som icke återfinnes på någon annan väg, ett lugn och en frimodighet, som öfwerträffar allt hwad vi kunna tänka oss, en barnalydnad för Gud, en broderskärlek för våra bröder, en försonlighet mot våra fiender, hwaresten vi förgäfwes lete i om dödliga bröst. Antingen det nu fattas mycket eller litet i den hjertats rening, den tronens öfning, den själens lyftning, den känslornas uppmjukning, den ögats skärpning, den värduadens och andaktens uppkallande, som bordt finnas till såsom mogna frukter af en omsorgsfull beredelse, att emottaga denna dag och inställa oss wid försonarens offring, så sträcker dock den döende sin kärleksblick till oss alla och ropar med ömhet: Kommer till offret! Han är färdig att förlåta äfwen den synden, som ligger i en bristande beredelse, och taga äfwen den stenen med, som tanklösheten lagt till den tunga bördan, han går att lägga på sina armar, och vi hinne icke mer, när det ropas: helger eder! än utajuta en botsfärdighetens suad öfwer oss sjelfwa på den stig, der han nu tager sista steget. Men äfwen det helgandet will han icke förkasta. Äfwen den elste stundens botsfärdiga angestrop: tänk på mig! höre vi honom i dag med mildhet upptaga och rikeligen wälsigna. Kommer dertfore, så ofullkomlige, så oberedde och syndbelastade I än

ären, att skåda den syn, hwarvid solen mörknar, hellebergen
brista och jorden darrar! Eder häpnad och edert helgande ware
ånger, eder bäsman och edert hjertas rörelse ware tacksamhet!
Uttrycken dem båda i sång och bön: helger eder och inviger
edert hjerta och eder andakt, i efterföljande sång! 71: 7.

Text:

Femte akten af Christi pinos historia.

Du har ditt kors, så lär oss mig

O, segerhjelte! vinna,

Och uppå korsets helga stig

Till himlamålet hinna;

Då är min själ förvarad väl

Och lefver i din kärlek.

Betraktelseämne:

Jesu offerdöd på korset,

1) såsom en påminnelse om våra synder,

2) såsom en befrielse från våra synder,

3) såsom en uppmaning att dö från våra synder.

1.

Jesu offerdöd på korset är en påminnelse om våra syn-
der. Redan på vägen till offerstället och under det försonaren
leddes bort till att korsfästas, gaf han själf en sådan erin-
ran, i det han wände sig om till dem, som greto, och sade:
gråter icke öfwer mig, utan gråter öfwer eder själfwa och
edert barn! Äfwen om wi icke wiste mer om hans korsdöd, än
att den en gång skedde, utan att ingå i själfwa den affigt och
det ändamål, som åsyftades dermed, skulle wi dock, när wi
tänke på hans fläckfria lefnadsbana och hans ostraffliga ger-
ningar, nödgas säga: "han är fallen i onda människors wäld,
och endast en förderfwad tid och ett syndigt släkte kan så be-
handla en oskyldig; eljest skulle han väl, med sitt rena hjerta

och sin rena wandel, hafwa blifwit buren på menniskohänder, såsom han bars och tjentes af englarna." — Ja, blott synden och den synden förblindat kunna begynna, fortsätta och med kall blod fullända något så orättwist och himmelsfäriande som det wi i dag läst. Det stod helt annorlunda till på jorden nu, än i tidens sköna morgontimmar, då Herren såg uppå allt hwad han skapat, och så, det war ganska godt. Då gingo Gud och menniskan hand i hand och den Gwiges bud lyddes med barnatrohet. Samma kärlek och frid herrskade på jorden som i himmelen. Nu deremot — och detta nu räcker än — war allt ondt och genomgripet af förderf. Fiendskap egde rum icke blott menniskor emellan, utan ock emellan Gud och menniskor; ja, den sistnämnda föntringen war så stor, att Gud icke ens utan blod och hädelser kunde nedstiga till jorden och bese sina egna händeres werk. Profeter utsändes, höjde sina warningsröster och påminne om en förgäten Herra i himmelen. De förföljdes, häddes och stenades. Jag will sända min älskelige son, sade Herren; kanhända, då de se honom, hafwa de försyn för honom. Menniskorna sågo honom och — han leddes bort till att korsfästas. Guds beläte war så utplånadt i menniskohjertat, så förgätet och föraktadt, att Guds herrlighetssten och hans wäsendes rätta beläte icke fann någon annan fristad, än ett förbannelsens träd emellan twenne misdådare. Nog kunde detta förtjena tårar i och för sig sjelf. Nog låg der en bedröflig sanning i de warningsorden af försonarens läppar: gråter öfwer eder sjelfwa; han tillägger äfwen: öfwer edra barn! Hwad äro wi annat än barn af en förderfwad tid, ättlingar af en syndig stam, hwilka ock af naturen hata Gud och hans fordringar, i stället för att älska dem? Sägom icke: hade wi varit i våra fäders tid, så hade wi icke korsfäst herrlighets Herra. Samma tids förhållanden för oss, och — de hade ledt till samma följd. Hwad Jesu samtid gjorde mot en synlig frälsare, huru ofta upprepas icke det ibland oss mot en osynlig! Eller då wi döde honom i våra hjertan, då wi uteslute honom från vår werld och werksamhet, hwad göre wi

annat, än föröfäste honom på nytt och försmäde hans namn? I den genom fallet förderfwade menniskonaturen finnes i alla tider tillräckligt både af sadduceiskt otro och fariiskt egenrättfärdighet, för att göra Jesum husvill och dömma honom till försetts död. Hvad det milda återskenet af hans lära werkat på jorden under tidernas lopp må ej förwilla eller orättmätigt förmildra omdömet öfwer oss sjelfwa. Hwardera är en sak, för sig och det ena må skiljas, som sig bör, ifrån det andra. Fråge sig en hwar, huru mycket det wäl är af Jesu bud och warningar, som wi verkligen älske och med begärlighet omfatte, innan hans egen anda kommer oss till hjelp. Äro icke hjertats alla böjelser färdige att göra uppror, när han till ex. säger: älsker edra owänner, wälsigner dem, som eder banna, görer wäl emot dem, som eder hata, beder för dem, som göra eder skada och förfölja eder; eller då han säger: utan eder rättfärdighet öfwergår de skriftlårdas och fariscers, skolen I icke komma i himmelriket; eller då han säger: hwilken som ser på en qwinna, till att begära henne, han hafwer allaredo gjort her med henne i sitt hjerta? Jäle will menniskohjertat och den förderfwade werlden hafwa en sådan religion. Den är också icke född på jorden, utan är af himmelen, såsom förkunaren sjelf, och skulle aldrig hafwa funnit insteg till oss en fotsbredd i tiden, om ej en himmelsk kraft utajutits samtidigt med läran och ett nytt warde uttalats af den allsmäktiges läppar: si, jag will skapa en ny himmel och en ny jord. Wilje wi på nära håll öfwerthgas derom att werlden är stadd i det onda och att det fötteliga sinnet är en fiendskap emot Gud och den han sändt hafwer Jesum Christum, så behöfwe wi blott en hwar se uppå oss sjelfwa och besinna, huru mycket arbete, huru mycken bön och strid, swett och möda det kostar att tillägna sig äfwen det minsta af hwad Guds rike tillhörer och göra Jesum till vår vän och hans samningar till våra grundsatser. Wi wilje i det längsta hafwa qwar föttets evangelium och den beqwäma salighetswäg, som utstakas af lustarna och begären. Och när Jesus lyfter sin warnande hand och säger: den porten

är trång och den vägen är smal som drager till lifwet, då utbriste wi, med känslor, blandade af harm och blygd: detta är ett hårdt tal; ho kan det höra? I törnekronan, som den försmäktande offerkonungen i dag bär på sin hjesa, sitter därför mångt törne, framburet äfwen af din hand, o människa, och till bitterheten af den kalk, han i dag tömmer, har äfwen du bidragit med ditt hjertas bitterhet, din fiendskap och din föld för honom.

2. Men låtom oss betrakta en annan sida af Jesu offerdöb, att, en ljusare och gladare! Jäse blef Jesus ett offer för synden blott i den mening wi hittills anført. Då skulle hans minne qwarstå endast såsom ett af de många sorgliga bewisen på ett frukilöst nit i en otacksam werld och såsom ett af de många nedslående profwen på huru det onda segrar och det bästa och ädlaste går under i striden. Stannade wi med ett sådant begrepp, då hade intet folk i werlden en tröslöfare religion, än wi. Då wore det skäl, att kasta lifwet bort, såsom den olycksaligaste gåsira, ett förtwißadt ondt, och säga till bergen: faller öfwer oss och till högarna skyler oss! Då wore det icke värddt att sätta sin fot på lefnadsvägen och släpa sig fram till grafwen under mödor, lidanden och bekymmer. Ty är detta skedd på det färska trädet, hwad skall då ske på det torra? Att tänka en god tanke, att kämpa för sanning och rättwisa, att beghyna ett godt werk, wore att skrifa sin dödsdom. Att längta efter frid, under känsla af sin wanmakt och sina synders mängd, wore att begära bröd och få handen full af stenar och skorpioner. Att astorka sin swett och skåda tillbaka öfwer sin tillryggalagda väg, wore att i hela själen insupa Jobs klagan: hwi wardt jag icke död i moderlifwet, så sofwe jag nu, wore stilla och hade ro? Att efter uttärda krafter och mångårig ängslan nalkas sitt dödsläger, wore att bestiga första trappsteget till afgrunden och blifwa en ewigt ohörd suck i den tomma ste och svartaste öken. Nej, I människors barn! Kommer med mig till offret, som i dag faller, och beskåden närmare Jesu

offerdöd. Eljest vill icke en spars under himmelen eller en matk i stoftet tillbyta sig eder lott och eder ställning. Jesu offerdöd är icke blott en påminnelse om tidens ondskan och världens synder; den är också en befrielse från våra synder, en frivillig kraftutveckling af en himmelsk kärlek, som icke kan utvärda vårt elände, utan gifver sig själf till återlösen. Såsom för oss synds skuld, säger apostelen, är fördömmelsen kommen öfver alla menniskor, så kommer också genom oss rättfärdighet lifsens rättfärdning öfver alla menniskor, och såsom alla dö uti Adam, så skola också alla i Christo warda lefwande gjorde. Vi och våra verk kunna gå under och stranda mot klippor, som förkroka, men aldrig Gud och hans verk. Då vår offerkonung i dag lider, si, då är han som starkast, då bjuder han helsweten tystna och grafvar återlemna sina döda och synden sina byten. Han hade all makt i himmelen och på jorden långt innan han iflädde sig tjenareskepelse, och därför sade han, när hans ärende kallades sitt fä: fader! förklara du mig när dig själfwom med den klarhet, som jag hade när dig, förrän denna världen war. Det war kärlekens twångsmakt och icke det yttre wäldets, som bragte Jesum till det djup af qwal och smärter, der wi i dag återfinne honom. Ly hören hwad han säger: ingen tager mitt lif, utan jag låter det af mig själf, och när Petrus i farans stund wille gripa till swärd, för att rädda honom, hwad säger han då? menar du icke, att jag kunde bedja min fader, att han skickade mig mer än tolf legioner englar till mitt beskydd? Nej, den bittera kalk han tömde gafs honom, icke blott för att lida, utan också för att segra, och segerbytet är en upplåten himmel, syndernas förlåtelse och våra själar's frälsning. Denna dag wore ingen försoningsfest för oss, om den icke wore en försoningsfest mellan den himmelska rättfärdigheten och den himmelska kärleken. Och Christo hafwa de gått hvarannan till mötes och funnit sin ömsesidiga tillfredsställelse. Genom blodet på hans kors är allt tillfredsställt, både det i himmelen och på jorden är. Den der af ingen synd wiste, honom hafwer Gud för oss gjort

till synd, på det wi skulle wara Guds rättfärdighet genom honom. Och nu kunna wi, orättfärdighetens och fördömmelsens barn, begynna andas fritt och säga: intet är fördömligt i dem, som äro i Christo Jesu. Det som genom olydnad är förloradt är upprättadt genom Christi lydnad och med frimodighet kunna wi ställa oss under hans kors, lyfta våra ögon till en rättfärdig Gud och säga: hit hinna icke Sinai ljungeldar, här stå wi trygga, icke för våra gerningar skull, icke ens för vår ånger skull, utan för det att du sagt, o Herre! om den som blödt på detta kors: denne är min älskelige son, i hwilken jag hafwer ett godt behag. Genom hans sår äro wi helade. Gatten detta, christne, icke såsom ett tomt begrepp för förståndet, eller såsom en stel sats i en lära, den I hafwen beswurit, utan gören det till en fråga för hjertat och weten, att deraf beror edert lefnadslugn, räddningen för qwalda samweten och friden på dödslägret. Förståndet wet icke hwad det twistat om, när det wäljer så höga ting till föremål, som detta är. Det wet icke, att det sanna lifwets pulsåder går genom det ordet: Christus är försoningen för våra synder, och wi skole förkunna hans död, till dess han kommer. När förståndet återwänder, när profetiorna afkomma och det yttre lifwet afkläder sig sin prakt, fäller våra stöd och lemnar vår ande åt sig sjelf, hwar är sinnesstyrkan att hemta, om icke i denna sanning? Der är nyckeln till Guds rikets hemlighet och det är den, wi för vårt hjertas frid alle behöfwa. Det är den wi emottagit i testamente af våra saligt döende föregångare och böre lemna i arf åt våra barn. Det är den wi, i fall vår kärlek är sann, wilje lemna i de spädas händer, innan de böja sitt knä wid nådens altare; det är den wi wilje se i den kämpande mannaåldrens ego, der han böjer sina axlar under lifwets tyngder, lifsom ock i den trötta ålderdomens, der han omwärfwes af dödsörkar. Det war den, som den botfärdige röfwaren wid Jesu sida fann och fattade med ifrig hand, då han, hänryckt af sin frälsares ord, utbrast i den bönen: Herre, tänk på mig, då du kommer

i ditt rike! Måtte ingen af oss leta förgäfwes derefter i lifwet eller i döden! Den förnämsta wälsignelsen af denna wigstiga dag skulle gå förlorad, om wi icke medbragte till vårt hem och våra wärf den frukten af vår andakt: Jesu död är en offerdöd för våra synder.

3.

Jesu offerdöd innebär ändteligen en krafig uppmaning att dö från våra synder. Helger eder och kommer med mig till offret! Skulle wi, som wid korset i dag upphemte den tröstefulla tanken, att Jesu, Guds sons, blod renar oss af alla våra synder; skulle wi, som söke warda rättfärdige genom Christum, ännu själfrö finnas vara syndare, så wore Kristus en syndatjenare. Bort det! Den rätta sorgen öfwer Jesu död och den rätta tacksamheten öfwer hans kärleksfulla och allt försakande uppoffring består i en allwarligt företagen bättring, en ny wandel och ett rättfärdigt lefwerne. Om en jordisk wälgörare faller ifrån, om ett huldt faders- eller moderstöd beröfwas oss; hur djupt sörje wi icke då? Hur långvarigt och outplånligt förblifwer icke minnet af des dödskamp och bortgång? Huru länge wiljen nu I, kristne, behålla Jesu korsdöd i edert minne, I genom honom frälsle och med Gud försonade? Skolen I kanhända inom några få dagar befinna eder midt i werldens stormande nöjen och glömma allt hwad edet frälsare gjort och lidit? Nej, det vittnar illa om en uppriktig Långfredagsandakt, när man nödgas tänka sig, att de tusende tusenden, som nu sitta församlade i templen, till betraktande af sin försonares offerdöd, inom kort skola wara till största delen skingrade och tillfångatagne af jordisk glädje och sinnliga njutningar; ungdomen återfinnas i förförelsernas hwirfvel, mannaåldren wid sin kortlek och sitt froberi, ålderdomen i sitt onyttiga skwaller och sina werldsliga omsorger. Wiljen I icke tacka eder försonare bättre än så? När I hafwen sett honom för eder skall försmäktta och hört hans ångestrop: mig törstar, wiljen I låta detta så

löpa förbi all närmare besinnning, att: I så fort som möjligt skyn den ut till ett lefnadsfält, hwilket är försakelsens och syndasorgens fullkomliga motsats? O, du törnekrönte, som i dag lider, skall du så platt förgäten warda af dem, för hwilka du lider? Ja, wißerligen skola många, efter ditt lidande, swika dig lika oförtänt som flertalet af dina första lärjungar före ditt lidande. Wißerligen finnes det många, som denna dag, lik Timon af Cyrene, twingas att bära försakelsens, stillhetens och den allwarliga sinnesslämningens kors, hwilket han wid första läglighet skall bortkasta; men lika wißt skall och mången trogen Johannes och Maria, sammansförda till en andelig frändskap från denna dag, stå qwar under ditt kors, länge upprepa efterljuden af dina sista ord och låta din blodspredikan öppna dem en ny väg och en ny lefnadsriktning. Den vägen och den lefnadsriktningen heter för oss: dö synden och lefwa Herranom. De sju ord på korset, dem wi i dag hört af vår döende frälsare, äro icke ord för flyktiga minuter, utan för en hel lifstid, och äfwen om wi hade blott dem i behåll af allt hwad Jesus talat, så skulle wi ändå hafwa nog, för att under hela vår tid aldrig öfvergifwa tanken på honom och wördnaden för hans gudomliga höghet, nog för att skänka honom en hel lefnad till offer af vår tacksamhet, nog för att under den fortsatta offringen hafwa glädje tillfyllest och aldrig känna behofwet af att anlita synden och werlden, för att fylla några des brister.

Det ord han säger: fader! förlåt dem, ty de weta icke hwad de göra; hwilken wäckelse innehåller icke det ordet att med själens hela allwar skynas till offerstället, frambara vår syndaskuld och med uppriktig ångerkänsla utbedja oss kraft att kämpa mot hwarje syndens angrepp och dagligen gå klädde i den rättfärdighetskrud, som blifwit twagen i lambsens blod!

Det ord han säger till lärjungen, si, din moder! och till den förkrossade modren, si, din son! hwilken ljuðnande utsigt ligger icke deri, hwarje gång wi se oss ställda på gruset af nå-

gen jordisk lycka och sucke öfver vår wärnlöshet! Hvilken oförgätlig och tröstefull utläggning af det ewiga löftet: frukta dig icke, ty jag är med dig, war icke bekymrad, ty jag är din Gud, jag styrker dig, jag hjälper dig och understöder dig med min rättfärdighets högra hand!

Det ord han säger till den botfärdige röswaren: i dag skall du wara med mig i paradiset; hvilken ljus röst är icke det att höra och såsom en oafhärdlig klenod förwara, när wi öfverskåde våra tusende dagar och våra tusende fall, när wi kämme oss förskjutne i himmelen och på jorden, ja, stå färdige att förskjuta oss själfwa, men wi lifwäl, i kraft af detta löfordsord, så lyfta vårt hufvud upp och säga: si, nu är den behagliga tiden, nu är salighetens dag; Herren ser ännu uppå mig och den till honom kommer, kastar han icke ut!

Det ord han säger: min Gud, min Gud, hwi hafwer du öfvergiftit mig? hvilken hemsk påminnelse ligger icke deri om det afgrundsmörker, hwari synden försänker, och om huru långt bort Jesus med vår syndabörda måste gå, på det wi ständigt skul- le så behålla strålarna af Guds anletes ljus och slipa höra den straffdomen en gång: går bort ifrån mig, I förbannade, uti ewinnerlig eld, som djefwulen och hans englar tillredd är! Hvilken warning att frukta hwarje den minsta afwikelse från Guds bud och rädas mindre för dem, som förderfwa kroppen och vår jordiska lycka, men hafwa ingen makt öfver själen, än för dem, som kunna förderfwa både kropp och själ i helfwete!

Det ord han säger: mig törstar; hvilken sorglig erinran innehåller icke det ordet om huru vår wällust och fräslighet, vår wällesnad och yppighet bränna på hans läppar! Hvilken kraftig uppmaning att icke emottaga detta lifwet för att med en törstande njutningslystnad suga musten af dess blommor och sedan lemna Gud en kal öken, der intet är samlat åt honom! Hvilken talande wäckelse att försaka och umbära i tiden, för att en gång så äta och dricka öfver försonarens bord i Guds rike!

Det ord han säger: det är fullkomnadt! hvilken herrlig försäkran gifwer oss icke det ordet, att hwad wi i all ewighet icke sjelfwa funnat fullända är fulländadt af honom! Hvilken oumbärlig tröst ligger icke deri, när wi med bekymmer se ned på våra halfgjorda werk och våra ouppfyllda löften; när wi se våra skönaste och största förhoppningar inskränkt till snart sagdt blotta önskingar och allt slutar med en wanmäktig suck från dödsbädden: "Herre! gack icke till doms med din tjennare, se icke på mitt fattiga werk, det är som nogast begynt och jag står ännu som ett barn wid vägens början, fastän min tid är borta och ifrån mig tagen såsom en herdes hydda!" Hvilken högtidlig och kraftig wäckelse för dem, som hafwa något qwar af dagsljuset, att verka Guds werk, medan dagen är!

Det ord han sluteligen säger: fader! jag befaller min ande i dina händer; hvilken högtidlig uppmaning innehåller icke det ordet att göra oss redo och fara utaf detta landet, att, medan wi tid hafwe, tänka på ändan och, när den kommer, hafwa en frids-hyddas tillredd för vår odödlige ande, obekymrade om kroppen och dess lägerstad, öfwerlygande att jorden har rum nog att samna vårt skoft, öfwerlåtande åt de dödlige att begrafa sina döda! Hvilken kraftig wäckelse att så ordna och anlägga hela lifwet, att när själen lyfter sina wingar till flykt, hon må finna vägen till ett fadershus, lika oförgångligt som hon sjelf, och falla i Guds faderliga armar!

Och när ändteligen, sedan dessa sju ord äro uttalade, af offret intet mera återstår, än en död kropp, fästad wid ett kors, med händer och fötter fargade och genomborrade, och blodiga spår efter taggar och törnen, hwad säger oss detta annat, än att wi, utan tvekan och dröjsmål, skole försiästa vårt eget kött samt med lustar och begärelser, döda vår gamla menniska, och i den meningen blifwa begrafne med Christo, för att wandra med honom i ett nytt lefwerne?

Måtte detta, innan wi lemne offerstället, blifwa vår föresats, vårt arbete och vårt swar på den öma uppmaningen:

helger eder och kommer med mig till offret! Men för att
börja detta arbete, låtom oss bedja en brinnande bön till ho-
nom, som arbetat ut:

Din ande kommer öfver mig i dubbelt mått!

Jag släpper dig icke, förrän du välsignar mig!

Amen.

Skriftetal.

Jag är winträdet. I åren grenarne. Den som blifwer i mig och jag i honom, han bär mycken frukt; ty mig för utan kunnen I intet göra. Joh. 15: 5.

Under denna tröstefulla bild framställer Jesus det innerliga sambandet emellan sig och de sina. Hans lif deras lif, deras lif hans lif, liksom trädets och grenarnas är gemensamt. Någon söndring eller åtskillnad vill han icke weta af. Wäl kan trädet lefwa utan grenar, men de afskilda och förströdda grenarna förtorkas. Wäl är Jesus lika herrlig och gudomlig äfwen utan oss, men utan oss vill han icke wara, emedan han wet, att wi då förflingras och förloras. Vår ära och salighet är att tillhöra honom, såsom lefwande och friska grenar, de der hafwa sitt allt i och genom honom.

Allt denna bild skulle hafwa sin fulla motsvarighet i verkligheten och att det måtte blifwa oss en möjlighet att tillwexa och bära frukt i det goda, lemnade han oss, utom ordet och bönen, äfwen nattwardens heliga stiftelse, der han på det kraftfullaste och innerligaste sätt wille wårda och widmakthålla vår förening med sig sjelf. Der är han rikast på nåd och kärlek. Der är synbaraste profwet af hans brinnande längtan att sammanhålla, hugswala och saliggöra sina ofta tröttnande stridsmän på jorden. Han, som så wäl wiste hwad i människohjertat och människolifwet är, frestelser och sorger blandade om hwarannan, tänkte med broderskärlek på vårt behof af en himmelsk kraft. Dersöre beredde han oss ett bord, der wi, efter mattande strider, skulle få wedergwickselse och näring för vårt andeliga lif

och på ett högtidligt och kännbart sätt förnimma, att det låg en ljus och trygglig sanning i det löftet: si, jag är när eder alla dagar intill werldens ända. Guld och kärlekörif war han då han första gången samlade sina lärjungar kring sitt bord och i den natt då han förrådd wardt sade: tager och åter, tager och dricker! Men lika huld och kärlekörif är han äfwen hwarje gång han förnyar denna måltid och säger till dem, som bära hans namn och hans kors: detta görer till min åminnelse! Huru heldst tiderna fortgå och förwandlas, hur olika gästerna, som kallas, sinsemellan än äro i jordisk mening, i höghet och ära, i makt och lycka, så wiste han likwäl, att en börda skulle trycka alla skuldror och hos hwarje af sina högsta behof medwetet hjerta framkalla en djup och oemotståndlig längtan efter det bröd, som af himmelen nederkommer. Han såg med sin allwetna blick, att hans nådestol skulle wara en ständigt lika outhärlig tillflykt undan syndens minnen och samwetets anklagelser. Dersföre uppslår han sitt rika bord än i dag, i skilda orter och bland skilda folk, i tempel och wid dödsfångar, i palats och hyddor, erbjudande sin frid och sin hugswalelse i samma ymniga mått åt fattiga och rika, höga och låga, föräldrar och barn, herrar och tjenare. Ty alle äre wi en i Christo Jesu. Twisken då icke på eder frälsares kärlek, dyre nattwardsgäster! Gatten den outtröttliga omsorg han burit och bär för eder sanna lycka och edra själaras wäl! Han bad för eder alla i tiden: fader, förlåt dem! Han beder ännu på samma sätt inför sin faders thron i himmelen, fastän J icke förnimmen hans ljud, ja, fastän J mången gång icke ens kommen ihåg eder förebedjare. Men huru blifwer det eder till mods, då J erinrens om eder försonares kärlek och wänden edra steg till hans bord? Waknar icke samtidigt med glädjen öfwer honom sorgen öfwer eder sjelfwa? Känner J eder icke wara grenar, slitne från sin stam, genom syndens och werldens wäldsmakt söndrade från det sanna winträdet, grenar, hwilkas förnyade friskhet och fruktbahet icke möjliggöres annorlunda, än genom återsörening med honom, som är grunden för allt andeligt lif och all andelig helsa?

Genombärfvas icke allas edra hjertan af den känslan: wi äre bortfalnade såsom löf och våra synder föra oss bort såsom ett våder? O, visserligen måste i en sådan stund som denna afståndet från en helig Gud och eder egen själ kännas stort och sorgligt; och är det icke just detta afstånd, som är föremålet för edert bekymmer och hwilket I nu främst af allt wiljen upptäcka? Hwad är all annan nöd och brist att jemföra med syndens nöd, då densamma rätt behjertas och i en allvarlig själspröfning noga öfverskådas? Hwad är timlig fällhet, sedan friden i hjertat blifwit oss beröfwad och det lyckats de andeliga fienderna att draga oss bort ifrån lifwet i Gud? Är Gud förlorad, så är allt förloradt. Det är denna sanning, som väcker ångerkänslan i en människas bröst och lärer henne uppskatta wärdet af hwarje framtindrande stråle från nådens sol och gör inbjudningen till Jesu altare så efterlängtat och kär. Det är med den sanningen såsom med hwarje annan sanning: hon klarnar alltmer, ju närmare och allvarligare wi betrakte henne. Wi förwisas alltmer derom, att icke blott gröfre synder och uppenbara misgärningar, utan ock den hemligt insmygande kallsinligheten för Gud, den afstynande troshyrkan, den förkolnade kärleken, den minskade nitälstan för det sanna och goda, de wacklande grundsatserna, den förslöade samwetsgrannheten utgöra stigar till Guds förlorande och i och med detsamma till vår förtappelse. Wid återblicken tillbaka, hwem återfinner icke sig själf på någon af dessa stigar och, äfwen om werlden ingen fara sett, hwem känner icke, att det är hög tid att återvända och hwem af eder tackar ej Gud, att han nu befinner sig i fridens helgedom och förnimmer helt andra maningsljud, än der han förut framgick? Hwem har någon säkerhet att påräkna af en rö, som drifwes hit och dit af winden? Och hwad är människan annat än en swigande rö, så länge icke han står wid hennes sida, som säger: utan mig kunnen I intet göra? Med bårwan föres vår blick tillbaka på månet hisnande djup, som wi stodo helt nära; och wi se det bättre sedan wi kommit i flydd, än medan wi stodo midt i faran.

Men sjelfspröfnungen lemnar hwarje botsfärdig christen ej blott talrika vittnesbörd om faror, utan ock om fall, och det är begge tillsammans som förmå honom fly till den beskyddare, hwilken säger: Kommer till mig I alle, som arbeten och åren betungade: jag will wedergwicksa eder och gifwa eder ro till edra själar!

Är det med en sådan kännedom om och erfarenhet af eder sjelfwa, dyre christne, I längten att gästa wid Jesu bord, så skolen äfwen I blifwa wedergwicke och finna ro. Ty det är för dem, som arbeta för sin salighet, men se sig utan himmelsk nåd intet kunna utföra, det är för dem, som gå betungade af sin syndaskuld, men weta, att, när det gäller den skulden, den ene af oss icke kan den andre friköpa eller Gudi för honom lösen gifwa, som Jesus lefwat, lidit och dött på jorden. Dersöre ställde han nattwardens stiftelse helt nära till sin försoningsdöd, på det, så ofta wi fire denna måltid, wi måtte fästa vårt troöga på honom såsom försonare och, när wi tänke på ingången i det rike, dit intet får inkomma, som besmitteligt är, wi med glädje och förtröstan må kunna utropa: wi hafwe ock ett påskalam, som är Christus, offerader för oss. Då han alltså bryter oss brödet och räcker oss kalfen i nattwarden, sågande: tager och äter, tager och dricker: detta är min lefamen, detta är mitt blod, utgifwen och utgjutet till syndernas förlåtelse! o, då hafwe wi hört nog, för att wara wisse, att intet fattas ifrån Guds sida för möjligheten af vår benådning. Kommer, ty all ting är nu redo! är försäkringsordet af den lärlek, som är starkare än döden och som icke räknat något offer eller något qual för stort, att så uttala denna försäkran. Men den hulde förbarmaren fordrar ock på samma gång, att allt skall wara redo från vår sida, att wi skole lemna honom vårt hjerta och vårt förtroende lika frivilligt som han lemnade sitt lif och sitt blod för oss, att wi icke skole undanhålla honom något af hwad oss tillhör, utan sammansmälta med honom till ett gemensamt lif, att wi skole framlägga för hans öga vår själanöd, vår fattigdom, våra tårar, vårt wanmäktiga

arbete, våra ofruktbara känslor, våra haltande beslut, våra bäfivande förhoppningar och säga: se dessa torra och döda qvis-
 star, o Herre! Gör oss åter till lefvande och friska grenar i dig,
 som är det sanna winträdet, på det wi åter måge blomstra och
 bära frukt till ewinnerligt lif! Han fordrar, att wi skole wara
 redo till oförbruten trohet i lust och nöd, lika litet twifla på
 hans wård och kärlek i nöd och smärta, som i fröjd och lycka,
 stå lika förtröstanfulla wid hans sida, då wi icke fatte hans
 wägar och rådslag med oss, som när wi tro oss förstå dem.
 Han fordrar, att wi skole förklara oss redo till enahanda för-
 sakelse, ståndaktighet och tålamod, som han sjelf ådagalade, då
 han tog vår sweda uppå sig och köpte oss fria från hellsretet
 och döden. Han fordrar, att wi icke skole kasta korsset ifrån oss,
 förrän han kommer med befrielsen, eller wi digne af matthet på
 wägen, såsom han. Han fordrar, att om sorgemolnen hopa
 sig öfwer vårt huswud och det är oss pröfningen söker och li-
 dandet uppletar, wi icke skole skjuta andra i vårt ställe och
 draga oss sjelfwe klenmodige tillbaka, utan gå våra öden med
 styrka emot, helsa dem för våra, under liflig åtanke af hans
 eget exempel och hans egna ord: söken I mig, så låter dessa
 gå! Han fordrar, att wi wid alla tillfällen skole räkna oss
 sjelfwa för medel blott till andras gagn och Guds äras för-
 herrligande, mätande vårt värde och vår höghet endast efter
 den måttstock, denna åsigt gifwer. Han fordrar, att wi, i lif-
 het med honom, skole glömma alla oförrätter och illäda oss den
 fördragsamhet, mildhet och försonlighet, hwarmed han sjelf ut-
 ropade från korset: fader, förlåt dem! Han fordrar, att wi
 i misfännandets och förföljelsens stunder skole tänka på den
 herrlighet, som en gång på oss uppenbaras skall, när den
 ewiga rättfärdigheten warder framhåfd och han inför tystnan-
 de werldar håller sin dom. Och liksom han om sig sjelf sa-
 de: Skulle icke Christus sådant lida och sedan ingå i sin
 herrlighet? så fordrar han också af alla dem, som gästa wid
 hans bord, att de, i stället för hot och hat skola räcka sina
 medwandrare en försonlig hand, älska sina onänner, bedja för

sina förföljare och hemta styrka till deösa en christens jättesteg af den tanken: mitt vittne är i himmelen och den mig kanner bor i höjden. Alltså säger han: om du offerar din gåsiva på altaret och kommer så ihåg, att din broder hafwer något emot dig, så lägg din gåsiva ned för altaret, och gadt först bört och förlika dig med din broder; kom sedan och offra din gåsiva! Kalljinnighet och oförsonlighet wile fjerran bort ifrån försonarens bord! Kärleken brinne der i hwarje bröst, såsom den brinner i hans, som samlat oss dit! Han fordrar, att wi icke blott der skole nedfalla af kärlek, utan ock gå derifrån i kärlek, för att bland våra pligter och vår omgifning bewisa, att wi nalkats honom icke med Judä förrädarekys eller läpparnas tomma wördnadsbetygelses, utan med själens fulla längtan och den innerligaste bön om kraft och nåd att sista frid och gagn på alla våra vägar, upprätta med saktmod, wägleda med broderskärlek och i det widsträckt som inskränkt kallet arbete med ihärdighet för det stora, sköna målet: Guds rikes tillkommelse. Han fordrar, att wi, warnade af vår myckna swagheth och våra många felssteg, skole waka med all idkclighet, på det hjertat icke åter må blifwa ett näste för onda makter, kufswadt af de ständigt wakande lustarna och begären, hwarigenom tusende bringas till återfall långt innan de ana det, att wi aldrig skole släppa bönen's wapen och ordets sanningar ifrån oss, utan anse dem lika angelägna för själens skydd som kläderna för kroppens och derföre dagligen omgjorda oss dermed, wetande att wi af oss sjelfwe äre till intet beqwåmlige; att wi icke blott skole anropa om rättfärdighetens krona, utan ock förwara och förswara den, när den blifwit oss gifwen, såsom det högsta och ärofyllaste i himmel och på jord.

Om deösa fordringar, christne, af eders frälsare, wid hvars bord I wiljen gästa, äro beseglade med ja och amen i edra hjertan, om de motswaras af en uppriktig längtan och alswarlige beslut från eders sida, att blifwa hans egendom och fullgöra hwad han bjuder eder, då sörjer han ock derför, att kraft till denna trohet warder eder gifwen. Ty han wet wäl eders förmåga.

Långt innan edra suckar hördes och edra tårar flöto, wiste han hwad eder gjordes behof. Och wid det J nedfallen inför honom, wanmäktige, bekymrade och andeligen fattige, skall han bewisa sig wara den, som har all makt i himmelen och på jorden, och J skolen med glädje förnimma, att J hafwen ätit och druckit wid ett ymnigt bord. J skolen förnimma, att det är en dagsklar och oundersäglig sanning hwad han lofwat: jag skall icke lemna eder wärnlösa. Eder tro skall förökas, eder kärlek upplifwas, edert hopp stadfästas. J skolen wäl icke se den wälgörare, som i det fördolda så bemannar — ty ingen kan se Gud och lefwa — men J skolen deremot se, huru allt omkring eder warder förwandladt, huru bördorna och forset, som J qwarlemnaden och glömden då J gingen hit, förlorat sin tyngd och sin bitterhet, huru jordens lust och lycka, des förgängliga skatter och rikedomar förlorat i betydelse och värde, huru graf och död mistat sin fasa och bestrålas af ett himmelskt ljus, huru ljusst och saligt det är att göra honom till behag, som för eder död och uppstånden är, huru lätt det går att wara andra till stöd, sedan J sjelfwa funnit ett stöd i Herran, lättats wid hans bröst och, såsom grenar i winträdets, blifwit ett med honom; huru lär och outhärlig den mödan blifwer eder, J föräldrar! att öfwa faders- och moderwård öfwer edra barn och waka öfwer deras bästa, huru herrligt och omistligt det blifwer eder, J barn! att utöfwa barnalydnadens och tacksamhetens pligter mot edra föräldrar; huru lätt det blifwer eder, J herrar! att göra edra tjenare hwad rätt och billigt är, och eder, J tjenare! att waka öfwer hwad eder anförtrodt är, såsom wore det edert eget.

Detta allt skall blifwa eder till del och wälsignelse, om J framgån till eder försonares altare med ett sannskyldigt hjerta och i en fullkomlig tro. Gud ware med eder och hans engel ledsage eder! Smak er och ser huru ljuslig Herren är! Si, han har icke blott en wälsignelse. J icke blott här i tiden will han bryta sitt bröd och dela sin kalk med eder. En gång, efter edra utståndna prof på jorden, will han också samla eder i sin

faders rike i himmelen, att J äfwen der skolen äta och dricka öfwer hans bord och fröjdas af hans kärlek. Nej, måtten J så gästa hos honom här, att J äfwen der blifwen hans bordsgäster! Bedjen dertföre i denna stund, med en bön, som genomtränger himlarna, med en suckan, såsom wore den sista ljudet på edra läppar, att han sjelf kläder eder i den rätta högtidskruden och gör eder wäg till hans måltid lyckosam! Sägen till allt, som will förmörka och förtynga edra steg, till räddhågan och twiflen, till ångrens qual och alla eroliga tankar, som möjligen inställa sig: förhållen mig icke, släppen mig, att jag far till min Herr! Blifve försonaren, i sin kärlek och offerdöd, så förklarad för eder blid, att allt annat wiker såsom lätta moln och J sen ingen utan Jesum alena! Bereden eder dertill med ett uppriktigt framläggande af edert hjertas behof, med en botfärdig och andäktig syndabekännelse, wetande att Herren är när och att der syndernas förlåtelse är, der är lif och salighet!

Jag fattig, syndig menniska, m. m.

Afslösnigen.

Wäl mig i ewighet, nu känner själ och sinne
Tröst, fägnad, frid och ro, ty jag är uti minne
Hos Gud, min frälsare, och ser mig njuta wist
En frukt af din förtjenst, o milde Jesu Christ!

Ps. 137: 1.

Dig, min Gud! jag hjertat gifwer,
Du från syndens börda fritt;
Ditt i lif och död det blifwer
Och i ewigheten ditt.
Nöjen, lycka, usla brunnar!
J hugswalen ej min själ;
Jesu mig ett högre wäl,
Mig en bättre tröst förunnar,
Han min själ rättfärdiggör
Och till lifsens källa för.

Nu det mig bekymrar söga,
 Hur mig werlden döma vill;
 Vittnet har jag i det höga,
 Vittnet, som jag wädsjar till.
 Men'kor mina brister minnas,
 Gud min tro och bättring ser;
 Med hans hjälp skall jag allimer
 Wakande och trogen finnas,
 Gagnas i all nöd och strid
 Af hans andas fröjd och frid.

Jesu! jag af din förening
 Har i allt mitt lefnadslopp
 Själens ljus och hjertats rening,
 Samwetro och saligt hopp.
 Dolda skiften mot mig slå;
 Men den frid i dig jag fann
 Ingen wexling lida kan.
 Denna själens sabbatshwila
 Helga skall min wandringsstig
 Och till himlen följa mig.

Ps. 212: 2—4.

Fader vår, m. m. — Bälsignelsen.

Herre! för dig är allt mitt begär och min lustan är dig
 icke förde. I sin 38 psalm 10 vers framgår koming Da-

376. 168.

Är du själv är solen der!
 Der all mörker stundade är,
 Mör och mör det landet nallad,
 Jagst gudsbygd för och gudsbygd
 Göt mig, för från gudsbygd wana,
 Wad mitt ljus i gudsbygd wad,
 Wad mitt ljus på gudsbygd wad,

Wad förstätt för samma wad!
 Stråla klar, på det min själ
 Göt den rätta morgonstjernan
 Göt den af din bygd wad,
 Göt af min själ wad,
 Wad den af mitt öfverdad,
 Wad, att jag på samma stada

och i wälgångs irar mer!
 Att hon rätta wägen för
 Wärdes af min själ uppläsa,
 Då jag i gudsbygd wad,
 Och mig med din anda wad,
 Mig till rädning i min bygd
 Store Gud, som handen rädte

Guds, Gaders och Guds och den Gellige Guds namn.

Skriftal.

vid denna uppriktiga och efterföljansvärda bekännelse. Det var på uppriktighetens och den oförställda ångrens väg han kom till så mycken nåds erfarenhet och fann så mycken frid och fröjd i Gud. O, så beträden då äfven I denna väg, dyre nattwardsgäster! om I viljen smaka och se huru ljuslig Herren är och gå rättfärdigade bort ifrån nådens altare. Gån först till eders själfwa och besåden i en allvarlig själspröfning huru olifa edert sinne och eders wandel warit emot hwad de bordt wara, huru ofta den Gud, I lofwat fländig trohet och lydnad, funnit eders kalljunige för sina bud, tröge i hwad han ålagt eder, ja, icke det allenast, utan ock ofta uppsåtligen motsträfwige hans lagar och olydige hans befallningar. Det skall icke fattas eders ämnen till bekymmer öfwer hwad I ären och till längtan att få eders ställning annorlunda. Gån sedan till Gud med detta edert bekymmer och denna eders längtan. Det skall blifwa eders lätt, i samma mån I kännen eders själfwa, att ut säga Davids ord: Herre, för dig är allt mitt begär och min suckan är dig icke fördold. Ty när I tänken på den allwetaude, som sett alla edra gerningar och märkt alla edra tankar och uppsåt, hwart wiljen I fly för hans anda? Med hwen behöfwen I samtala, om icke med honom? Han war den trognaste följeslagaren på eders väg. Han känner bäst hwad som bedröfwar eder och hwad eders göres behof. Lycklige I, om I wänden eder med förtröstan till honom, som I förbrutit eders emot, och icke, af en falsk blygsel, skynden bort ifrån hans ansigte! Då jag wille förtiga mina brott, försmågtade mina ben, säger David, och detta är i alla tider beskrifningen på den oro, som will hemlighålla sig för Gud. Wi hafwe sett des följd och förbannelse i Judæ Iscarioths exempel, tusende andra exempel att förtiga. Har alltså Gud sett dina onda begär, o, så låt honom ock så se det goda, det i sina följder så lönande och wälsignelserika begäret att blifwa synden och förebräelserna qwitt! Säg cho du är, i denna stilla redogörelsestund, till din Gud:

"Dig är kunnigt allt mitt begär, och min suckan är dig icke fördold: jag begär att åter få blifwa ditt barn och inställa mig, så bristfull och förfäslig jag än är, inför ditt ansigte och, för Jesu blods skull, höra det ordet af dina läppar: dina synder förlåtas dig! Jag söker och suckar efter en frid, som werlden icke gifwer, frid i himmelen och frid i mitt hjerta. Jag vill intet dölja inför dig, o Gud! Jag har gått wilse med den blinda hopen, glömt ditt förbund, förgätit din kärlek, försummat dina nådskallelser och sålunda förverkat min barnarätt i ditt rike. Jag har dårats af mina egna tycken och af en förföriskt werld, och känner mig nu wara en trolös affälling, som förtjenar intet annat än straff. Upptag mig, o Gud, och se mina tårar! Jag fuktas med dem min willowäg och finner mig utom dig förlorad. Jag upptäcker hos mig sjelf intet, som kan tjena mig till stöd och upprättelse. Min egenrättfärdighet war en bedräglig dröm. Min kraft, när jag närmare skärskådar den, är intet annat än wanmakt och en tom inbillning. Jag war stark endast när det gällde synd och olydnad; men att återtaga hwad jag förlorat, barnasinnet och barnafriden, dertill är jag swagare än ett barn, och mitt allt i denna del är en suck efter din nåd. Gör den, o Gud, och misskunda dig öfwer mig! Jag upptäcker i werlden ingen lättnad, ingen hjälp, när det är fråga om att komma till din himmel. Hon är en trolös bundsförwandt i allt, utom i synden och förderfwet. Hon går till rygga när jag begär min rättfärdighetskrud tillbaka, sådan den gafs mig wid mitt första nattwardsbord, hon hånar mina tårar, och mitt bekymmer om salighet tillbakastöter hon med köld: der må du sjelf se dig om! Ue denna wärnlöshet från alla sidor ropar jag till dig med ängslan, o Gud! Du, som undfår syndare, undfå ock mig och lyckliggör mig åter med din frid! Jag vill tacka, jag vill tjena dig i alla mina lifsdagar, och ditt namn skall blifwa min ära och min fröjd i alla mina öden. Intet skall skilja mig från din kärlek, som är i Christo Jesu."

Så talar och beder en välberedd nattvardsgäst till sin Gud. Han föres icke till nådens bord af någon annan orsak, än sitt inre, trängande begär efter nåd och frid, och han är färdig att lemna allt, för att finna dessa gåfwer. Är det en sådan hunger och törst, som manat eder hit i dag, christne? Viljen I blifwa förnyade till själ och sinne och inträda på rättfärdighetens väg lika wißt som I wiljen träda till altaret? Denna fråga tränge djupt till edra hjertan; lika djupt som det allseende ögat tränger! På swarets uppriktighet beror nådens wälsignelse och edra framtida dagars lugn. Viljen I, att eder suckan om nåd och förlåtelse icke skall blifwa Herranom fördold och af honom förkastad, så undantagen ingen syndawana, ingen skötesynd, den I ännu behålla och utöfwa hädanefter såsom hittills! Görer eder rätt kunnige om edert hjertas beskaffenhet och framhållen för lagens ljus, färdeles de fidor, der edra största och wanligaste fel ligga, att de må utrotas och förlora sitt wälde. Ty synderna måste inses, för att kunna dödas. De blifwa först då oskadliga, när de såsom odjuren i hafwet dragas upp i dagen och läggas i det klara solljuset. Solljuset är här lagen och samwetet. Ställen edra begär och böjelser inför strålarna deraf, och I skolen bättre förstå edert förderf och endast så skolen I lyckas i kampen deremot. Huru är det med de 2:ne yppersta buden i lagen: du skall älska Herran din Gud öfwer allt, och din nästa såsom dig sjelf? Kan ingen ting i werlden förmå dig, christen, att blifwa Gud olydig? Har du ikklädt ditt bröst det pantsar, som gör att werldskärleken förgäfwes riktar sina pilar deråt och intet uträttar? Är du varm för Gud i tal och tanke, i uppsåt och handling, äfwen om lönen warder liten eller ingen i tiden? Se till huru du försaklar och offerar åt din Gud! Se till, att det är mer än läpparna du skänker honom, när han i denna stund ställer sig intill dig och säger: min son, min dotter, gif mig ditt hjerta! Det är bättre, att du gifwer intet, än att du icke gifwer hwad han begär. Det hade varit förrädaren bättre, om han tillbakahållit sin förrädarekyß och icke varit wän utwertes, då han war

uppfyllad af hat och helvete inwertes. Se till hwad du älskar, när det är fråga om att älska Gud. Se till, om det är hans wägar eller hans wälgerningar, hans ledning eller hans gäswor, dem han dageligen låter regna öfwer rättfärdiga och orättfärdiga, som du förnämligast värderar och älskar! Tro icke, att Herren skall förlåta dig den synden att du will bedraga honom, eller att han skall glädja sig åt ditt bättringslöfte, när du tillernar honom endast en aflägsen ålderdomsbättring eller ett ångestrop i dödsstunden! Tro icke, att han wid ditt nattwardsbegående skall säga dig det glada ordet: nu är salighetens dag, om du icke samtidigt säger: nu är bättringens dag, nu är stunden inne att stå upp af sömnen och bortkasta mörkelsens gerningar! Gud benådar icke dem, som ämna komma, utan dem som komma. Kommen dertfore alla till nådens Gud i detta ögonblick, med en kärlek utan swel, med löften, som J genast wiljen uppfylla, med uppsåt, dem J straxt wiljen göra till handling! Endast så skall eder nattwardsgång blifwa en salighetens dag och ett fröjdeämne för himmelen och Guds englar. Gud beware eder ifrån att synda på nåden och tro eder nattwardsgång wara något annat än en misgerning, om den saknar bättringens frukt! Att gå till Gud och Guds bord, för att sedan uppsåtligen synda, är det swartaste brott som någonsin kan tänkas. O, så beware då eder fot, när J går till Guds hus och wiljen nedfalla wid hans altare! Sen till, att edra affigter äro rena och att fördömmelsen icke slungar sina bannstrålar emot eder, när J kommen fram, och förföljer eder, när J går bort! Uudren icke, att jag warnar eder med denna stränghet. Mitt answar inför Gud i denna stund är hopflåttadt med edert. Jag nödgas tänka mig både wärdiga och owärdiga gäster wid Guds bord, och måltidens stiftare sjelf är icke owan med denna blandning. Wid den första nattwarden satt en förrädare till bords med Herran, och att än i dag mången sådan delar brödet och kalken med honom, nödgas wi sluta af det syndiga lifwet och den myckna orättfärdigheten, hwariheldst man skädar. De äro icke så som knäfalla inför dig, o Jesu!

tid efter annan, både unga och gamla; men hvarföre glesna icke i samma mån de ogudaktigas leder? hvarföre minskas icke förderfret och syndaeländet på jorden? Nej, — vi måse tillstå det — det war gudaktighetens sken, som åt och drack wid Guds bord, men icke gudaktigheten sjelf. Sen derföre till, dyre nattwards-gäster, att I tillhören Gud i anda och sanning och framgå till honom med ett sannskildigt hjerta, i fullkomlig tro, fullkomlig kärlek, fullkomlig uppriktighet!

Men kärleksbudet är tvåfaldigt. Du skall tillse icke blott att ditt hjerta är rättfäffens inför Gud och att han är ditt högsta goda, utan också att ditt hjerta är uppfyllt af kärlek och broderlig wälvilja mot dina lifar. Det ena kan icke uppfyllas utan det andra. Utan gudsfrukten ingen menniskokärlek, utan menniskokärlek ingen gudsfrukten. Den som icke älskar sin broder, som han ser, huru kan han älska Gud, som han icke ser? Gör att alltså icke mistaga dig i omdömet om ditt förhållande till Gud och möjligen sätta högre värde på din sukan, dina böner och dina upprörda känslor, än de rätteligen förtjena, så pröfwa dig tillika, huru du är till sinnes mot dina medwandrare! Är det ingen du önskar ondt? Är det ingen du dröjer att förlåta? Vill du ingens ofärd? Vill du icke inkräkta på någons rätt eller nedsätta någons värde? Har du låtit kärlekens anda af himmelen förjaga afundens, högfärdens, skadelystnadens och illviljans huggormar från ditt bröst, så att du der inrymmer och wälsignar alla, wän och owän utan åtskillnad, och gör icke dig sjelf, utan Gud, till hämnare öfwer dem, som fördröjt din lycka eller strött törnen på din stig? Är du så till sinnes som Kristus Jesus war, förlåtande äfwen när du lider, försonlig äfwen när du är nära att förtrampas? Har du så stark tro på det ordet af Guds mun: den sig förnedrar skall warda upphöjd, att du låter ödmjukheten, fördragsamheten och tålmodet nedtysta all harm, allt wredens utbrott, och förblifwer stilla och förnöjd i din kallelse, lifsom hade du en rik lön redan här? Tänker du så mycket på din egen skuld hos Gud, att du tycker andras oförrätter mot dig wara obethdliga grand,

dem du gerna kan öfwerse och förgäta? Känner du så lifligt ditt eget behof af Guds förlåtelse, att det blifwer dig ett oafwisligt behof att sjelf förlåta? Granskar du så nogga och samvetsgrannt ditt eget hjerta och din egen wandel, att du tror det finnas flere, som du brutit emot, än som brutit emot dig? Görstår du din försonares namn så, att din första tanke på honom tvingar dig bortkasta all böld, all bitterhet, all oförsonlighet? Har du uppfattat hans sätt att gå tillwäga med människors barn så, att du omöjligen kan betrakta dina medmänniskor anorlunda, än såsom en enda syffkonkrets, der alla medlemmarne skola underlätta hwarandras bördor och förekomma hwar den andre med inbördes heder?

Detta allt är ett wigtigt och angeläget ämne för din undersökning i alla lifwets stunder, men framför allt i en stund som den närwarande, då du ernar dig till försonarens bord, der rätterna äro barmhertighet och nåd. När du hör hans röst: detta är min lekamen, för eder utgifwen, detta är mitt blod, för eder utgjutet till syndernas förlåtelse, skulle du sedan twifla och twisla om hwilken wäg du har att gå, eller hwad din frälsare begär af sina rätte bekännare? Står icke då framför dig flart och tydligt det ordet äfwen från hans sida: dig är kunnigt allt mitt begär och min suckan är dig icke fördold? Är icke hans dödsuck en förbön och en i blod skrifwen längtan att äfwen du må blifwa kärleksfull? Märker du icke, att han winkar dig till försakelsens, fridsamhetens och barmhertighetens wäg och will, att du skall bära i outplånligt minne det igenkänningsstecken han föreskref: deruppå skolen I weta, att I ären mine rätte lärjungar, om I älsken hwarannan inbördes? Försonaren will icke, att någon skall dricka döden och domen wid hans bord. Derföre har han warnat med omsorg och beswurit oss wid sin kärleks minne: om du frambär din gåfwa till altaret, och kommer så ihåg, att din broder hafwer något emot dig, så lägg din gåfwa ned för altaret och gack först bort och förlika dig med din broder; kom sedan och offra din gåfwa!

Betänken altså hvad den nåderike Guden af eder begär, då I begären att blifwa ett med honom och i en wärdig nattwardsgång wiljen stärka och upplifwa edert förbund med honom! Åt eder suckan och syndasorg förenad med det fasta beslutet att blifwa i eder frälsares kärlek och, såsom han, främja Guds ära och likas wäl på jorden, o, då ären I icke långt ifrån Guds rike. Då möter eder Herren såsom en huld broder och all eder syndabörda tager han på sina egna arlar. Död och dom blifwa eder då icke mer förfärande skräckbilder, hwilka betaga eder friden och modet. Lifwets bördor blifwa då icke mer outhärdeliga tyngder, utan ett lätt och lustigt ock i hans skydd och hans hugnerika närvaro. Till en sådan sinnessfrid och en sådan glädje kallat han eder, då han bjuder eder till sin nattward och I kommen kläddes i ängrens och de heliga föresatsernas bröllopskläder. Sägen I med en lefwande tro: Herren är min herde, så skolen I ock med glädje få tillägga: mig skall intet fattas. Ty nalkens I honom andeligen fattige, så skolen I gå rika bort, rika på tro, rika på kärlek och hopp. Han skall med allsmäktig hand upplifwa dessa domnande krafter i eder själ och gifwa eder styrka till helig strid och oförtröttad ihärdighet i den kallelse, hwaruti I kallade ären. Kommen dertfore med ett innerligt begär om nåd och uppriktiga suckan om delaktighet af den frälsning Jesus förwärfwat eder! Han, för hwilken intet är fördoldt och de hemligaste tankar kunniga, lyse sin frid och sin wälsignelse öfwer edra hjertan, då I botfärdige och förtröstande fulle nedfallen och afgifwen eder syndabekännelse:

Jag fattig, syndig menniska, &c.

Uflösnigen.

Notitelse:

Sid. 309, 6 rad. nedifrån, står: oförgångligaste;
läs: oförgätligaste.
